

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dîtîqa (nouum) ḥadāta (testamentum)

Parisiis, 1584

Sanctvm Iesv Christi Euangelium secundum Marcum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39367

facrosancti Euangelij scriptum scribere incipimus Christi Iesu & Dei nostri Dni nostri virtute in על הילה דמין ואלהן ישוע משיחא משרינן למכתב כתבא דאונגליון קדישא

Euangelizæ Marci Euangelium סברתא דמרקוס מסברנא

caput קפלאון א

Epiphaniæ festi lectio קרינא דעארא דדנהא

Dei filij Christi Iesu Euangelij initium

1 רישא דאונגליון דישוע משיחא ברה דאלהא : ante angelum meum ego mitto ecce propheta in Isaiâ scriptum est sicut 2 אדך דכתיב באשעיא נביא דהא משדר אנא מלאמי קדם parate in deserto clamantis vox viam tuam q̄ p̄parabit faciêm tuâ 3 פרצופך דנתקן אורהך : קלא דקרא כמדברא טיבו in deserto Ioannes erat semitas eius & adæquate Domini viam 4 אורהך דמריא ואשוו שבילוהו : הוא יוחנן כמדברא peccatorum in remissionem penitentiz baptismum & p̄dicans baptizans מעמד ומכרז מעמודיתא דתיכותא לשוכנא דחטהא : Ierusalem filij & omnes Iudæz regio vniuersa ad eum erat & extens 5 ונפקא הות לותה כלה מור דיהוד וכלהון בני אורשלם peccata sua essent cõfessi cum flumine in Iordane eos erat & baptizans ומעמד הוא להון כיוודנן נהרא כר מודין בחטהוון : & cinctus camelorum ex pilis vestimento erat vestitus Ioannes autem ipse 6 הו דין יוחנן לביש הוא לבושא דסערא דגמלא ואסוד erat existens & cibus eius in lumbis suis pellicea zona erat הוא ערקתא דמשכא כהצוהי ומאכולתה איתיה הות Post me venit ecce & dicens erat & p̄dicans agreste & mel locustę 7 קמצא ודבשא דברא : ומכרז הוא ואמר הא אתא בתרך corrigiã solvam̄ vt incuruat̄ ego sum dign̄ cui nō est p̄ me qui fortis דחילתן מני הו דלא שוגא אנא דאתנהון אשרא ערקתא calcamentorum eius דמסנוהי :

SANCTVM IESV Christi Euangelium secundum Marcum.

CAP. I.

INITIVM Euangelij Iesu Christi Filij Dei, sicut scriptum est in Isaiâ propheta.

2 (Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui p̄parabit viam tuam ante te.)

3 Vox clamantis in deserto, Parate viam Domini, rectas facite semitas eius:

4 Fuit Ioannes in deserto baptizans, & p̄dicans baptismum penitentiz in remissionem peccatorum.

5 Et egrediebatur ad eum omnis Iudæz regio, & Ierosolymitar vniuersi: & baptizabatur ab illo in Iordanis flumine, confitentes peccata sua.

6 Et erat Ioannes vestitus pilis camelorum, & zona pellicea circa lumbos eius: & locustas & mel siluestre edebat.

7 Et p̄dicabat, dicens, Venit fortior me post me, cuius non sum dignus procumbens soluere corrigiam calcamentorum eius.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Κεφ. Α.

1 Αρχη τῆς εὐαγγελίῃς Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 2 ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, Ἰδού ἐγὼ ἀποστέλλω ἀπὸ ἐναντίου μου ἄγγελόν μου πρὸς προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἕμπεροῦ σου. 3 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἔρημῳ, ἵνα μακάριτοι τῶν ὀρέων εἰσίν, ὅτι ἠέλει, ὅτι θεὸς ἐστὶν μετὰ ὑμῶν, καὶ κηρύσσεται βᾶσιλειᾶ ματαναίας εἰς ἅπαντας ἀμνηστῶν. 4 ἔρχεται Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἔρημῳ, καὶ κηρύσσεται βᾶσιλειᾶ ματαναίας εἰς ἅπαντας ἀμνηστῶν. 5 καὶ ἦν Ἰωάννης ἔνδιπνος ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἵνα βαπτίζῃ αὐτοὺς ἐν ὕδατι. 6 ἦν δὲ Ἰωάννης ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἵνα βαπτίζῃ αὐτοὺς ἐν ὕδατι. 7 καὶ ἦν Ἰωάννης ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἵνα βαπτίζῃ αὐτοὺς ἐν ὕδατι.

8 Ego baptizavi vos aqua: ille vero baptizabit vos Spiritu sancto.
 9 Et factum est, in diebus illis venit Iesus a Nazareth Galilææ, & baptizatus est à Ioanne in Iordane.
 10 Et statim ascendens de aqua, vidit cælos apertos, & Spiritum sanctum tanquam columbam descendentem & manentem in ipso.
 11 Et vox facta est de cælis, Tu es Filius meus dilectus, in te complacui.
 12 Et statim Spiritus expulit eum in desertum.
 13 Et erat in deserto quadraginta diebus, & quadraginta noctibus: & tenebatur à Sarana, erantque cum bestis: & angeli ministrabant illi.

14 Postquam autem traditus est Ioannes, venit Iesus in Galilæam, prædicans Evangelium regni Dei, & dicens.
 15 Quoniam impletum est tempus, & appropinquavit regnum Dei: poenitemini, & credite Evangelio.
 16 Et præteriens secus mare Galilææ, vidit Simonem & Andream fratrem eius, mittentes retia in mare (erant enim piscatores).
 17 Et dixit eis Iesus, Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum.

in spiritu baptizabit vos verò ille in aqua baptizavi vos ego
 אנה אעמדתכון במינה הו דינ נעמרכון ברוחה
 à Iesus venit illis in diebus & factum est sanctitatis
 דקודשנה ו והוא כיומתא הנון אתנה ישוע מן
 & statim Ioanne in Iordane & baptizatus est Galilææ Nazareth
 נצרת דגלילא ואתעמד כיורדנן מן יוחנן ו ומתרא
 tanquã & spiritum cæli quodd diuisi sunt vidit aqua ex ve ascendit
 דסלק מן מיא הויה דאסתדקו שמינה ורוחה איך
 es tu calis de facta est & vox super eum q descend colibam
 וונא דנהתת עלוהי ו וקלא הוא מן שמיא אנת הו
 Spiritus eduxit eum & confestim complacui mihi in te dilectus filius meus
 כרי חביבנה כך אעטביר ו ומתרא אפקתה רוחא
 eum quadraginta diebus in deserto illic & fuit in desertum
 למדברנה ו והוא תמן במדברא יומתא ארבעין כך
 & ministrantes feris cum erat & existens Satana à tentaretur
 מתנסת מן סטנא ואיתוהי הוא עם הוותא ומשמשן
 angeli ei erant
 הוולה מלאכה ו

Epiphaniam post Sabbathi vnius ad vesperam
 דרמשא דחר בשבא דבתר דנהא

14 Cetero dassetis diem Iohannem Iesum dicens
 & dicebat Dei regni euangelium erat & pdicans
 ומכרו הוא סברתא דמלכותיה דאלהא ו ואמר
 poenitemini Dei regnum, & ppinquavit tempus impletum est
 שלם לה זבנא ומטרת מלכותיה דאלהא תובו
 Galilææ mare circa ambularet & cum euangelio & credite
 והימנו בסברתנה ו וכד מהלך חדרוי ימא דגלילא
 in mare retia mittentes fratrem eius & Andream Simonem vidit
 הוא לשמעון ולאנדראוס אחוהי דרמין מצידתא בימא
 post me venite Iesus eis & dixit piscatores enim erant existentes
 איתוהו הונו ניר צידנה ו ואמר להון ישועתו בתרי
 hominũ filiorum piscatores & faciã vos
 ואעכדכון צידא דבני נשנה ו

8 ἐγὼ μὲν ἐβαπτίζατο ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις, ἠλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ἐν τῷ Ἰορδάνῳ. 10 καὶ διήλθε διαβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε ἁγίον καὶ πνεῦμα ὡς ἰσχυρὰ κατεβῆναι ἐπ' αὐτόν. 11 Ἐφαθὲν ἔρχεται ἐν τῷ ἁεὶ μου ὁ ἀγαπῶν, ὃς ἐβδούλησα. 12 Ἐβδούλησεν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐκβαλεῖν εἰς τὸν ἔρημον. 13 Ἐκεῖ καὶ ἐτήρημα ἡμέρας ποσά ἐχουσιν, περιεζήτησεν ὑπὸ τῷ Σατανᾷ· ἔκει μὲν ἔβησαν· ἔει ἀγγέλων διακόνον αὐτῷ. 14 μὲν δὲ τὸ ἄρξατο λέγειν πρὸς Ἰωάννην, ἠλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 15 Ἐλέγει, ὃ π πληρωτὸν ὁ καιρὸς, ἔγγισται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετάνοιαν ἔσται εἰς πάντας ὑμᾶς. 16 ἀπεποῖ δὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ ἀδελφόν αὐτοῦ τὸν Σίμωνα, ἀλλοτρίως ἀμειβόμενον ἐν τῷ πλοῦτον ἦσαν ἐκ ἀγέλης. 17 Ἐεῖπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, δεῦτε μετὰ μοι, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁγέλης ἀβρωῶτων.

18 **ומהרא שבקו מצידתהון ואולו בתרה :** וכד עבר
 קליל הוגא ליעקוב בר זבדי וליוחנן אחוהו ואלי להון
 בספינתא דמתקנין מצידתהון : **וקרא אנון ומהרא**
שבקו לזבדי אבותהון עם אנרא ואולו בתרה : וכד
 עלו לכפרנחום מהרא מליה הוא בשבא בכנושתהון :
 ותמיהון הווי כיולפנה מליה הוא להון ניר איך משלטא
 ולא איך ספריהון : **ואית הוא בכנושתהון נברא דאית**
הוא כה רוחא טמאתא וקעא ואמר : מא לו ולך ישוע
 נעריא אתית למבורותי ידע אנת לך מן אנת קדישה
דאלהא : וכאא כה ישוע ואמר סכור פומך ופוק
 מנה : **ושדתה רוחא טנפתא וקעת בקלא**
רמא ונפקת מנה : ואתדמרו כלהון ובעין הווי חד
 עם חד ואמרין רמא הי הרא ומנא הי הנא וילפנא
הרתא רבשולטנא ואלי להוהא טנפתא פקד ומשתמען
לה : **ומהרא נפק טבה בכלה אתרא דגלילא :**
ונפקו מן כנושתא ואתו לביתה דשמעון ודאנדראום
עם יעקוב ויוחנן :

18 Et protinus relictis reti-
 bus, secuti sunt eum.
 19 Et progressus inde pufil-
 lum, vidit Iacobum Zebedei
 & Joannē fratres eius, & ip-
 sos cōponentes retia in navi.
 20 Et statim vocavit illos.
 Et relicto patre suo Zebe-
 dæo in navi cum mercena-
 riis, secuti sunt eum.
 21 Et egrediūtur Capharnaū:
 & statim sabbathis ingressus
 in synagogam, docebat eos.
 22 Et stupebant super do-
 ctrina eius: erat enim docens
 eos quasi potestatem habēs,
 & non sicut Scribæ.
 23 Et erat in synagoga eorū
 homo in spiritu immundo:
 & exclamavit, dicens.
 24 Quid nobis & tibi Iesu
 Nazarenē? venisti ante tem-
 pus perdere nos? scio quōd
 sis Sanctus Dei.
 25 Et comminatus est ei Ie-
 sus, dicens, Obmutesce, &
 exi de homine.
 26 Et discerpens eum spiri-
 tus immundus, & exclamans
 voce magna, exiit ab eo.
 27 Et mirati sunt omnes:
 ita ut conquirerent iuter se,
 dicentes, Quisnam est hoc?
 Quenam doctrina hæc no-
 va: quia in potestate etiā spi-
 ritibus immūdis imperat, &
 obediunt ei?
 28 Et processit tumor eius
 statim in omnem regionem
 Galilææ.
 29 Et protinus egredientes
 de synagoga, veniunt in
 domum Simonis & Andreæ,
 cum Iacobo & Joanne.

18 **επιπροσθητων αμαρταν αυτων, και ηλθον αυτους.** 19 **επειδ ουκ ην ολιγον, ειδεν Ιακωβος τον**
τιον Ζεβεδαιου, και τον Ιωαννην τον αδελφον αυτου, και αυτους εν τω πηλοσποδω καταρηζοντας τον θιβαλον. 20 **επιπροσθητων**
αμαρταν αυτων, και εφωτισεν αυτους Ζεβεδαιος εν τω πηλοσποδω, και ηλθον αυτοι μετ αυτου.
 21 **επιστηθισαν εις Καφαρναυμ.** 22 **επιπροσθητων εβουληθη εισελθει εις τω συναγωγην, εδιδασκει.**
 23 **επιπροσθητων εβουληθη εισελθει εις τω συναγωγην, και ηλθον αυτοι μετ αυτου.** 24 **επιπροσθητων**
εβουληθη εισελθει εις τω συναγωγην, και ηλθον αυτοι μετ αυτου. 25 **επιπροσθητων εβουληθη εισελθει εις τω**
συναγωγην, και ηλθον αυτοι μετ αυτου. 26 **επιπροσθητων εβουληθη εισελθει εις τω συναγωγην,**
και ηλθον αυτοι μετ αυτου. 27 **επιπροσθητων εβουληθη εισελθει εις τω συναγωγην,**
και ηλθον αυτοι μετ αυτου. 28 **επιπροσθητων εβουληθη εισελθει εις τω συναγωγην,**
και ηλθον αυτοι μετ αυτου. 29 **επιπροσθητων εβουληθη εισελθει εις τω συναγωγην,**
και ηλθον αυτοι μετ αυτου.

30 Decumbat autem focus Simonis fabricians: & statim dicit ei de illa.

31 Et accedens eleuauit eam apprehensa manu eius: & continuo dimisit eam febris, & ministrabat eis.

32 Vespere autem facto, cum occidisset sol, afferebat ad eum omnes male habentes, & demonia habentes:

33 Et erat omnis ciuitas congregata ad ianuam.

34 Et curauit multos qui vexabantur variis languoribus: & demonia multa eiciebat, & non sinebat ea loqui, quoniam sciebant eum.

35 Et diluculo valde surgens, egressus abiit in desertum locum: ibique orabat.

36 Et persecutus est eum Simon, & qui cum illo erat.

37 Et cum inuenissent eum, dixerunt ei, Quia omnes querunt te.

38 Et ait illis, Eamus in proximis vicis & ciuitates, vt & ibi predicemus: hoc enim ueni.

39 Et erat predicans in synagogis eorum, & in omni Galilea: & demonia eiciens.

40 Et uenit ad eum leprosus deprecans eum: & genu flexo dicit ei, Si vis, potes me mundare.

& dixerunt ardore erat decumbens simonis & focus
והמתה דשמעון דמיא הות באשתא ואמרו לה
dimisit eam & continuo & erexit eam manu eius phedit ea & accedens de illa
עליה: וקרב אחרה באידה ואקיימה ומחדא שבקתה
in occasu autē uespere eis erat & ministras ardor
אשתא ומשמשת הות להון: ברמשא דין במערבי
affecti erant male qui omnes ad eum adduxerūt solis
שמשת איתיו לותה כלהון אילין דבישאות עבידין
ianuam ad erat cōgregata uniuersa & ciuitas & demoniacos
ודינא: ומדינתא כלה כנישא הות על תרענא:
variis morbis erant affecti qui malē multos & sanant
ואסי לסניאא דבישאות עבידין הון בכורחנא משחלפא
ut loqueretur demonia ipsa sinebat & non eiciebat multa & demonia
ודינא כניאא אפק ולא שבק הווא להון לדיוא דנמללון
cum erant scientes quoniam
מטל דידעון הווא להו:

ieiunij secundæ in sabbatho vnus matutinis

יצפרא דהר בשבא דתרין רעומא

& illic desertum in locum & abiit valde surgere anteuerit & in diluculo
ובצפרא קרם קם טב ואול לאתרא חורבנא ותמן
& qui cum illo simon erant & quæretes erat orans
מיגלגא הווא: ובעון הווא לה שמעון ורעמרה:
te querunt homines omnes ei dicunt inuenissent eum & cum
וכד אשבחיהו אמרון לה כלהון אנשא בעין לך:
ut etiam proximas & vrbes in vicis ite illis ait
אמר להון הלכו לקוריא ולמדינתא דקריבן דא
in cunctis erat & pdicans ueni enim ad hoc predicet illis
תמן אכרו להדא ניר אתירת: ומכרו הווא בכלהון
& uenit demonia & eiciens Galilea in uniuersa synagogis eorū
כנישתהון בכלה גליליא ומפק שאדא: ואתא
illis & dixit ab eo erat & petens pedes eius ad & pcedit leprosus ad eum
לותה גרבא ונפל על רגלוהי ובעא הווא מנה ואמר לה
me mundare et potens tu vis si
אן צבא אנת משכח אנת למדכיותי:

30 ἢ δὲ πῦρ Σίμωνος κατὰ κατὰ πύρεσσουσα. καὶ δὲ θείας λέγουσιν αὐτῆς ἀπέλθαι αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν
δὴν ἤρξατο αὐτῆς, κρατῆσαι τῆς χεῖρός αὐτῆς καὶ ἀσηκῆν αὐτῆς ὁ πύρετος δὲ θείας, καὶ ἀποκάλυψεν αὐτῆς.
32 ὁ ψάλλας δὲ ἡμερομηνίας ὅτε ἔδου ὁ ἥλιος, ἔσθρον σπασῶν αὐτῶν πᾶστας τοῖς κακῶς ἐχθροῖταις καὶ τοῖς δαιμονίοις ἐμψύχαις.
33 καὶ ἡ πῶλις ὅλη ὁπποσιν καὶ ἐν ἡμῶν τῶν δούρων. 34 καὶ ἐλθὼν πῶστος πολλοὺς κακῶς ἐχθροῖταις ποιοῦν
λαγί τοσούτοις καὶ δαιμονίοις πολλὰ ἐξέβαλε καὶ ἐκίχεν ἀλλοίον τὰ δαιμονία, ὅτι ἠδύσεν αὐτῶν. 35 καὶ σπασί
ἐπιτυχῶν λίαν δὲ αἰσῶς ὄψιν ἔλη, καὶ ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ἡμῶν πόσιν, καὶ αὐτῶν σπασῶν ἕκαστον.
36 καὶ προσελθὼν αὐτῶν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ ἀβροῖταις αὐτῶν, λέγουσιν αὐτῶν, ὅτι πάντες ἔχομεν σέ σε. 38 καὶ λέγει
αὐτοῖς, ἀβροῖται εἰς ταῖς ἐκκλησίας ἕκαστος πόλις, ἢ α καὶ κεί κηρυξῶ εἰς πόσιν ἕκαστον ὅσον ἔστω ἡμερῶν.
39 καὶ ἦν αὐτῶν ἡ συνιστάσθαι αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμονία ἐκβάλλων. 40 καὶ προσελθὼν
σπασῶν αὐτῶν λέγουσιν αὐτῶν, ἕκαστος αὐτῶν, ἕκαστον αὐτῶν ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.

cum tetigit manū ei⁹ & extendens super eo miseratus est Iesus verò ipse
 41 חורדין ישוע אתרחם עלוהי ופשט אידה קרב לה
 ab eo abiit hora & in illa mundus esto ego volo & ait
 ואמר צבא אנא אתדנא : 42 ובה בשעתא אול מנה
 ei & dixit & eiecit eū ei & inhiūit & mūdāt est lepra ei⁹
 גרבה ואתדנכי ; 43 וכאא בה ואפקר ; 44 ואמר לה
 sacerdotib⁹ teipsum ostende abi sed tu dicas homini ne vide
 חזי למא לאנש אמר אנרת אלא זל הוא נפשך לכהנא
 Moses praecepit sicut purgatione tua pro oblationem & offer
 וקרב קורבנא חלה תדכיך איכנא דפקד מושא
 multū praeicare cepit egressus esset eū antē ipse ut sit eis testimonio
 לסהרותהון ; 45 הו רין כד נפק שרי הוא מכרו סני
 manifestē Iesus esset potens ut non ita sermonem & diulgare
 ואטברא למלתא איכנא דלא נשכח הוא ישוע גלישא
 & veniētes deserto in loco erat foris sed in ciuitatem ingredi
 דנעול למדינתא אלא לכר הוא באתרא חורבא ואתון
 loco omni ex ad eum erāt
 הוו לותה מן כל דוכא :

Caput
קפלאון ב

ieiunij tertij in sabbatho vni⁹ ad oblationem

דקורבא דחר בשכא דנרצומא

¶ in domo audissent & cum ad diēs Capharnaum Iesus rurū & ingreñ⁹ est
 ועל טוב ישוע לכפרנהום ליומתא וכר שמעו דכביא
 eos capere possēt ut non ita multū congregati sunt essēt
 הו : 2 אתכנשו סניאא איכנא דלא אשכח אחר אנון
 & venerūt sermonem cum eis erat & loquens portam ante non etiam
 אף לא קדם תרעא וממלל הוא עמהון מלתא : 3 ואתו
 quatuor inter portaretur cum paralyticum ei & obtulerūt ad eū
 לותה ואיתיו לה משרינא כד שקיל בירא ארבעא :
 ipsi cōscenderūt turbā propter ad eum accedere potuerunt & quia nō
 4 ודלא אשכחו למתקרבו לותה מטל כנשא סלקו להון
 Iesus erat in quo exiēs loci tabulatum & abstulerūt in teatium
 לאנרנא וארימו תטלילנא דאתר דאיתוהו הוא ישוע
 paralyticus in eo erat in quo iacēs grabbatū & demiser.
 ושובה לערסא דרמא הוא כה משרינא :

41 Iesus autem miseratus eius, extendit manum suam: & tangens eum, ait illi, Volo, Mundare.
 42 Et cum dixisset, statim discessit ab eo lepra, & mundatus est.
 43 Et comminatus est ei, statimque eiecit illum: & dicit ei.
 44 Vide nemini dixeris: sed vade, ostende te principi sacerdotum, & offer pro mundatione tua quae praecepit Moyses, in testimonium illis.
 45 Et egressus cepit predicare & diffamare sermonē: ita ut iam non posset manifestē introire in ciuitatem, sed foris in desertis locis esset, & conueniebant ad eum ydique.

CAP. II.

1 ET iterum iutrauit Capharnaum post dies octo, & auditum est quod in domo esset.
 2 Et conuenerunt multi, ita ut non caperet neque ad ianuam: & loquebatur eis verbum.
 3 Et venerunt ad eum ferētes paralyticum, qui à quatuor portabatur.
 4 Et cum non possent offerre eum illi prae turba, nudauerunt tectum vbi erat: & patefacientes submiserunt grabbatum in quo paralyticus iacebat.

41 ὁ δὲ ἰησοῦς συμπάσας αὐτοῦ, ἐκτείνων τὴν χεῖρα ἐπὶ αὐτῷ, καὶ λέγων αὐτῷ, θέλω, καθάρω σε. 42 ἔπειτα ἀπὸ αὐτοῦ, ἀπέβη ἡ λέπρα, καὶ ἔκαθάρθη. 43 καὶ ἐμὲ μὴ μισθίμωρος αὐτῷ, ἀλλ' ὡς ἔταλλεν αὐτῷ. 44 καὶ λέγων αὐτῷ, ὅρα μὴ δυνήσῃς ἡγήσασθαι ὅτι ἴσθαι, καὶ ἀποδείξαι πρὸς ἑσένα καὶ πρὸς τοὺς ἀκούσαντες. 45 ὁ δὲ ἐξελθὼν ἠρξάτο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ ἐξέφραζεν ὅτι ἴσθαι, ὡς ἐπὶ μακάριον αὐτῶν διωαδῶν φαρσαῖς εἰς πόλιν εἰσελθὼν εἰς ἱερῶν τῶν ἱερῶν. Καρ. β.
 1 Καὶ πάλιν εἰς Κεφαθαὶμ δι' ἡμερῶν καὶ ἡκούθη ὅτι εἰς οἶκον ἔβη. 2 καὶ βίθως συνήχθησαν πολλοί, ὡς ἔτι μακάριον κερῶν μὴ δὲ τὰ πρὸς τὴν οὐρανὸν καὶ ἰσθῆναι αὐτοῦ τὸν λόγον. 3 καὶ ῥέχοντα πρὸς αὐτῶν, ὡς ἐπὶ μακάριον αὐτῶν ἀρρῶμεν ἕσσον τὸν ἄλλον. 4 καὶ μὴ δυναμένον ἀποδείξαι αὐτῷ ἕξασθαι τὸν ὄχλον, ἀπὸ τῆς γαστρὸς τῶν ἰσθῆναι, καὶ ἐξερῶσαι τὸν κρεββάτιον, ἐφ' ᾧ ὁ πρὸς τὸν κρεββάτιον κατεκείτο.

5 Cūm autem vidisset Iesus fidem illorum, ait paralytico, Fili, dimittuntur tibi peccata tua.
 6 Erant autem illie quidam de Scribis sedentes: & cogitantes in cordibus suis.
 7 Quid hic sic loquitur? blasphemat. Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus.
 8 Quo statim cognito, Iesus Spiritu suo, quia sic cogitarent intra se, dicit illis, Quid ista cogitatis in cordibus vestris?
 9 Quid est facilius, dicere paralytico, Dimittuntur tibi peccata tua, an dicere, Surge, tolle grabbatum tuum, & ambula?
 10 Ut autem sciat is quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata (ait paralytico:)
 11 Tibi dico surge, tolle grabbatum tuum, & vade in domum tuam.
 12 Et statim surrexit ille: & sublato grabbato abiit inde coram omnibus, ita ut mirarentur omnes, & honorificarent Deum, dicentes, Quia nunquam sic vidimus.
 13 Et egressus est rursus ad mare: omnisque turba veniebat ad eum, & docebat eos.
 14 Et cūm prateriret, vidit Leui Alphaei sedentem ad telonium: & ait illi, Sequere me. Et surgens securus est eam.

fili mi paralytico illi dixit fidem eorum Iesus autem vidisset cum
 יְהוֹשֻׁעַ דִּין יִשׁוּעַ הַיְמוֹנֹתָהוֹן אָמַר לְהוּ מְשִׁרְיָא כְּרִי
 scribis de illie autem erant exsistentes peccata tua tibi remittuntur
 שְׂבוּקִין לְךָ חֲטָאֵיךְ : אֵיִתְּ הוּ דִּין תַּמְן מִן סַפְרֵי
 iste quid in corde suo erant & cogitantes qui sedebat & pharisaei
 וּפְרִישֵׁי דִיתְבִּין וּמְתַרְעִין הוּוּ בְּלִכְהוֹן : דִּמְנָא הֵנָּה
 vnus nisi peccata remittere potest quis blasphemiam loquitur
 כִּמְלַל גּוֹדְפָא מְנוּ מִשְׁכַּח לְמִשְׁבַּק חֲטָאֵא אֱלָא אֵן חַד
 apud se cogitabant q̄ ista in spiritu suo cognouit autē Iesus Deus
 אֱלֹהָא : יִשׁוּא דִּין יָדַע בְּרוּחָהּ דְהַלִּין מְתַרְעִין בְּנַפְשָׁהוֹן
 vtrum in corde vestro ista estis cogitantes quid eis & dixit
 וְאָמַר לְחֹן מְנָא מְתַרְעִין אַנְתּוֹן הַלִּין בְּלִכְכוֹן : אֵיִדָּא
 an peccata tua tibi remittuntur paralytico dicere facilius est
 פְּשׁוּקֵי לְמֵאֲמַר לְמְשִׁרְיָא דְשְׂבוּקִין לְךָ חֲטָאֵיךְ אִו
 autem vt sciat is & ambula grabbatū tuū tolle surge dicere
 לְמֵאֲמַר דְקוֹם שְׂקוּל עֶרְסַךְ וְהֵלֵךְ : דְתַרְעוֹן דִּין
 dixit peccata remittere in terra hominis filius est quia potens
 דְשֵׁלִיט הוּ בְרַה דְאֲנִשָׁא בְּאַרְעָא לְמִשְׁבַּק חֲטָאֵא אָמַר
 in domū tuā & abi grabbatū tuū tolle surge ego dico tibi paralytico
 לְמְשִׁרְיָא : לְךָ אָמַר אָנָּא קוֹם שְׂקוּל עֶרְסַךְ וְוֹל לְבִיתָךְ :
 ita omniū in cōspectu & exiit grabbatū suū & tulit hora eadē & surrexit
 וְקָם בְּרַ שְׂעִחָה וְשְׂקֵל עֶרְסָה וְנַפְק לְעֵין כְּלָהוֹן אִיכְנָא
 quia non dicerent cūm Deum & glorificarent omnes vt mirarentur
 דְנִתְרַמְרוּן כְּלָהוֹן וְנִשְׁבַּחוּן לְאַלְהָא כִּר אֲמַרִּין דְלֵי
 sic vidimus vnaquam
 מִמְתּוֹם חֲזִין הִכְנָא :
 resurrectionem post tertie in sabbathi vnus in matutinis
 דְצַפְרָא בְּחַד בְּשַׁבָּא דִּג דְבַתְרָא קִימְתָא
 & docens ad eum erant venientes turbz & omnes mare ad rursum & exiit
 וְנַפְק תּוֹב לוֹת יֵמָא וְכִלָּה בְּנִשָׁא אַתּוֹן הוּוּ לוֹתָהּ וּמְלֵי
 g sedebat Alphaei filii Leui vidit prateriret & cū eos erat
 חֲטָאֵי לְהוֹן : וְכַד עֵבַר חֲזָא לְלֵוִי בְּרַ חֲלָפִי דִיתְב
 post eum abiit & surgēs post me veni illi & ait vespertalis in domo
 בֵּית מִכְסָּא וְאָמַר לְהָא תָא בְּתֵרִי קוֹם אֹוֹל בְּתַרְהָא :

5 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πλὴν πίστεν αὐτῶν, λέγει τῷ ἀποβλητῷ καὶ τῶν ἄλλων, ἀφέωνται ὑμεῖς αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν. 6 ἦσαν ἂν ἄλλοι τῶν γραμματέων ἐκεῖ καὶ φησὶ, καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ὅτι τίς δύναται ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; 7 ἔτι ἦσαν ἱερογραμματεῖς καὶ φησὶ, ὅτι τίς δύναται ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς τῶν φησὶ, καὶ εἰς ὅτι ἔτι ἦσαν ἱερογραμματεῖς καὶ φησὶ, ὅτι τίς δύναται ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; 9 ἔτι ἦσαν ἀποστόλοι, εἰς τοὺς ἁποστόλους, ἀφῆεν αὐτοῖς, λέγει, ὅτι τίς δύναται ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι οὐκ ἔστι δύναμις ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; 11 σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἔρχου, καὶ ἔρχου εἰς τὴν πόλιν σου, καὶ ἔρχου εἰς τὴν πόλιν σου. 12 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἔγειραι, καὶ ἔρχου εἰς τὴν πόλιν σου, καὶ ἔρχου εἰς τὴν πόλιν σου. 13 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἔγειραι, καὶ ἔρχου εἰς τὴν πόλιν σου, καὶ ἔρχου εἰς τὴν πόλιν σου. 14 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἔγειραι, καὶ ἔρχου εἰς τὴν πόλιν σου, καὶ ἔρχου εἰς τὴν πόλιν σου.

accēbētes & peccatores publicani multi in domo illi⁹ accēber. vt est & factū est
 15 והוא רכד סמיך בביתה סניאא מכסא והמיא סמיכי
 multi enim erant existentes discipulis suis & cum Iesu cum erant
 הו עס ישוע ועס תלמידוהי איתיהו הו גיר סניאא
 ga māducaret viderēt eū cū & Pharisei & scribæ post eū & venerāt
 ואתו בתרדו : 16 וספרא ופרישא כד הואוהי דלעס
 publicanis cū qd ille discipulis eius dixerūt peccatorib⁹ & cū publicanis eū
 עם מכסא ועס המיא אמרו לתלמידוהי מנו עם מכסא
 non eis dixit Iesus autē audisset eū & bibit māduca & peccat.
 והמיא לעס ושחא : 17 כד שמע דין ישוע אמר להוהו לא
 non affecti sunt q male malē sed medico super sani indigent
 סניקיין חלימא על אסיא אלא אילין דביש ביש עבידין לא
 discipuli peccatores sed iustos vt vocarem veni
 אתו דאקרא לודיקא אלא לחטיא : 18 תלמידוהי
 quare ei & dicunt & venter erāt ieiunātes & phariseorum Ioannis autē
 דין דיוחנן ודפרישא צימין הו ואתו ואמרו לה למנא
 non qui tibi & discipuli tui ieiunant & Phariseorum Ioānis discipuli
 תלמידוהי דיוחנן ודפרישא צימין ותלמידך דילך למנא
 thalami filij possunt nunquid Iesus illis sic ieiunant
 צימין : 19 אמר להו ישוע למנא משכחין בנוהי דגנונא
 autem venient non ieiunare est cum eis sponsus dum
 כמא דחתנא עמחן הו דנצומן למנא : 20 נאתון דין
 in illo ieiunabunt tunc ab eis sponsus auferetur cū dies
 וזמתנא דמא דאשתקל חתנא מנהון הודין נצומן בהו
 in & affuit nouum panniculum immittit homo non die
 וזמתנא : 11 לא אנש רמא אורקעתא חדתא וחאט על
 veteri à recens illud supplementum auferat ne veteri vestimento
 מאנא בליא דליא נסכנא מליתא הי חדתא מן בליא
 nouum vinum immittit homo & non maior scissura & fit
 והוא סדקא יתרא : 22 ולא אנש רמא חמרא חדתא
 & vinum pereant & vres vres dirumpat vinum ne veteres in vtres
 בוקא בליא דלא חמרא מערא לוקא ווקא אברן וחמרא
 recentes in vtres nouum vinum iniiciunt sed effundatur
 מתאשר אלא רמין חמרא חדתא בוקא חדתא :

15 Et factum est, cum accēberet in domo illius, multi publicani & peccatores simul discēbebant cum Iesu, & discipulis eius. Erant enim multi qui sequebātur eum.
 16 Et Scribæ & Pharisei videntes quia manducaret cum publicanis & peccatoribus, dixerunt discipulis eius: Quare eam publicanis & peccatoribus manducat & bibit magister vester?
 17 Hoc audio, Iesus ait illis, Non necesse habent sani medico: sed qui male habēt: non enim veni vocare iustos, sed peccatores.
 18 Et erant discipuli Ioannis & Phariseorum ieiunantes: & veniunt & dicunt illi, Quare discipuli Ioannis & Phariseorum ieiunant, tui autē discipuli non ieiunāt?
 19 Et ait illis Iesus, Nunquid possunt filij nuptiarū, quandiu sponsus cum illis est, ieiunare? Quanto tempore habent secum sponsum, non possunt ieiunare.
 20 Venient autem dies cū auferetur ab eis Sponsus, & tūc ieiunabāt in illis diebus.
 21 Nemo assumētū pāni rudis alluit vestimētū veteri: alioquī aufert supplementū nouū à veteri, & maior scissura fit.
 22 Et nemo mittit vinū nouum in vtres veteres: alioquin dirumpet vinum vtres, & vinum effundetur, & vtres peribunt, sed vinū nouū in vtres nouos mitti debet.

15 Et factum est, cum accēberet in domo illius, multi publicani & peccatores simul discēbebant cum Iesu, & discipulis eius. Erant enim multi qui sequebātur eum.
 16 Et Scribæ & Pharisei videntes quia manducaret cum publicanis & peccatoribus, dixerunt discipulis eius: Quare eam publicanis & peccatoribus manducat & bibit magister vester?
 17 Hoc audio, Iesus ait illis, Non necesse habent sani medico: sed qui male habēt: non enim veni vocare iustos, sed peccatores.
 18 Et erant discipuli Ioannis & Phariseorum ieiunantes: & veniunt & dicunt illi, Quare discipuli Ioannis & Phariseorum ieiunant, tui autē discipuli non ieiunāt?
 19 Et ait illis Iesus, Nunquid possunt filij nuptiarū, quandiu sponsus cum illis est, ieiunare? Quanto tempore habent secum sponsum, non possunt ieiunare.
 20 Venient autem dies cū auferetur ab eis Sponsus, & tūc ieiunabāt in illis diebus.
 21 Nemo assumētū pāni rudis alluit vestimētū veteri: alioquī aufert supplementū nouū à veteri, & maior scissura fit.
 22 Et nemo mittit vinū nouum in vtres veteres: alioquin dirumpet vinum vtres, & vinum effundetur, & vtres peribunt, sed vinū nouū in vtres nouos mitti debet.

23 Et factum est iterum eum Dominus sabbathis ambularet per sata, & discipuli eius ceperunt progredi & vellere spicas.

24 Pharisei autem dicebant ei, Ecce, quid faciunt discipuli tui sabbatis quod non licet?

25 Et ait illis, Nunquam legistis quid fecerit David, quando necessitate habuit, & esurivit ipse, & qui cum eo erant?

26 Quomodo introiuit in domum Dei sub Abiathar principe sacerdotum, & panes propositionis manducauit, quos non licebat manducare, nisi solis sacerdotibus, & dedit eis & qui cum eo erant.

27 Et dicebat eis, Sabbathum propter hominem factum est: & non homo propter sabbatum.

28 Itaque dominus est filius hominis etiam sabbathi.

C A P. I I I.

1 Et introiuit iterum in synagogam: & erat ibi homo habens manum aridam.

2 Et obseruabant eum si sabbathis curaret, ut accusarent illum.

3 Et ait homini habenti manum aridam, Surge in medium.

4 Et dicit eis, Licet sabbathis benefacere, an male: aniam saluam facere, an perdere? At illi tacebant.

ieiunij quarta hebdomade

דשבתא דארבע דיומא

discipuli eius sata inter in sabbatho Iesus iret vt eum & factum est

והוא דכר אול ישוע בשבתא בירת זרעא תלמוד והו

quid vnde pharisei ei & dicunt spicas & vellebat erant euntes

מהלכין הוו ומלנין שבלא: ואמרין לה פרישא הוי מנא

non Iesus eis dixit licet quod non id in sabbatho facient

עבדין בשבתא מוס דלא שליט: אמר להון ישוע לא

& q cum eo ipse & esuriret egret cum David fecerit quid legistis vnquam

ממות קריתון מנא עבד דוידכר אסתנק וכפן הו ורעמהו

& panem sacerdos sum Abiathar cum Dei in domum ingressus quomodo

איכנא על לביתה דאלהא כר אביתר רב כהנא ולתנא

sacerdotibus nisi comedere licet que non ipse comederit Dni mensis

דפתורה דמריא אבל הו דלא שליט למאכל אלא אן לכהנא

ppter q sabbathum eis & dixit erant q cum eo iis etia & dedit

ויהב ארילין רעמה הוו: ואמר להון דשבתא מטל

Dominu sabbathum pppter hominis filii est & non creatum est hois filium

כר נשא אתכרית ולא הוא ברנשא מטל שבתא: מרה

hominis filius sabbathi vel etiam ergo est

הו הכיל ואר דשבתא כרה דאנשא: ו

3 caput

קפלאון ג

vir illic erat & exisset in synagogam Iesus iterum & ingressus

ועל טוב ישוע לכנושתא ואירת הוא תמן נברא

cum sanaret vnu eum erant & obseruantes manus eius cui erat arida vna

חד דיבישא אידר: ונטרין הוו לה דאן מאכא לה

cui arida erat viro illi & ait accusarent illum in sabbatho

בשבתא נקטרגוניה: ואמר להו לגברא דיבישא

licet illis etiam autem dixit in medium surge manus eius

אידר קום כמצעתא: אמר דין אר להון שליט

perdere an seruare animam male vel bene facere in sabbatho

בשבתא למעבד דטב או דביש נפשא למחיו או למובדו

erant tacentes vero ipsi

הגון דין שתיקין הוו:

23 και εγγισθη αυτον οι τρεις αββατοι οτι ο ιησους ην αποκαμεινω και ηρξατο να σιμασθηται αυτην οδον των

24 και οι φαρισαιοι ηερον αυτην δε ει ποιοσιν οι τρεις αββατοι, ο κα λεεσθ

25 και αυτης ηερον αυτης, οδε ποτε αβρωτα ει εποισε Δαuid, ο δε χρειας εχεν, και επεισεν αυτης και οι ματ

26 πως εισηλθεν εις τον οικον του θεου οτι Αβιαθαρ του αρχιερωσ, και τρις αρτους της σποσ θησους εδωκε

27 και ηερον αυτης, πο αββατοι εδωκε τ αυρωτοι εγγισθη αυτην ο δε ιησους εδωκε τ αυρωτοι ηερον αββατοι

28 ας τε κλεεις εδωκε ο υος ε αυρωτου ηερον αββατοι

Κε. γ.

1 Και εισηλθη παλι εις την συναγωγην, και λευ και αυρωτοι εδωκε αυτην τον χειρα: και

2 και παρετηρον αυτην οι τρεις αββατοι θησους αυτην, ινα κατακρησασιν αυτην. 3 και λεεγη των αυρωτων η

4 και λεεγη αυτης, δεεσθ οι τρεις αββατοι αρα θησους, η

και κλησους ψυχην σου, η αποκλεισας οι δε ε σιωπων.

condis eorum duritiam propter agere ferret eum cum ira in eos & intuitus
 וחר בהון כחמתא כד פריא לה על קשיות לבהון
 manus eius & restituta est & extendit manum tuam extra de homini illi & dixit
 ואמר להו גברא פשוט אידך ופשוט ותקנת אידך
 ceperunt & consilium Herodis domesticis eum hora ea ipsa pharisei & egressi
 ונפקו פרישא בר שעתה עם דבית הרודס ומלכא נסכו
 sibi iuit discipulis suis eum & Iesus perderent eum quomodo aduersus eum
 עלוהו איכנא דנוברוניחי וישוע עם תלמידוהי אזל לה
 & a Iudæa & a cinxit eum Galilæa a multus & populus mare ad
 לות ימא ועמא סניאא מן גלילא נפקה ומן יהוד : 8 ומן
 & a Tyro & a Jordanis transitu & a Idumæa & ab Ierusalem
 אורשלים ומן אדום ומן עברא דירדנן ומן צור ומן
 ad eum venerit quæ fecerat omne fuerat quæ audientes multæ turbæ Sidone
 צידן כנשא סניאא דשמעו הו כל דעבר אתו לותהו
 turbam propter nauiculam sibi ut appropinquaret discipulis suis & ait
 ואמר לתלמידוהי דנקרבון לה ספינתא מטל כנשא
 essent ita ut fuerat sanans enim multos eum opprimerent ne
 דלא נחבצוניהו : 10 סניאא גיר מאסא הוא עדמא דנהון
 erant quibus & ij cum tangerent ut super eum caedentes
 נפלין עלוהי מטל דנתקרבון להו : 11 ואילין דאית הו
 erant prociðetes viderent eum eum immundorum spirituum plage ipsi
 להון מרותא דרוחא טנפתא מא דהזאוהי נפלין הו
 phibens & multum Dei Filius es tu & dicentes & clamantes
 וקעין וזאמרון אנרת הו ברה דאלהא : 12 וסניאא
 ipsum reuelarent ne eis erat
 הוא בהון דלא ננלוניהו
 pentecosten post ignis in sabbatho vnus
 דחד בשבא דאשהא דבתר פנטיקוסמי
 ad eum & venerit quos voluit eos & vocauit in montem & ascendit
 וסלק לטורא וקרא לאילין דצבא ואתו לוותהו : 13
 eos & vt mitteret eum ipso vt essent duodecim & elegit
 ונבא תרעסר דנהון עמרה ורנשרר אנון
 vt predicarent
 דנכרוון :

5^m Et circumspectans eos cum ira, contristatus super cecitate cordis eorum, dicit homini, Extende manum tuam. Et extendit, & restituta est manus illi.
 6^m Exeuntes autem Pharisei, statim cum Herodianis consilium faciebant aduersus eum quomodo eum perderent.
 7^m Iesus autem cum discipulis suis secessit ad mare: & multa turba a Galilæa & Iudæa secuta est eum.
 8^m Et ab Ierolymis & ab Idumæa, & trans Iordanem: & qui circa Tyrum, & Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat, venerunt ad eum.
 9^m Et dixit Iesus discipulis suis ut in nauicula sibi deseruirent propter turbam, ne comprimerent eum.
 10^m Multos enim sanabat, ita ut irruerent in eum ut illum tangerent quotquot habebant plagas.
 11^m Et spiritus immundi cum illum videbant, prociðebant ei: & clamabant, dicentes, Tu es Filius Dei.
 12^m Et vehementer comminabatur eis ne manifestarent illum.
 13^m Et ascendens in montem vocauit ad se quos voluit ipse, & venerunt ad eum.
 14^m Et fecit vt essent duodecim cum illo: & vt mitteret eos predicare.

5^m ואמר להו גברא פשוט אידך ופשוט ותקנת אידך
 6^m ונפקו פרישא בר שעתה עם דבית הרודס ומלכא נסכו
 7^m עלוהו איכנא דנוברוניחי וישוע עם תלמידוהי אזל לה
 8^m לות ימא ועמא סניאא מן גלילא נפקה ומן יהוד : ומן
 9^m אורשלים ומן אדום ומן עברא דירדנן ומן צור ומן
 10^m צידן כנשא סניאא דשמעו הו כל דעבר אתו לותהו
 11^m ואמר לתלמידוהי דנקרבון לה ספינתא מטל כנשא
 12^m דלא נחבצוניהו : סניאא גיר מאסא הוא עדמא דנהון
 13^m נפלין עלוהי מטל דנתקרבון להו : ואילין דאית הו
 14^m להון מרותא דרוחא טנפתא מא דהזאוהי נפלין הו
 וקעין וזאמרון אנרת הו ברה דאלהא : וסניאא
 הוא בהון דלא ננלוניהו
 דחד בשבא דאשהא דבתר פנטיקוסמי
 וסלק לטורא וקרא לאילין דצבא ואתו לוותהו :
 ונבא תרעסר דנהון עמרה ורנשרר אנון
 דנכרוון :

15 Et dedit illis potestatem curadi infirmitates, & eiicere dzmonia.
 16 Et imposuit Simoni nomen Petrus:
 17 Et Iacobum Zebedxi, & Ioannem fratrem Iacobi: & imposuit eis nomina Boanerges, quod est, filij tonitru.
 18 Et Andream, & Philippum, & Bartholomæum, & Mathæum, & Thomam, & Iacobum Alphæi, & Thaddæum, & Simonem Chananæum.
 19 Et Iudam Iscariotem, qui & tradidit illum.
 20 Et veniunt ad domum: & conuenit iterum turba, ita vt non posset neque panem manducare.
 21 Et cum audissent sui, exierunt tenere eum: dicebant enim, Quoniam in furorẽm vertus est.
 22 Et Scribæ qui ab Ierosolymis descenderant, dicebant, Quoniam Beelzebub habet: & quia in principe dzmoniorum eiicit dzmonia.
 23 Et conuocatis eis, in parabolis dicebat illis, Quomodo potest Satanas Satanã eiicere.
 24 Et si regnum in se diuidatur, non potest regnum illud stare:
 25 Et si domus super semetipsam dispertiat, non potest domus illa stare:
 26 Et si Satanas consurrexerit in semetipsam, dispertitus est, & non poterit stare, sed finem habet.

demonia & eiicere infirmos vt sanarent potestates haberes & vt eiiceret
 ודנהוון שליטין דנאסון כריהת ונפקון דיומא 15
 Zebedxi filii & Iacobum Cephas nomine Simonem & nominauit
 ושמי לשמעון שמא כאפא 16 וליעקוב בר זכרי
 quod est Boanerges nomen eis imposuit Iacobi fratris ipsius & Ioannem
 וליוחנן אהודי דיעקוב כס להון שמא בני דנשי דאיתוהו
 & Math. & Bartholomæum & Philippû & Andream conitru filij
 בני דעמא 18 ונאנדראום ופיליפוס וברתולמי ומתי
 & Iudam Cananæû & Simonẽ & Thaddæû Alphæi filii & Iacobû & Thomã
 ותאומא ויעקוב בר הלפי ותדי ושמעון קנניא 19 ויהודא
 & cõgregatẽ sũt in domũ & uenerũt qui ipsũm prodidit is Iscariotem
 סכרוטא הו דאשלמא 20 ואתו לביתא ואתכנשו
 manducare panem essent potentes vt non ita rursũm turbe
 כנשא טוב איכנשא דלא נשכחו הו לחמא למאכל 21
 enim erant dicentes vt tenerent eum & exierunt patruels ei & audierũt
 ושמעו אחינתי ונפקו למאחדה אמרין הו ניר 22
 descenderet Ierusalem qui ab illi & Scribæ exiisset scite dzmonia
 דמן הונת נפק 22 וספרא אילין דמן אורשלם נחתו
 eiicit dzmoniorũ & in principe in eo est Beelzebub erant dicentes
 אמרין הו בעלזבוב אית ברה וברישא דדיומא מפק 23
 quomodo eis dixit & in parabolis Iesus eos & uocauit dzmonia
 דיומא 23 וקרא אנון ישוע ובמתלא אמר לחון איכנא
 contra enim regnum si eiicere fatanas potest
 משכב סטנא לסטנא למפקו 24 אן מלכותא ניר על
 illud regnum stare poterit non diuisum fuerit scĩplum
 נפשה תתפלג לא משכחא למקם מלכותא הו 25
 illa domus poterit non diuisa fuerit se contra domus & si
 ואן ביתא על נפשה נתפלג לא משכח ביתא הו 26
 non & diuisus est scĩplum in insurgit q fatanas id est & si stare
 למקם 26 ואן הו דסטנא קם על נפשה ואתפלג לא
 est finis eius sed stare potest
 משכח למקם אלא חרתה הו

15 και εχρησθησαν τω εραπειν τω τωσιν, και εκβαλεν τα δαιμονια. 16 και επηκει τω Σιμωνι ονομα
 Πέτρος. 17 και Ιακωβου τον υιον Ζεβεδαιου, και Ιωαννου τον αδελφον του Ιακωβου και επηκει αυτοις ονοματα
 Βοανεργες, ο οτι υιοι βοωντεις. 18 και Ανδρεαν, και Φιλιππον, και Βαρθολομαιου, και Μαθθαιου, και Θωμαν, ο
 Ιακωβου τον υιον Αλφαιου, και Θαδδαιου, και Σιμωνα τον Κανανιτου. 19 και Ιουδα Ισκαριωτου, ος και προ-
 δωκεν αυτον. 20 και ανεστειλες οι παρ αυτου, οτι ηλθον κρατησαι αυτον ελεγε οδω, οτι οδωσεν. 22 ο οι γρα-
 ματις οι δε τον Ιησοου κλυμουν καταβαινεις, ελεγε, οτι Βεελζεβουλ εχρησθη, οτι εν τω δεσποτη ουκ εδαιμονια
 δαιμονια. 23 ο προσκαλεσθησιν αυτους, οτι προσεβαλες ελεγε αυτοις, πως δυναται Σαταναις Σαταναι
 εκβαλειν. 24 ο και βασιλεια εφ αυτου κλεισθη, ο δυναται σαδουαι η βασιλεια εκεινη. 25 ο και
 οikia εφ αυτου κλεισθη, ο δυναται σαδουαι η οικια εκεινη. 26 ο και ο Σαταναις ομεινη εφ αυτον και μη κλεισθη
 η δυναται σαδουαι, θηα τειος εχρη.

2. Et docebat eos in parabolis multa, & dicebat illis in doctrina sua.
 3. Audite: ecce exiit feminas ad feminandum.
 4. Et dum feminat, aliud cecidit circa viam, & venerunt volucres cæli, & comederunt illud.
 5. Aliud verò cecidit super petrosa, ubi non habuit terram multam, & statim exortum est, quoniam non habebat altitudinem terræ.
 6. Et quando exortus est Sol, exstauit: & eo quod non habebat radicem, exaruit.
 7. Et aliud cecidit in spinas, & ascendit illud, & suffocauerunt illud, & fructum non dedit.
 8. Et aliud cecidit in terram bonam: & dabat fructum ascendentem & crescentem, & afferebat vnum trigessimum, & vnum sexagesimum, & vnum centesimum.
 9. Et dicebat, Qui habet aures audiendi, audiat.
 10. Et cum esset singularis, interrogauerunt eum hi qui cum eo erant duodecim, parabolam.
 11. Et dicebat eis, Vobis datum est nosse mysterium regni Dei: illis autem qui foris sunt, in parabolis omnia fiunt.
 12. Ut videntes videant, & non videant, & audientes audiant, & non intelligant: nequando conuertantur, & dimittantur eis peccata.
 13. Et ait illis, Nescitis parabolam hanc? & quomodo omnes parabolam cognoscetis?

in doctrina sua erat & dicens multa in parabolis eos: erat & docens
 ומלך הוא להון במתלא סני ואמר הוא ביולפנה
 q caderet fuit feminaret eum ad feminandū feminator exiit ecce audite
 שמעו הא נפק ודועא למוזעו וכר זרע אית דנפל
 verò aliud & comedie illud volucris & venit viz manum ad
 על יד אורחא ואתת פרחתא ואבלתה: אחרנא דין
 hora & eadem multa terra erat non vbi petram super cecidit
 נפל על שועא איכא דלית הוא ארעא סני ובר שעתה
 oriretur cum terræ profunditas erat non quoniam exortu est
 בלון מטל דלית הונא עומקא דארעא: כר דנה
 exaruit radix ei erat non & quia exstauit sol autem
 דין שמשא חמא ומטל דלית הוא לה עקרא יבש
 & fructū & suffocauerunt illud spinæ & ascēder. spinas inter. cecidit & aliud
 ואחרנא נפל ביה כובא וסלקו כובא וחנקוהי ופארא
 & ascēdit bonam terram super cecidit autē aliud dedit non
 לא יחב: אחרנא דין נפל על ארעא טבתא וסלק
 quod centū & est q sexaginta & est q triginta est fructum & dedit & creuit
 ורבא ויהב פארא אית דתלתין ואת דשתין ואת דמאא
 audiat ad audiendū aures ei sunt is erat & dicens
 ואמר הונא מן איתת לרה אדנא דנשמע נשמע
 cum qui cum eo ij interrogauerūt eū soli autem essent cum
 כר הון דין בלחודיהון שאלוהי הנון דעמה עם
 datū est vobis tesus eis & dixit hac de parabola duodecim ipsas
 הרעסרתה מתלא חו: ואמר להון ישוע לכוז יהיב
 id omne verò extraneis Dei regni arcanum nosse
 למדע ארוזא דמלכותה דאלהא לבריא דין כל מרם
 & cum videat & non videant vidētes vt cū sit in parabolis
 במתלא הונא: כר ד חוין נהוון ולא נהוון וכר
 & remittantur conuertātur ne intelligant & non audiant audientes
 שמעון נשמעון ולמא נסתכלון דלמא נתפנוון ונשתבכון
 parabolam estis scientes non eis & dixit peccata eorū eis
 להון חטוהיוון: ואמר להון לא ידעין אנתון לה למתלא
 scietis parabolam omnes & quomodo hanc
 הונא ואיכנא כלהון מתלא תדעון:

2. καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλάς, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ἡ δόξα ἦν αὐτῶν. 3. ἀκούετε ἰδοὺ
 ἔξῃ ἄλλων ὁ ἀσπίρων τῶ ἀσπίρων. 4. καὶ ἔγμ' ἐπὶ τῶ ἀσπίρῳ, ὁ μὲν ἔπιση ἄλλο τὴν ὄδον, καὶ ἄλλο τὸ πικρὸν τῶ
 ἄσπιδος, ἔκαστος ἑξ ἑαυτοῦ. 5. διὸ δὲ ἔπιση ἕκαστος τὸ πικρὸν ὁδὸς, ὅπου οὐκ ἔστι γλῶσση πολλῶν, ἔκαστος ἑαυτοῦ
 λέγει, ὅτι τὸ μὴ ἔχει βάθος γῆς. 6. ἄλλο δὲ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ἐκαυματοποίησεν, ἔκαστος τὸ μὴ ἔχει ρίζαν, ἔκαστος ἑαυτοῦ.
 7. ἔκαστος ἔπιση εἰς τὴν ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην. 8. ἔκαστος
 ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ εἰς τὴν γλῶσση καλῶν, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην καὶ ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ
 ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην. 9. ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην. 10. ὅτι δὲ ἔγμ' ἐπὶ τῶ ἀσπίρῳ, ἔκαστος ἑαυτοῦ
 ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην. 11. ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην. 12. ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην.
 13. ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην, ἔκαστος ἑαυτοῦ ἀκαθάρτην.

14 **וְרוּעָא דִּירְעָא מְלִתָּא זִרְעָ :** ¹⁵ הַלֵּין דִּין דְּעַל יֵד אֹרְחָא
 statim audierunt & cum sermo in quibus seminatus est fuit ij
הַלֵּין אֲנוּן דְּמִזְדִּירְעָא כְּהוּן מְלִתָּא וּמָא דְּשִׁמְעוּ מְחִרְמָא
 in corde eorū q seminat est sermonem ipsūm & tollit satanas venit
אַתְּמָא סְמִנְנָא וּשְׁקַל לָהּ לְמִלְתָּא דִּירְעָא בְּכַהוּן :
 audierint qui cum sunt ij seminati sunt petram qui super & isti
וְהִנּוּן דְּעַל שׁוּעָא אֹזְרְעוּ הַלֵּין אֲנוּן דְּמָא דְּשִׁמְעוּ
 radix eis & non est cum recipiunt cum gaudio statim sermonem
מְלִתָּא מְחִרְמָא בְּחִדְוֹתָא מְקַבְּלִין לָהּ : ¹⁷ וְלִית לְהוּן עֻקְרָא
 aut oppressio fit & cum sunt temporarij sed in animis suis
בְּנַפְשֵׁהוּן אֵלָא דִּזְבְּנָא אֲנוּן וּמָא דְּהוּיָא אֹזְרְעָא אוּ
 qui inter & isti offenduntur statim sermonem propter persecutio
רְדוּפִיָּא מְטַל מְלִתָּא עַגְלָא מְתַכְּשְׁלִין : ¹⁹ וְהִנּוּן דְּבִית
 & sollicitudo sermonem audiunt qui sunt ij seminantur spinas
כּוּבָא מִזְדִּירְעִין הַלֵּין אֲנוּן אִילִין דְּשִׁמְעוּ מְלִתָּא : ¹⁸ וְרִנְיָא
 cupitatum & reliquie diuitiarum & fallacia huius mundi
דְּעַלְמָא הֵנָּא וְשׁוּעָא דְּעוּתְרָא וְשִׂרְכָא דְּרִנְיָתָהּ
 fit fructu & sine sermonem ipsūm suffocāt introcūtes aliarum
אַחֲרִנְיָתָא עַאֲלֵן הִנְקֵן לָהּ לְמִלְתָּא וְדִלָּא פֶּאֲרָא הוּיָא :
 qui audiunt sunt ij seminati sunt bona qui in terra & isti
וְהִנּוּן דְּכֹאֲרְעָא טַבְתָּא אֹזְרְעוּ הַלֵּין אֲנוּן דְּשִׁמְעוּן
 & in ceteris & in sexagenis in tricenis fructus & edunt & recipiunt sermonem
מְלִתָּא וּמְקַבְּלִין וְיִהְיִין פֶּאֲרָא בְּתַלְתִּין וּבְשִׁתִּין וּבְכַמָּא :
 ponatur modio ut sub lucerna venit nunquid eis & dixit
וְאִמְר לְהוּן דְּלִמָּא אַתָּא שְׂרָנָא דְּתַחִית סַאֲתָא נְתַתְּסִים
 non est ponatur candelabrū ut super est nonne lecho sub aut
אוּ תַחִית עֻרְכָּא לֹא הוּא דְּעַל מְנִרְתָּא נְתַתְּסִים : ²² לִית
 in abscondito fit & non reueletur quod nō q̄ occultum fit quicquam enim
גִּיר מִדְּסָא דְּלִמָּא נְתַגְלָא וְלֹא הוּיָא כְּטוּשִׁיָּא
 ad audiendū aures ei sint homini si manifestetur quod nō
דְּלֹא מְתַגְלָא : ²³ אֵן אֲנִשׁ אִית לָהּ אֲדִנְיָא דְּנִשְׁמַע
 audiat
נִשְׁמַע :

14. Qui seminat, verbum seminat.
 15. Hi autem sunt qui circa viam, ubi seminatur verbū, & cum audierint, confestim venit Satanas, & auferit verbum quod seminatum est in cordibus eorum,
 16. Et hi sunt similiter qui super petrosā seminantur: qui cum audierint verbum, statim cum gaudio accipiunt illud:
 17. Et non habent radicem in se, sed temporales sunt. deinde orta tribulatione & persecutione propter verbū, confestim scandalizantur.
 18. Et alij sunt qui in spinis seminantur: hi sunt qui verbum audiunt.
 19. Et grūnā seculi, & deceptio diuitiarum, & circa reliqua concupiscentiæ introcūtes suffocant verbum, & sine fructu efficitur.
 20. Et hi sunt qui super terram bonam seminati sunt: qui audiūt verbum, & suscipiunt, & fructificant, vnum trigesimum, vnum sexagesimum, & vnum centesimum.
 21. Et dicebat illis, Nunquid venit lucerna ut sub modio ponatur, aut sub lecto: nonne ut super candelabrum ponatur?
 22. Non est enim aliquid absconditum, quod non manifestetur: nec factum est occultum, quod non veniat in palam.
 23. Si quis habet aures audiendi, audiat.

14 ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει· ἰς ἔργον δὲ εἰσὶν οἱ ἄσπεροι πλὴν οὐδὲν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὁ πῦν ἀκεύ-
 σωται, διότι ὡς ἔρχεται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἶψά τοι ἕρπει τὸν λόγον, διότι ἀσπείρουσι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. 16 καὶ ἕτεροι εἶ-
 σιν ὁμοίως οἱ ἄσπεροι, ὅτι πῦρ δὲ σπείρουσιν οἱ ἀσπείρουσιν, οἱ ὅπου ἀκούσονται τὸν λόγον, διότι ὡς μὲν ἔρχεται, λαμβάνουσιν αὐτὸν·
 17 καὶ αἱ ἕτεροι ἀσπείρουσιν ἐν ἁμαρτίαις, διότι ἡ καρδία αὐτῶν ἐστὶν ἡ γροθὶς τῆς θλίψεως, ἢ διωξέμενος δὲ πῦρ τὸν λόγον, δι-
 ούς σκάνδαλιζοῦται. 18 καὶ ἕτεροι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκαθάρτας σπείρουσιν, οἱ τὸν λόγον ἀκούουσιν,
 19 καὶ αἱ μέγιστα τῶ ἀλόγος ὕψους, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ πῦρ πλῆθος, καὶ αἱ ἄσπεροι τῶ λοιπῶν ἐπιθρομίσαι εἰσαπρόθυμοι
 συμπορεύονται τὸν λόγον, καὶ ἀκαρπίζονται. 20 καὶ ἕτεροι εἰσὶν οἱ ὅπου πλὴν πλὴν καὶ πλὴν ἀσπείρουσιν, ὅπου εἰς
 ἀκούουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄσπεροι εἰσὶν, ἐν καρδίαις αὐτῶν, καὶ εἰς ἁμαρτίας, καὶ εἰς ἕκαστον. 21 ὅτι
 ἕρπει αὐτοῖς, μὴ τὸν λόγον ἔρχεται, ἵνα ἕρπει τὸν λόγον πῦρ, ἢ ἕρπει τὸν λόγον καὶ πλὴν ἕρπει ἵνα ἕρπει τὸν λόγον ἐπιθρομίσαι·
 22 ἢ ἕρπει ἐν κρυπτῶν, ὅ ἐστι μὴ φανερωθῆ· ἢ δὲ ἕρπει τὸν λόγον κρυπτῶν, διότι ἵνα εἰς τὰ κρυπτὰ ἕρπει. 23 εἰ τις εἰς ἕρπει
 ὅπου ἀκούει, ἀκούει τὸν.

q ij

candidatorum in sabbatho

דשבתא דחורא

mensura in ea ipsis audientes quid videte eis & dixit
 ואמר להון חזו מנא שמעון אנתון בהי בילתא 24
 ipsis vobis & adicietur vobis remeticetur ipsis qua metientes
 ומבולין אנתון מתתכיל לכון ומתתוסר לכו לאלין
 cui non est & is ei dabitur enim cui est is qui auditis
 דשמעון 25 מן דאית לה גיר נתיחב לה ומן דלירת לה
 ita erat & dicens ab eo auferetur ei quod est id etiam
 אי הו דאית לה נשתקל מנא 26 ואמר הוא הבנא
 in terram semen qui acir homo ut Dei regnum
 מלכותא דאלהי איך אנש דגרמא ורעא בארעא 27
 & asurgat germinet & semē & interdiū noctū & surgat & dormiat
 ונרמך ונקום בלליא ובאיממא ורעא נרבא ונאך
 sic & primū fructū ei producit enim terra faciat nō ipse cum
 כד הו לא ירע 28 ארעא גיר מיתיא לה לפארא ולוקדם הוא
 perfectum frumentum autē postmodū spica & post illud herba
 עמבא ובתרה שבלא אהדית דין הטתא משמליתא
 falsē veni statim fructus verō pinguis est cum in spica
 נשבלא 29 מא דשמך דין פארא מהדא איתא מנלא
 Dei regnum comparabimus enim & dicebat messis quoniam adit
 דמשי חצרא 30 ואמר למנא לממיה למלכותא דאלהא
 sinapis est granum sicut cōparabimus illud parabole & cui
 ונאינא מתלא נמתלירה 31 איך פרתא הי דחדלא
 seminibus omnibus præ est minimum in terra seminatum est cum quod
 הי דמא דאודרעת בארעא ועוריא הי מן כלהון זרעונה
 maior & sic affurgit seminatum est & cum terram quæ super
 דעל ארעא 32 ומא דאודרעת סלקא וחויא רבא
 ut possit ita magnos ramos & facit oleribus omnibus præ
 מן כלהון ורעא ובעבא סוכא ורובתא איך דתשכח
 loquens hæc quæ sicut in parabolis habitare auis in umbra eius
 דבטללה פרתתא תשכון 33 במתלא דאיך הלון ממלל
 audire erant ut potentes sicut p parabolis Iesus cum eis erat
 הוא עמחון ישוע מתלא איך דמשכחין הון למשמע

24 Et dicebat illis, Videte quid audiat in qua mensura menfi fueritis, remeticetur vobis, & adicietur vobis.

25 Qui enim habet dabitur illi: & qui non habet, etiam quod habet auferetur ab eo.

26 Et dicebat, Sic est regnū Dei, quemadmodum, si homo iaciat sementem in terram.

27 Et dormiat, & exurgat nocte & die, & semen germinet, & increfat dum necseit ille.

28 Ultra enim terra fructificat, primū herbam, deinde spicam, deince plenum frumentum in spica.

29 Et cū ex se produxerit fructus: statim mittit falcem, quoniam adest messis.

30 Et dicebat, Cui assimilabimus regnū Dei? aut cui parabolæ comparabimus illud?

31 Sicut granum Sinapis. Quod cū seminatum fuerit in terra, minus est omnibus seminibus quæ sunt in terra:

32 Et cū natum fuerit, ascendit in arborem, & fit maior omnibus oleribus, & facit ramos magnos, ita ut possint sub umbra eius aues cæli habitare.

33 Et talibus multis parabolis loquebatur eis verbū, prout poterant audire:

24 και η̄ ειπεν αυτοις, βαλτε το ε̄α αυτεπι. ο̄ ω̄ μετρωσθε μετροις, μετρησθησεται ῡμιν, και προσθησεται ῡμιν, και αυουσι. 25 ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς. 26 και η̄ ειπεν αυτοις, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς. 27 και η̄ ειπεν αυτοις, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς. 28 και η̄ ειπεν αυτοις, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς. 29 και η̄ ειπεν αυτοις, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς. 30 και η̄ ειπεν αυτοις, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς. 31 και η̄ ειπεν αυτοις, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς. 32 και η̄ ειπεν αυτοις, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς. 33 και η̄ ειπεν αυτοις, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς, και ο̄ς ε̄ο̄ς ε̄ο̄ς.

verò suis discipulis eum eis erat loquens non parabolis & sine
ודלא מתלא לא ממלל הוא עמהן לתלמידוהי דין 34
id omne erat interpretans & illos inter se
בינהו ולהון מפשק הוא כל מדם ;

jejunij quintę hebdomadis quinta die

דיום חמשה דשבתא דחמשה דצומה

in vltiorem ripā nos trāscam⁹ sub vesperā die in illo illis & ait
ואמר להון כהו יומה ברמשה נעבר לן לעברא ; 35

& nauicula esset in nauī eūm & acceperūt eū turbas & reliquerunt
ושבקו לכנשא ודברוהי בר בספינתא הו וספינה 36

magnus turbo & factus est eum eis erant alie
אחרניתא אית הו עמהן ; והות על עליה רבתא 37

erat & proxima in nauim erant irruentes & fluctus & ventus
ורוחא וגללא נפלין הו בספינתא וקריבא הות

in posteriore parte erat dormiens ceruical super Iesus verò ipse vt ipleretur
דתמלא ; הו דין ישוע על בסריא דמך היא בחרתה 38

tibi cura nō magist. noster ei & dicunt excitauit eū & venerūt nauis
דספינתא ואתו אקימוהי ואמרין לה רבן לא כטיל לך 39

obm. quiesce mari & ait ventū & obiurgauit & surrexit quia perim⁹
דאברין ; וקם וכאא ברוחא ואמר לימא שלי זגיר 39

eis & dixit magna tranquillitas & iuie ventus & quiescit tu
אנת ושלורת רוחא והוא נוחא רבא ; ואמר להון 40

fides in vobis nō est & quare iōa estis timidi quare
למנא דהולתנין אנתון הכנא ולמא לית כבון הימנותא ;

isto quisnam ad vnum vnus erant & dicentes magno timore & timuerunt
ודתלו דחלתא רבתא ואמרין הו חר לחד מנו כי הנא 41

ei obediunt & mare quia & vēti
דרוחא וימא משתמעין לה ;

5 Caput

קפלאון ה

jejunij 5. hebdomadis quintę matutinis

דצפרא דחמשה דשבתא דה דצומה

Gerasenorum in regionem maris trans fretū & venit

ואתא לעברא דימא לאתרא דגריטא ;

34 Sine parabola autem nō loquebatur eis. seorsum autem discipulis suis dissecabat omnia.

35 Et ait illis in illa die, cum ferōd esset factum, Transcramus contra.

36 Et dimittentes rurbam allumunt eum ita vt erat in nauī: & alie naues erant cū illo.

37 Et facta est procella magna venti, & fluctus mittebat in nauim, ita vt impleretur nauis.

38 Et erat ipse in puppi super ceruical dormiens: & excitauit eum, & dicunt illi, Magister, non ad te pertinet quia perimus?

39 Et exurgens comminatus est vento, & dixit mari, Tace, obmutesce. Et cessauit vētus: & facta est tranquillitas magna.

40 Et ait illis, Quid timidi estis? necdum habetis fidem? Et timuerūt timore magno: & dicebant ad alterutrum, Quis, putas, est iste, quia & vētus & mare obediūt ei?

C A P. V.

1 Et venerunt trans fretū maris in regionem Gerasenorum.

34 και λεγει αυτις εν εικηνη τη ημερα, οτιμας γυμομεν, διελευσαμεν εις το σφραν. 35 και αφηριτε τον οχλον, απελαμ-
βασισιν αυτον ως εν τω περαιω. και θησα δε προιαρενα εν μετ αυτου. 36 και γινεται και λαου αυτου με-
γαλην ωσδε και ματι επι αματι εις το πησαι, ωσδε αυτη ηδη γυμιζεσθαι. 37 και εν αυτουσ οτι τη σφουμην, οτι το
σπασμα φασαμασ και δευδαν και δε γυροισιν αυτου, και λεγοισιν αυτου, διδασκαλε, ευ ρηθι (οι οτι δατο λου μεσσωσ
38 και δε γυροσ εις επι τιμωσ τωσ θεμεσ, και ειπι τη θαλασση, τωσ περυσισσ. και εκοπισσ οσθεμει, και εγα-
νεισ θαλαση μεγαλη. 40 και ειπιν αυτουσ, οτι δηλοι εστε ουτωσ; πωσ οτι εχρησ πιστιν; 41 και εφωσ εθπισσασ
φωσ μεζαν, και ελεγεσ απωσ, διηλοισ, οτι α εσα ουτωσ δεησ, οτι και οσθεμεισ και η θαλασσα υπα και οισιν αυτουσ ;

Κεφ. ι.

1 Και ηλθον εις το σφραν της θαλασσης, εις ηνω χειρμα του Γαδερλουου.

q iij

2 Et exeunti de nauī, statim occurrit de monumentis homo in spiritu immundo.
 3 Qui domicilium habebat in monamētis. & neque catenis iam quisquam poterat eum ligare.
 4 Quoniam sæpe compedibus & catenis victus dirupisset catenas, & compedes comminuisset: & nemo poterat eum domare.
 5 Et semper die ac nocte in monumentis & in montibus erat, clamans & cōcidens se lapidibus.
 6 Videns autem Iesum à lōgē, cucurrit, & adorauit eū:
 7 Et clamans voce magna, dixit, Quid mihi & tibi Iesu Fili Dei altissimi? adiuro te per Deum ne me torqueas.
 (Dicebat enim illi, Exi spiritus immunde ab homine isto.)
 9 Et interrogabat eū, Quod tibi nomen est? Et dicit ei, Legio mihi nomen est: quia multi sumus.
 10 Et deprecabantur eum multum, ne se expelleret extra regionem.
 11 Erat autem ibi circa mortem grex porcorū magnus, pascens in agris.
 12 Et deprecabantur eum spiritus, dicētes, Mitte nos in porcos, ut in eos introeamus.
 13 Et concessit eis statim Iesus. Et exeuntes spiritus immundi, introierunt in porcos: & magno impetu grex præcipitatus est in mare, ad duo millia, & suffocati sunt in mari.

vir sepulcrorum domo de ei occurrit nauī de exiret & cum
 יבד נפק מן ספינתא פנעבה מן בית קבורא נכורא
 sepulcrorum in domo erat & habitans immundus spiritus in quo erat
 דאיה בה רוחא טנפתא: ועבר הוא בירת קבורא
 omni quoniam eum vincire erat potens non homo & catenis
 ובשלתא אנש לא משכח הוא למאסרה: מטל דכל
 catenas erat victus & catenis compedibus quibus
 אבתי דבסוטמא ובשלתא מהאסרה הוא ששלח
 potens homo & non erat abrumpens & compedes erat frangens
 מתבר הויה וסוטמא מפסק הוא ולל אנש משכח
 sepulcrorum in domo & interdiu noctu tempore & in omni eum domare erat
 הוא למכבשו: וככל זמן כלילא ובאיממא כבית קבורא
 in lapidibus seipsum & allidens erat & clamans erat existens & in montibus
 ובטורא איתוהי הוא וקעא הוא ומצלל נפשה בכאפא:
 eam adorauit cucurrit longè à Iesum autem vidisset eum
 כד הוא דין לישוע מן רוחקא רהט כגד לרה:
 Dei Fili Iesu & tibi mihi quid & ait elata in voce & clamans
 וקעא בקלא רמא ואמר מא לי ולך ישוע ברה דאלהא
 erat dicens me torqueas ut non per Deum te ego adiuro altissimi
 מומא מומא אנא לך באלהא דלא תשנקני: אמר הוא
 & interrogauit eum immunde spiritus homine ab egredere enim
 לרה גיר פוק מן ברנשא רוחא טנפתא: ושאלה
 sumus multi quia nomen nostrum legio ei dixit nomen tuum quomodo est
 אכנשא שמך אמר ליה לגיון שמן מטל דסגיאא חנן:
 regionem extra eum emitteret ut non multum ab eo erat & petens
 יבעא הוא מנה סגיא דלא נשדרוהי לבר מן אתרתא:
 & interrogauit eum immunde spiritus montem ad illic autem erat existens
 אית הוא דין תמן לות טורא בקרא רבתא דהזירא דרעוא:
 hos in nos mitte & dicentes demones illi ab eo erant & petentes
 ובעין הוו מנה הנון שארא ואטרין שרר לן על הנון
 illi spiritus & exierunt illis & permisit ingrediatur ut in eos porcos
 הזירא רבהון נעול: ואפס להון ונפקו רוחא הלין
 & corruit in rupem grex ille & excurrit in porcos & ingressi sunt immundi
 טנפתא ועלו בהזירא ורהטת הי בקרא לשקיפא ונפלה
 in mari & suffocati sunt in mari
 במא ואתחנקו בכמיא:

2 και εβλεθοντι αυτους οκ τω πλοιω, εβλεψας απηνηθησιν αυτους οκ ηβλ μηημειωσι εδ θρωπος εν τω βιματι ακαθαρτου
 3 ος τλω και τοις εν τω πλοιω, και ουτε εμυστον ουδεις ηδωσαν αυτον εησας 4 εβλεπ
 αυ τον πολλοις και εμυστον δεδεδωκεν, και εβλεπ αυτον εησας αυτον και τω πλοιω και τω πλοιω και τω πλοιω
 ουδεις αυτον ηκουε δεμασαι. 5 και εβλεπ αυτον και τω πλοιω και τω πλοιω και τω πλοιω και τω πλοιω
 και ακαθαρτου εαυτον λιθους. 6 εβλεπ δε τον Ιησου εβλεπ μακροθεν, εβλεπ, και παρρησιασεν αυτους,
 7 και κραζας φωνη μεγαλη, ειπεν, εγω εμοι και τω Ιησου η εβλεπ αυτον και τω πλοιω και τω πλοιω και τω πλοιω
 8 εβλεπ αυτους, εβλεπ αυτους και τω πλοιω και τω πλοιω και τω πλοιω και τω πλοιω και τω πλοιω
 9 και εβλεπ αυτους και τω πλοιω και τω πλοιω και τω πλοιω και τω πλοιω και τω πλοιω
 10 και παρρησιασεν αυτον πολλοις, ινα εισ αυτους εισελθωμεν. 11 και
 και λεσαν αυ τον πωτος οι δαίμονες, λεγοντες, τιμολον ημας εις τω πλοιω, ινα εισ αυτους εισελθωμεν. 12 και παρρη
 13 και εβλεπ αυτους εβλεψας ο Ιησους, και εβλεθοντα τα πτωματα τα ακαθαρτα εισηλθον εις τω πλοιω και αυτησθη
 η ακαθαρτα και τω κρημωσεν εις τλω θαλασσαν ησασεν τω πλοιω και εβλεπ αυτους και τω πλοιω και τω πλοιω

& etiam in ciuitate & dixerunt fugerunt eos erant q pascētes & illi
 והנזון דרעין הווי להון ערקו ואמרו במדינתא ואר
 Iesum ad & venerunt quod erat id ad videndum & exierūt in pagis
 בקוריא ונפקו למחוא מרם דהווא: 14 ואתו לות ישוע
 fuerat ille & sedens & vercedū⁹ esset vesti.cū in quo fuerāt dzm.& viderūt eū
 וחזאוהו להו דשארוהו כד לביש ומנכר ויתב הו דאית
 quomodo qui viderāt illi eis & narrauerunt & timuerūt legio in quo
 הוא כה לגיון ודחלו 15 ואשתעו להון הגון דהו דאיכנא
 & ceperūt porcis illis de & etiam cui⁹ fuerāt dēmo.ei fuit
 הווא להו דשארוהו ואר על הגון הזורג: 16 ושרו
 nauim ascenderet & eū finibus eorum de vt abiret ab eo petētes
 בעין מנה דנאול לה מן תחומהון. 17 וכד סלק לספנתא
 & non esset vt cum eo cui⁹ fuerāt dzm.is ab eo erat petens
 בעא הווא מנה הו דשארוהו דעמה נהווא: 18 ולא
 & renuncia homines tuos ad in domum tuā vade illi ait sed permisit ei
 שבקה אלא אמר לה זל לביתך לות אנשך ואשתעא
 & abiit super te & ga misertus sit Domin⁹ tibi quod fecit id eis
 להון מרם דעכר לך מריא ודאתרחס עליך: 19 ואול
 Iesus sibi quod fecisset id vrbibus in decem p̄dicare & cepit
 ושוי מכרו בעסרת מדינתא מרם דעכר לה ישוע
 erant mirantes & omnes
 וכלהון תמיהון הווי:

& defunctorum martyri lectio

קרינא דסהרא ורענדרג

cōgregati sūt rursum transitum in ipsam in nauī Iesus transisset & cūm
 וכד עבר ישוע בספנתא להו עברגא טוב אתכנשו
 maris manum ad esset dum multi cōtūs ad eum
 עלוהו כנשגא סניאא כד איתוהו על יד ימא:
 vidisset eū & cū synagogæ p̄cipib⁹ de Jairus cuius nomen vnus & venit
 ואחא חר דשמרה יוארש מן רבי כנושתא וכד הזיהי
 filia mea ei & dixit multū ab eo erat & petens pedes eius ad proeedit
 נפל לות רגלוהו 20 ובעא הוא מנה סניאא ואתמרה לה ברת
 & viuet & sanabitur super eam manū tuā impone veni affecta est malē
 בישאית עבידא תא סיס איךך עליה ותתחלמי ותחגא:

14 Qui autem pascēbant eos, fugerunt, & nuntiauerunt in ciuitatem, & in agros. Et egressi sunt videre quid esset factum.
 15 Et venerunt ad Iesum: & vident illum qui a dæmonio vexabatur, sedentem, vestitum, & sanæ mentis: & timuerunt.
 16 Et narrauerūt illis, qui viderant, qualiter factum esset ei, qui dæmonium habuerat, & de porcis.
 17 Et rogare ceperunt eū vt discederet de finibus eorum.
 18 Cūque ascenderet nauim, cepit illum deprecari qui a dæmonio vexatus fuerat, vt esset cum illo:
 19 Et non admisit eum, sed ait illi, Vade in domum tuā ad tuos, & annūcia illis quāta tibi Dominus fecerit, & misertus sit tui.
 20 Et abiit, & cepit p̄dicare in Decapoli quanta sibi fecisset Iesus: & omnes mirabantur.
 21 Et cūm ascendisset Iesus in nauim rursum trans fretum, conuenit turba multa ad eum, & erat circa mare.
 22 Et venit quidam de archisynagogis nomine Iairus: & videns eum, procidit ad pedes eius.
 23 Et deprecabatur eū multum, dicens, Quoniam filia mea in extremis est: Veni, impone manum tuam super eam, vt salua sit, & viuat.

14 וְהַנֹּזֵן דְרַעִין הָיוּ לְהוֹן עָרְקוּ וְאָמְרוּ בְּמִדְיַנְתָּא וְאֵתוּ לְיֵשׁוּעַ
 15 וְנִפְקוּ לְמַחְוֵא מְרָם דְּהִוְוָא: וְאֵתוּ לְיֵשׁוּעַ
 16 וְנִפְקוּ לְמַחְוֵא מְרָם דְּהִוְוָא: וְאֵתוּ לְיֵשׁוּעַ
 17 וְנִפְקוּ לְמַחְוֵא מְרָם דְּהִוְוָא: וְאֵתוּ לְיֵשׁוּעַ
 18 וְנִפְקוּ לְמַחְוֵא מְרָם דְּהִוְוָא: וְאֵתוּ לְיֵשׁוּעַ
 19 וְנִפְקוּ לְמַחְוֵא מְרָם דְּהִוְוָא: וְאֵתוּ לְיֵשׁוּעַ
 20 וְנִפְקוּ לְמַחְוֵא מְרָם דְּהִוְוָא: וְאֵתוּ לְיֵשׁוּעַ
 21 וְנִפְקוּ לְמַחְוֵא מְרָם דְּהִוְוָא: וְאֵתוּ לְיֵשׁוּעַ
 22 וְנִפְקוּ לְמַחְוֵא מְרָם דְּהִוְוָא: וְאֵתוּ לְיֵשׁוּעַ
 23 וְנִפְקוּ לְמַחְוֵא מְרָם דְּהִוְוָא: וְאֵתוּ לְיֵשׁוּעַ

14 Et abiit cum illo, & sequebatur eum turba multa, & comprimebant eum.
 25 Et mulier quæ erat in profusio sanguinis annis duodecim.
 26 Et fuerat multa perpessâ à compluribus medicis, & erogaucrat omnia sua, nequicquam profecerat, sed magis deterius habebat.
 27 Cùm audisset de Iesu, venit in turba retrò, & tetigit vestimentum eius.
 28 Dicebat enim, Quia si vel vestimentum eius tetigero, salua ero:
 29 Et confestim siccatus est fons sanguinis eius: & sensit corpore quia sanata esset à plaga.
 30 Et statim Iesus in semetipso cognoscens virtutem quæ exierat de illo, conuersus ad turbam aiebat, Quis tetigit vestimenta mea?
 31 Et dicebant ei discipuli sui, Vides turbam comprimentem te, & dicis, Quis me tetigit?
 32 Et circumspectabat videre eam quæ hoc fecerat.
 33 Mulier verbò timens & tremens, sciens quod factum esset in se: venit & præcidit ante eum, & dixit ei omnem veritatem.
 34 Ille autem dixit ei, Filia, fides tua te saluam fecit: vade in pace, & esto sana à plaga tua.

multa turba ei erat & adhaerens Iesus cum eo & abiit
 ואזל עמה ישוע ודביק הוה לה כנשא סניא
 fuerat quæ exiens vna auctem mulier cum erant & comprimebat
 והבצין הוה לה. 25 אנתתא דין חדא דאיתיה הור
 multa quæ fuerat duodecim annis sanguinis in profusio
 במרדיותא רדמא שנין תרתעסר: 26 אידא דסני
 ei quod erat id omne & expenderat plurimis medicis à perpessâ
 סבלה מן אסותא סניא ואפקת כל מדס דאית לה
 affligebatur magis etiam sed adiuta fuerat non & aliquid
 ומדס לא אתעררת אלא אף יתראית אתאלצרת :
 à turbæ in cõpressione venit Iesu de audisset eum
 27 כד שמערת על ישוע אתרת בחבעא רכנשא מן
 quia si vel enim erat dicens vestimentum eius & tetigit tergo eius
 נטרת וקרבת ללבושה : 28 אמרא הות ניר דאפן
 exaruit & statim ero salua ego tetigero vestimentum ei
 ללבושה קרבא אנה היא אנה : 29 ומחדא יבשת
 plaga sua à quia sanata esset in corpore suo & sensit sanguinis eius fons
 מעינא דדמה וארנשת כפנרה דאתאסרת מן כחותהו
 à se exisset quodd virtus apud se cognouit statim autem Iesus
 30 ישוע דין מחדא ידע בנפשה דחילא נפק מנה
 dicunt vestimeta mea tetigit quis & ait turbam ad & cõuersus est
 ואתפני לות כנשא ואמר מנו קרב למאני : 31 אמרין
 & ait te quæ premit turbas tuas vides discipuli eius ei
 לה תלמידוהו הוא אנת לכנשא דחבעין לך ואמר
 & scifficet hoc quis vt videret erat & aspiciens me tetigit quis tu
 את מנו קרב לי : 32 והאר הוא דנהוא כנו הדא עבר :
 ei accidisset quid quæ sciebat & tremere timeret eum mulier tunc
 33 הורין אנתתא כד דחילא ורתיתא דידעת מא דהוא לה
 ipse veritatem omnem ei & dixit coram eo præcidit venit
 אתת נפלת קדמוהו ואמרת לה כלה שרדא : 34 הו
 & esto in pace abî teseruaui fides tua filia mea ei dixit verbò
 דין אמר לה ברתי היסנותמי אחיתבי זלי בשלמא והיותי
 plaga tua à san
 חלימא מן כחותבי :

24 & ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ, & ἠκολούθη αὐτὸν ὄχλος πολλὸς, & συνέπιπτον αὐτὸν. 25 Ἡ γυνὴ ἧς ὕδατος ἐκ τῆς αἱματὸς ἐξῆλθε ἀπὸ πολλῶν ἰατρῶν, & διαπονήσασα ἑαυτῆς πάντα, ἀφελήθη ἡ δὴμα ἡ αὐτῆς εἰς τὸ γῆρον ἐλθεῖν. 27 ἀκούσασα αὐτὸν τῆς ἰστορίας, ἐλθὼσα ἐπὶ τῶν ὄχλων ὀπίσθεν, ἤψατο τῆς ἱματίου αὐτοῦ. 28 Ἡ λέγει ἰδοὺ, ὅτι κατ' ἔργον ἱματίου αὐτοῦ ἀνέστη ἡματι, ἡ γυνὴ ἡματι. 29 Ἡ λέγει, Διὸς ἀνεγέννη ἡ πνεὺ τῆς αἱματὸς αὐτοῦ, & ἔγνω τῶν ἡματι, ὅτι ἵσταται ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 Ἡ λέγει, Ἰδοὺ, ὅτι γινώσκω ἐν ἑαυτῇ πῶς αὐτοῦ διέλαμον ἐκ τῆς ἡματι, ὅτι σφαφίς ἐν τῇ ὄχλων, ἔλεγε, Ἦς μου ἡψατο ἱματίου; 31 Ἡ λέγει αὐτῷ, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, βλέπετε τὴν ὄχλον συνέπιπτον ἐπὶ αὐτῷ, & λέγει, τίς μου ἡψατο; 32 Ἡ λέγει, λέπετε ἰδοὺ πῶς πνεὺ σου. 33 Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμεσα, προσέειπεν αὐτῷ, Ἦς μου ἡψατο; 34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκε σε ὅτι γινώσκεις εἰρήνην, & ἰδοὺ ἔρχεται ἀπὸ τῆς μάστιγος σου.

& dicunt synagogę principis domo e venerit loquente eo & adhuc
 ועד הו ממלל אתו מן דבירת רב בנושתא ואמרין 35
 magistrum tu fatigas igitur ad quid mortua est qz filia tua
 דברתך מיתת למנא מכיל מעמל את למלפנא :
 synagoge principilli & ait quem dixerunt sermonem audierat Iesus
 ישוע דין שמע למל תא דאמר ואתר להו רב בנושתא 36
 cum eo vt iret cuiquam permisit & non crede tantummodo timeas ne
 לא תרחל בלהוד הימן : 37 ולא שבק לאנש דנאול עמה
 Iacobi fratri eius & Joanni & Iacobo Cephę Simonis nifi
 אלא לשמעון כאפא וליעקוב וליוחנן אחוהו דיעקוב :
 & fentes tumultuantes & vidit synagogę principis illius in domo & venerunt
 ואתו לביתא דהו רב בנושתא והוא דרהיבין ובכין 38
 & fletis vos turbamini quid eis & ait & introitis & eiulantes
 ומילין : 39 ועל ואמר להון מנא רהיבין אתון ובכין
 super cum erant & subfannantes est dormiens sed mortua est non puella
 טליתא לא מיתת אלא דמנא הי : 40 ונחמין הו עלוחי
 & matrę ei? puellę patrem & assunit omnes cecit Iesus verę ipse
 הו דין ישוע אפק לכלהון ודבר לאבוה דטליתא ולאמה
 puella erat iaccens vbi & ingreditur qui cũ eo & eos
 ולהנן דעמה ועל לאיכא דרמא הות טליתא :
 surge puella ei & ait puellę manum eius & prehędit
 ואחד באידרה דטליתא ואמר לה טליתא קומי : 41
 enim erat existens erat & ambulans puella surrexit hora & in ea
 ובר שעתה קמת טליתא ומהלכא הות איתיה הות גיר 42
 magno stupore erant & obstupescętes duodecim annorum filia
 ברת שנין תרתעסרא ומתדמין הו דומרא רבא :
 vt darent & dixit hoc sciret homo vt non multum eis & precepit
 ופקד אנון סנידלא אנש נדע הדא ואמר דנתלון 43
 ad comedendum ei
 לרה למלעס :

35 Adhuc eo loquente veniunt nuntij ad archisynagogum, dicentes, Quia filia tua mortua est: quid ultra vexas Magistrum?
 36 Iesus autem audito verbo quod dicebatur, ait archisynagogo, Noli timere: tantummodo crede.
 37 Et non admisit quemquam se sequi, nisi Petrum & Iacobum & Joannem fratrem Iacobi.
 38 Et veniunt in domum archisynagogi, & vidit tumultum, & fentes, & eiulantes multum.
 39 Et ingressus ait illis, Quid turbamini & ploratis? puella non est mortua, sed dormit.
 40 Et irridebant eum Ipse verę cecit omnibus assumit patrem & matrem puellę, & qui secum erant, & ingrediuntur vbi puella erat iaccens.
 41 Et tenens manum puellę, ait illi, Talitha cumi, quod est interpretatũ, Puella (tibi dico) surge.
 42 Et confestim surrexit puella, & ambulabat: erat autem annorum duodecim. Et obstupuerunt stupore magno.
 43 Et precepit illis vehementer vt nemo id sciret: & iussit dari illi manducare.

6 Caput

קפלאון ו

epiphaniam post sextę in sabbatho vnius ad oblationem
 דקורבא דחד בשבא דו דבתר דנתא

C A P. VI.

35 εη αυτην καταλοιπεις 36 ο δε ιησους θηλειως ανυστας τον λογον των λαλων αυτου, λεγει τω αρχισυναγωγω, μη φοβου, μηδ ουδ οτι νεκρη 37 εη αυτην και θηλειως αυτην συνακαλυψασα, ει μη Πέτρον, & Ιακωβον, & Ιωαννην τον αδελφον Ιακωβου. 38 ε δε προσελθων εις τον οικον του αρχισυναγωγου, & θεωρειν τους κλαιοντας & θηλαιωντας πολλοι. 39 ε εισελθων λεγει αυτοις, η θυρωρη εσθ & λεγει τω παιδι του απιθανου, δεξα κατακειμενη. 40 ε κατακειμενη αυτη, ο δε εμβασων απαντας, περιλαμβανει τον πατερα του παιδου, & τω μητρει, & τοις μετ αυτην, & ειασεν αυτην οπως ηεν τον παιδον αραιεμενον. 41 ε κρατιστας τω χηρος του παιδου, λεγει αυτη, ταριχ καθιμι, ο δε θηλειως ανυστας τω χειρει, & ελεγει αυτην, ταριχ καθιμι. 42 ε θηλειως ανυστας τω χειρει, & περιλαπει τον λογον αυτης, & ελεγεσαι οικουσις μαζαλι. 43 ε διεπιλαπει αυτους πολλοι, οια μηδεις γινωσκον οτι εστι δενηται αυτη φασιν.

Κεφ. ς.

I

1 Et egressus inde, abiit in patriam suam: & sequebatur cum discipuli sui.
 2 Et facto sabbatho coepit in synagoga docere: & multi audientes admirabantur in doctrina eius, dicentes, Unde huic hæc omnia? & quæ est sapientia quæ data est illi, & virtutes tales quæ per manus eius efficiuntur?
 3 Nonne hic est faber, filius Mariæ, frater Jacobi & Ioseph & Iudæ & Simonis? nonne & sorores eius hic nobiscum sunt? Et scandalizabatur in illo.
 4 Et dicebat illis Iesus, Quia non est propheta sine honore, nisi in patria sua, & in domo sua, & in cognatione sua.
 5 Et non poterat ibi virtutem ullam facere: nisi paucos infirmos impositis manibus curavit:
 6 Et mirabatur propter incredulitatem eorum, & circuibat castella in circuitu, docens.
 7 Et vocavit duodecim: & coepit eos mittere binos, & dabat illis potestatem spirituum immundorum:
 8 Et præcepit eis ne quid tollerent in via, nisi virgam tantum, non peram, non panem, neque in zona æs.
 9 Sed calcæatos sandaliis, & ne induerentur duabus tunicis.

erant & adherentes in civitate suam & venit Iesus inde ex & egressus est
 ונפק מן תמן ישוע ואתא למדינתה ודביקין הווי
 in synagoga docere coepit sabbathum esse & cum discipuli eius ei
 לה תלמידוהווי: וכך הורת שבמא שרי למלפו בכנושתא
 ista huic vndenam erant & dicentes admirabatur q̄ audierūt & multi
 וסניא דשמעו אתדמרו ואמרין הווי אימכא לרה הלין
 vt virtutes ei, quæ data est sapientia est hæc & quænam ipsi
 להנא ואידא הי חכמתא דאתיבת לה דחילא דאיק
 Mariæ filius faber iste est nonne sicut per man^o ei^o huiusm.
 הלין באידוהי נהווי: לא הוא הנא נגרא ברה דמרים
 ecce & nonne & Simonis & Iudæ & Ioseph Jacobi & frater
 ואחיה דיעקוב ודיוסא ודיהודא ודשמעון ולא הא
 illis & ait in eo erant & offensi apud quos hic sorores ei^o
 אחותה תנו לותו ומתכשלין הווי ברה: ואמר להון
 cognator suorum & i domo in ciuitate sua nisi paruus propheta non est Iesus
 ישוע לית נביא דצערין אלא אן במדינתה ובית אחינוהי
 vnam non etiam illis vt faceret erat potens & non & in domo sua
 וביתרה: ולא משכת הוא דנעבד תמן איל לאחד
 & sanauit manus suas impositis paucos egrotos quia super nisi virtutem
 חילא אלא אן דעל כריהא קליל סכס אידוהי ואסי:
 fidei eorum ob defectum erat & mirans

ומתורמר הוא בחסירות הימנותהון:
 pentecosten post septimæ in sabbatho vnius
 דחד בשבטא רודבתר פנטיקוסטו
 suos duodecim & vocauit doceret dum in pagis erat & perlustris
 ומתברך הוא בקוריא כד מלה: וקרא לתרעסרתה
 super potestatem eis & dedit duos duos eos mittere & coepit
 ושרי נשדר אנון תרין תרון ויהב להון שולטנא על
 quicquam ferrent vt non eis & præcepit vt eiceret eos imundos spiritus
 רוחא טנפתא דנפקון: ופקד אנון דלא נשקלון מרים
 nec peram non tantum virgam nisi ad iter
 לאורחא אלא אן שבטא בלחוד לא תרמלא ולא
 & non talaria calcarent sed in erumenis suis æs nec panem
 לחמא ולא נחשא בכיסיהון: אלא נסאנון טלרא ולא
 tunicas duas induerent
 גלבשין תרתון כותביין:

I. Καὶ ἐξῆλθεν ἐκείθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατριὰν αὐτοῦ, καὶ ἀνακαθίστησιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ ἡμιμέσῃ σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν, καὶ πολλοὶ ἀνεύοντες, ἔλεγον ἄλλοθεν, τίς οὗτος, καὶ τίς οὗτος ἔστιν ὁ πατριῶν υἱὸς ἢ τοῦ Ἰακώβου, καὶ τοῦ Ἰωσήφ, καὶ τοῦ Ἰούδα, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ; 3 καὶ ἔλεγον οἱ ἄλλοι, ὅπου ἡμεῖς καὶ ἰσχυροὶ ἐσμὲν ἐπὶ αὐτῷ; 4 ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐὰν ἐπιπροσώπων ἀπὸς ἐμοῦ, καὶ ἐν τῇ πατριᾷ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐποίησεν διδάσκειν, καὶ οἱ ἄλλοι οὐκ ἔδυνάμην εἰς αὐτὸν εἰσαγγεῖν, καὶ οἱ ἄλλοι οὐκ ἔδυνάμην εἰσαγγεῖν αὐτῷ. 6 καὶ ἐξῆλθεν αὐτοῦ ἰσχυροὶ ἐπὶ αὐτῷ, καὶ οἱ ἄλλοι οὐκ ἔδυνάμην εἰσαγγεῖν αὐτῷ. 7 καὶ ἐξῆλθεν αὐτοῦ ἰσχυροὶ ἐπὶ αὐτῷ, καὶ οἱ ἄλλοι οὐκ ἔδυνάμην εἰσαγγεῖν αὐτῷ. 8 καὶ ἐξῆλθεν αὐτοῦ ἰσχυροὶ ἐπὶ αὐτῷ, καὶ οἱ ἄλλοι οὐκ ἔδυνάμην εἰσαγγεῖν αὐτῷ. 9 καὶ ἐξῆλθεν αὐτοῦ ἰσχυροὶ ἐπὶ αὐτῷ, καὶ οἱ ἄλλοι οὐκ ἔδυνάμην εἰσαγγεῖν αὐτῷ.

estote illic vos in troieritis domum in quam eis & dixit
 10 ואמר להון לאינא ביתא דעאלין אנתון תמן הון
 vos receperint qui nō & omnis inde ex vos excatis vsque dū
 עדמא דנפקין אנתון מן תמן ו וכלמן דלא נקבלונכון
 puluerē excutite illinc vos egrediemini cum vos audierint nec
 ולא נשמעונכון מא דנפקין אנתון מן תמן פצו חלא
 vobis ego dico & amen in testimonium illorū vestris pedib⁹ qui est sub
 דבתחתיה דרגליכון לכהדותהון ואמין אמר אנא לכון
 vrbī quā iudicij in die & Gomorrhz Sodomz tolerabili⁹ perit
 דנהוא ניה לסדום ולעמורא בימא דדינא או למדינתא
 multa & dzmonia vt cōterterēt & p̄dicarūt sunt & egressi illi
 12 ונפקו הון ואכרוו דנתוכון ו ושארא סניאא
 multos infirmos in oleo erant & vngentes erant eiicientes
 מפקין הון ומשחקן הון במשחא כריהא סניאא
 erant & sanātes
 ומאסין הון

Baptiste Ioannis capitis amputationis matutinis

דנפריא דפסק רישה דיוהנן מעמדנא

enim ei innouuerat Iesu de rex Herodes & audiuit
 14 ושמע הרודס מלכא על ישוע אתידע הוא להניר
 mortuorum domo ē surrexit Baptista Ioannes erat & dicens nomē ipso
 שמר ו אמר הוא יוהנן מעמדנא קם מן בית מיתא
 erant dicentes alij in eo operantur virtutes hoc ppter
 מטל הנא חילא מסתערין כרה ו אחרנא אמרין הון
 prophetis ex vnus quasi est quia propheta & alij est quia Elias
 דאליא הו ואחרנא דנביא הו איך הר מן נביא ו
 amputauī cuius ego est Ioannes ait Herodes autem audisset eum
 16 כד שמע דין הרודס אמר יוהנן הו דאנא פסקת
 fuerat mittēs Herodes enim ipse mortuorū domo ē surrexit ipse caput
 רישה הו קם מן תית מיתתו ו הו ניר הרודס שרר הוא
 vxorem Herodiadem ppter vinctorum in domū & ebiccer. eū Ioānē pprehēd.
 אחרה ליוהנן וארמיה ביתא אסירא מטל הרודיא אנתא
 acceperat quā frātis sui Philippi
 פיליפוס אחוחי הי דנסב ו

10 Et dicebat eis, Quocun-
 que introieritis in domum,
 illic manete donec excatis
 inde.

11 Et quicunque non rece-
 perint vos, nec audierint:
 exeuntes inde excutite pul-
 uerē de pedibus vestris in tes-
 timonium illis.

12 Et exeuntes prædicabāt
 vt penitentiam agerent;

13 Et dzmonia multa eiic-
 ebant, & vngebant oleo
 multos ægros, & sanaban-
 tur.

14 Et audiuit rex Herodes
 (manifestum enim factum
 est nomen eius) & dicebat,
 Quia Ioannes Baptista re-
 surrexit à mortuis: & propte-
 rea virtutes operantur in il-
 lo.

15 Alii autem dicebāt, Quia
 Elias est: Alij verò dicebant,
 Quia propheta est, quasi vnus
 ex prophetis.

16 Quo audito, Herodes
 ait, Quem ego decollauī
 Ioannem, hic à mortuis re-
 surrexit.

17 Ipse enim Herodes mi-
 sit ac tenuit Ioannem, & vin-
 xit eum in carcerem propter
 Herodiadem vxorem Phi-
 lippi fratris sui, quia duxerat
 eam.

10 & ελεγε αυτους, οπου εσθε εισελθητε εις οικιας, & κατμενετε, εως ος ελελητε εκεινην. 11 & οσοι εαυ μη
 δεξωσιν υμας, μηδε ανοιξουσιν υμιν, δεκτερον εστω εκεινην, δεκτερον εστω ην χυω τον σποκατον υμων εν οματι,
 εις μολοσμον αυτους. αμην λεγει υμιν, δε εκιστησεν ες αυτους Σοδωμοις η Γομορροις, ουκ εστιν κρισις, η τη πηλη εκεινη.
 12 & ελεγον οτις, δεκτερον εστω ηα μετανοησασα. 13 & ελεγον οτις, δεκτερον εστω ηα μετανοησασα. 14 & ακουσεν ο βασιλευς Ηρωδης, φασιν οτι ελεγε ταυτα το ονομα αυτου. & ελεγε, οτι
 Ιωαννης ο βαπτιστω, ουκ νεκραν υνεραν, & ελεγε, οτι δεκτερον εστω ηα μετανοησασα. 15 & ελεγε, οτι δεκτερον εστω ηα μετανοησασα.
 16 ακουσας δε ο Ηρωδης, ειπεν, οτι εγω αποκ-
 κεφαλισα Ιωαννην, & οτις δεκτερον εστω ηα μετανοησασα. 17 αυτης ορα ο Ηρωδης δεσποσιν, & κρατησεν τον
 Ιωαννην, & εδρασεν αυτον εν τη φυλακα, δε Ηρωδης δεκτερον εστω ηα μετανοησασα. 18 ακουσας δε ο Ηρωδης, ειπεν, οτι εγω αποκ-
 κεφαλισα Ιωαννην, & οτις δεκτερον εστω ηα μετανοησασα.

18 Dicebat enim Iohannes Herodi, Non licet tibi habere uxorem fratris tui.

19 Herodias autem infidiabatur illi: & volebat occidere eum, nec poterat.

20 Herodes autem metuebat Iohannem, sciens eum virum iustum & sanctum: & custodiebat eum, & audito eo multa faciebat & libenter eum audiebat.

21 Et cum dies opportunus accidisset, Herodes natalis sui cenam fecit principibus & tribunis & primis Galilææ.

22 Cum que introisset filia ipsius Herodiadis, & saltasset, & placuisset Herodi, simulque recumbentibus: rex ait puellæ, Perea me quod vis, & dabo tibi.

23 Et iuravit illi, Quia quicquid petieris dabo tibi, licet dimidium regni mei.

24 Quæ cum exisset, dixit matri suæ, Quid petam? At illa dixit, Caput Iohannis Baptistæ.

25 Cumque introisset statim cum festinatione ad regem, petiuit dicens, Volo ut protinus des mihi in disco caput Iohannis Baptistæ.

26 Et contristatus est rex. Propter iusuradum: & propter simul discumbentes noluit eam contristare:

ut accipias tibi licet quia non Herodi Iohannes enim erat dicens
18 אמר הווא ניר יוחנן להרודס דלא שליט לך דתסב
& cupiens eum erat impugnans Herodias autem ipsa fratris tui uxore
אנתא אחודי: 19 הי דין הרודיא לחימא הות לה ודעביא
metuens enim Herodes erat potens & non eum occidere erat
הות למקטלה ולא משכחא הות: 20 הרודס ניר החל
& sanctus iustus esset quia vir erat quodd sciens ppter ea Ioane à erat
הוא מן יוחנן על הידע הוא דגברא הו דיקא וקדישא
& suaviter & fecerat eum fuerat audiens & multa eum erat & nosteris
& libenter eum audiebat
ומנטר הוא לה וסנאיתא שמע הוא לה ועברבכסימאית
in domo Herodes cum notabilis dies & fuit eum erat audiens
שמע הוא לרה: 21 והוא יומא ידעא כד הרודס בבית
& tribunis magnatib. suis esset faciens cenam suæ nationi.
ילדה חשמיטא עבד הוא לדורבנוהי ולבילוריא
Galilææ & primogenita
ולרישה דגלילא: 22 ועלת בריתה רהרודיא רקדרת
rex & ait cum eo qui accubebat & iis Herodi ipsi & placuit
ושפרת לה להרודס ולאלין דסמבין עמה ואמר מלכא
tibi & dabo tu quod voles id à me pete puellæ
לטילתא שאלי מני מרס דעביא אנתו ואתל לכי:
ad dimidium vsque tibi dabo petieris à me quicquid ei & iuravit
23 וימא לה דמרס דתשאלני אתל לכי עדמא לפלגה
quid matri suæ & dixit egressa est tunc regni mei
דמלכותי: 24 הידין נפקרת ואמרא לאמרה מנא
& statim Baptistæ Iohannis caput ei dixit petam ab eo
אשא ליהוי אמרא לה רישה דיוחן מעמדנא: 25 וכחרא
ego volo ei & dixit regem ad eum cupiditate ingressa est
עלת בכטילותא לות מלכא ואמרא לה עביא אנא
Baptistæ Iohannis caput disco in mihi ut des hora in hac
כחרא שעתא דתתל לי על פינכא רישה דיוחן מעמדנא:
accumbentes & ppter iusuradum autem propter regi multa ei & tristitia
26 וכרית לה סני למלכא מטל דין מומתא ומטל כמיכא
ei denegare voluit non
לא צנא דנגל וירי:

18 ελεγε δὲ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, ὅτι οὐ ὀφείλει ἡμεῖς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ ἔχειν. 19 ἡ δὲ Ἡρώδιας
ἐπιθυνοῦσα αὐτοῦ, καὶ ἠθέληεν αὐτὸν ἔχειν, καὶ οὐκ ἔδυνάμην. 20 ὁ δὲ Ἡρώδης ἐφοβήθη τὸν Ἰωάννην, ὅτι δίκαιος
ἦν καὶ ἅγιος, καὶ σπουδαῖος αὐτοῦ, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίησεν αὐτῷ καὶ ἐβόηεν αὐτὸν ἠκούειν.
21 καὶ ἐν ἡμέραις ἐπιπέσειν αὐτῷ, ὅτι Ἡρώδιας τοῖς ἡγετοῖς αὐτοῦ ἐπέταξε, λέγων, ἵνα δώσω αὐτῷ ὃ ἂν θέλῃ, καὶ οὐκ ἔδυναμι.
22 καὶ ἐν ἡμέραις ἐπιπέσειν αὐτῷ, ὅτι Ἡρώδιας τοῖς ἡγετοῖς αὐτοῦ ἐπέταξε, λέγων, ἵνα δώσω αὐτῷ ὃ ἂν θέλῃ, καὶ οὐκ ἔδυναμι.
23 καὶ ὡμίση αὐτῷ, ὅτι ὁ εἶς ἅγιος, δώσω ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ τῷ κεραισίν, ἀπὸ τοῦ ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ.
24 ἡ δὲ
ἐβόηεν αὐτῷ, ἵνα δώσω αὐτῷ τὸ κεφάλαιον Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 25 καὶ ἐπιπέσειν αὐτῷ, ὅτι Ἡρώδιας
τοῖς ἡγετοῖς αὐτοῦ ἐπέταξε, λέγων, ἵνα δώσω αὐτῷ ὃ ἂν θέλῃ, καὶ οὐκ ἔδυναμι.
26 καὶ ἐβόηεν αὐτῷ, ἵνα δώσω αὐτῷ τὸ κεφάλαιον Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 καὶ ἐβόηεν αὐτῷ, ἵνα δώσω αὐτῷ τὸ κεφάλαιον Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

Et afferret & precepit spiculatorum rex misit statim sed
 אלא מהרא שדר מלכא אספוקלטרוא ופקד דנתא
 vinclorum in domo Ioannis caput amputavit & abiit Ioannis caput
 רישה דיוחנן ואול פסקה רישה דיוחנן בית אסורא
 dedit puella & ipsa puella & dedit in disco & attulit
 ואתי כפינכא ויהב לטליתא והי טליתא יהבת
 terram eius sustulerit & venerit discipuli eius & audierit matri suae
 לאמרה ושמעו תלמידוהו ואתו שקלו שלדוה
 sepulcri in domo & posuerunt
 וכמו בבית קבורא

דקורבא דכליום

fecissent quicquid ei & dixerunt Iesum ad apostoli & congregati sunt
 ואתכנשו שליחא לות ישוע ואמרו לה כלמא דעברו
 in desertum abeamus vos venite eis & dixit docuissent & quicquid
 וכלמא דאלפו ואתמרו לות לכונו נאול לדברא
 & veniebant q ibant multi enim erant paululu & quiescite nos soli
 בלהודין ואתתניהו קלל אית הונונר סניאא דאולין ואתין
 in locum & abierunt ad comedendu non enim locus eis erat & non
 ולית הוא להון אתרא אה לא למאכלו ואלו לאתרא
 dam multi eos & viderunt foli ipsi in nauis desertum
 חורבא כספינתא בלהודיהון וחזו אנון סניאא כר
 ciuitatibus omnibus ex eucurrerunt & in arida illi & cogniti sunt irent
 אולין ואשתודעו אנון וכיבשא רהטו מן כלהון מדינתא
 & miserus est multas turbas vidit Iesus & egressus illuc puenit eum
 קרמוהו לתמן ונפק ישוע הוא כנשא סניאא ואתרחם
 docere & cepit pastor quibus non est ouib' qd similes esset sup eos
 עליהון דרמינ לערבא דלית להון דעיא ושדי הוא למלפו
 ad eum accesserunt multi tempus esset & cum multa eos
 אנון סניאא ווכר הוא עדנא סניאא קרבו לותה
 & tempus est desertus locus iste ei & dicunt discipuli eius
 תלמידוהו ואמרו לה הננא אתרא חורבא חו ועדנא
 multum
 סני :

27 Sed misso spiculatori
 precepit afferri caput eius in
 disco : & decollauit eum in
 carcere.
 28 Et attulit caput eius in
 disco : & dedit illud puellae,
 & puella dedit matri suae.
 29 Quo audito, discipuli
 eius venerunt, & tulerunt
 corpus eius: & posuerunt il-
 lud in monumento.
 30 Et conuenientes Apo-
 stoli ad Iesum, renuntiauerunt
 ei omnia quae egerant,
 & docuerant.
 31 Et ait illis, Venite seorsum
 in desertum locum, &
 requiescite pusillum. Erant
 enim qui veniebant & redi-
 bant multi: & nec spatium
 manducandi habebant.
 32 Et ascendentes in nauim,
 abierunt in desertum locum
 seorsum.
 33 Et viderunt eos abeun-
 tes, & cognouerunt multi: &
 pedestres de omnibus ciuita-
 tibus cucurrerunt illuc, &
 praevenerunt eos.
 34 Et exiens vidit turbam
 multam IESVS: & miser-
 tus est super eos, quia erant si-
 cut oves non habentes pas-
 torem, & cepit illos docere
 multa.
 35 Et cum iam hora multa
 fieret, accesserunt discipuli
 eius, dicentes, Desertus est
 locus hic, & iam hora praeteriit:

27 και εβδωας δαπισιλας ο βασιλεισ αποκουλατωσα, επιπαξεν οει βδωαι τλω και αλτω αυτη. ο δε απιλαω η
 απικαφαισων αυτην εν τη φυλακει 28 και λω ελα τλω και φαλω αυτη οτι πινακι, και εδωκεν αυ τλω τη κο-
 ρασι φω, και η κορασι ησταν αυ τλω τη μηρα αυ της. 29 και αυουσων της ο μαθηται αυτη ηλθον, και ηραν
 τη μηλωμα αυτη, και εσηαον αυ τω εν τη μη μωι φω. 30 και συαα κροντα οι δαπισιλοι παρς τον Ιησουω, και απι-
 γλαω αυτην παρτα, και οσα επιησων, και οσα εδιδασαν. 31 και επιν αυ τω, δεδ τη υμεις αυτοι και τ ιδια
 οίς ημωι ησταν, και ελαπαυ εδω ο ληγοισων τωρ οι βδωαι μωι, και οι υπαιρον της πολλοι, και εδω φα κωι ησταν οει.
 32 και απηλθον εις δεημοσ ησταν τη πολλω και τ ιδια. 33 και εδω αυ τω υπαιρον τα, δε επι κωσων αυ τω
 πολλοι, δε πησιν δωδ πασων ησταν πολλωσ συα εδρα μωι εμωι, δε παρση λητο αυ τω, δε ηλθον παρς αυ τω. 34 δε
 εβδωαισων εδω ο Ιησους πολλω εβδωαισων αυ τω, δε εσθαλα χεισων εα αυ τω, ο ησταν ωσ παρς εδω μωι εβδωαισων παρτα. δε ηρ-
 ζατα δε διασασιν αυ τω πολλω. 35 δε ησθα παρς πολλωσ γωμωμωι, παρς παρς εβδωαισων αυ τω, δε μαθηται αυτη, δε η-
 ρωσων, ο η ημωι εβδωαισων ο τωσ, και η ησθα παρτα.

36 Dimittite illos, vt euntes in proximas villas & vicos, emant sibi cibos quos manducant.

37 Et respondens ait illis, Date illis manducare. Et dixerunt ei, Euntes emamus ducentis denariis panes, & dabimus illis manducare.

38 Et dicit eis, Quot panes habetis? ite, & videte. Et cū cognouissent, dicunt, Quinque, & duos pisces.

39 Et præcepit illis vt accumbere facerent omnes, secundum contubernia super viride scenum.

40 Et discubuerunt in partes per centenos & quinquagenos.

41 Et acceptis quinque panibus, & duobus piscibus, in tuens in cælum benedixit, & fregit panes, & dedit discipulis suis vt ponerent ante eos, & duos pisces diuisit omnibus.

42 Et manducauerunt omnes, & saturati sunt.

43 Et sustulerunt reliquias, fragmentorū duodecim cophinos plenos, & de piscibus.

44 Erant autem qui manducauerant, quinque millia virorum.

45 Et statim coëgit discipulos suos ascendere nauim, vt præcederent eum trans fretum ad Bethsaidam: dum ipse dimitteret populum.

46 Et cū dimisisset eos, abiit in montem orare.

& in vicos q circūiacent eis in agros vt eant eos dimittite
 שריו אנון דנאזלון לאגורכא דהדרתהון ולקוריה
 ad comedendum aliquid enim illis non est panem sibi & emant
 ונכנון להון להמא לורת להון גיר מדם למאכל
 d'icunt ad comedendum vos ipsis date eis dixit verb ipse
 הו דין אמר להון הכו להון אנתון למלעס אמרין
 comedētibus eis & dabim panem denar. ducentorum ememus ibim
 לה נאזל נזבן דמאתין דינרין להמא ונתל להון לעסין
 hic vobis sunt panes quot videte ite eis dixit verb ipse
 הו דין אמר להון ולו חזו כמא להמין אית לכוו הרכא
 & precepit pisces & duo panes quinque ei dicunt vidisset
 וכר חזו אמרין לה חמשא להמין ורתתין נונין ופקד
 gramine super discubētes discubētes hominē omnē vt discub. faceret ei
 להון דנכמבוו לכלגש כמכין כמכין על עסכא
 quinquaginta & q quinquag. cētū q centū discubētes discub. & discubuerunt
 ואכתמכו כמכין כמכין דמאא נאא ודחמשין חמשין
 & benedixit in cælū & suscepit pisces & duos panes quinque illos & accepit
 ונכב הנון חמשא להמין ורתין נונין וחר בשמא וכרך
 & illos eis vt apponerent discipulis suis & dedit panes & fregit
 קעמא להמא ויהב לתלמידוהי דנסימוו להון והנון
 & saturati sūt omnes & comederūt omnibus partii sunt pisces duos
 הרין נונין פלגו לכלהון : 42 ואכלו כלהון וסכעו
 piscibus & ex plenos cophinos duodecim fragmentorū & sustulerunt
 ושקלו קציא תרעסר קופינין כר מלין וכין נונא
 virorum millia quinque panem q comederent autem erant existentes
 איתיהון הו דין דאכלו להמא חמשא אלפין גברין
 & abierūt in nauim vt ascenderent discipulos suos coegit & statim
 ומהרא אלץ לתלמידוהי דנסקון לספינתא ונאזלון
 & cū turbas ipse dimitteret dū ad Bethsaidam in transitū ante eum
 קדמוהי לעברא לבית צידא ער שרא הו לכנשא : 46 וכר
 vt oraret in montem abiit eos dimisisset
 שרא אנון אזל לטורא למצלו
 in vniuersum diei omnis lectio
 קרינא דכל יום גונאירא

36 ἀπολυσοι αυτους, ινα απηλθοις εις τας κωμης αγρους και κημας, αγρασσωσι εαυτοις τροφην.
 37 ο δε αποκρινθεις ειπεν αυτοις, δεη αυτοις υμεις φαγειν. & λεγουσι αυτοι, απηλθοντες αγρασωμεν διακοσιων δυο ασιων τροφης, & δωδωμ αυτοις φαγειν. 38 ο δε λεγξ αυτοις, πισεις τροφης εχετε υ παγατε η ιδετε. & ηνοις λεγουσι, πητι, & δυο ιχθυα. 39 & επιπαξεν αυτοις αιμακιοις πωτας συμποσια συμποσια δεη τη γλωρτω χερτω. 40 & απειπον πασα αιμακιοις και τω εαη και αυτη η αυτη πικροτα. 41 & λαβων τωις πητι τροφης η τωις δυο ιχθυα, αιμακιοις εις τον εσανοι, βλαθωσι, & καταλασε τωις τροφης, & εδωδου τωις μαθηταις αυτου, η α πασα ηωσι αυτοις & τωις δυο ιχθυα. 42 & εμεσσε πωσι. 43 & ηρας καταματτωσιν δωδωκα κροσθιοις πικρη, & δωδω ιχθυαν. 44 η ησασσι φαγητες τωις τροφης, πητι πικροτα αι δρες. 45 η βηθσαις λωαλασε τωις μαθηταις αυτου ημελωαι εις τη πλωσι, η πασα γην εις το πασαν πασησ βηθσαισιν, εως αυτωσ δωδωλοσ τον ερχοι. 46 η δωδωταξ αμφοσ αυτοις, απηλθον εις τη ορος παροσ υξαιδωσ.

maris in medio erat existens navis vespera autem esset cum
47 כד הויה דין רמשא ספנתא איתיה הות מצעת ימא
 dum quoddam vexarentur eos & vidit terra in solus & ipse
 והו בלחודוהי על ארעא **48** וחוא אנון דמשתנקין כד
 quarta & in vigilia erat eis contrarius enim ventus remigarēt
 רדין רוהא גיר לוקבלהון הות ובכמרתא רביעיתא
 erat & volens aquas super ambularet dū Iesus ad eos venit noctis
 דלליא אתא לותהון ישוע כד מהלך על מיא וצבא הוא
 & putauerūt aquas super q̄ ambularet viderūt eū autē illi eos vt prateriret
 דנעבר אנון **49** הנון דין חואוהי דמהלך על מיא וסברו
 & timuerūt viderūt eū enim omnes & clamauer. falsa esset q̄ visio ipsi
 להון דחזוא הו דגלא וקעו: **50** כלהון גיר חואוהי ודהלו
 ego bono estote animo eis & dixit cum eis loctus est hora & eadem
 ובר שעתה מלל עמהון ואמר להון אתלכו אנה
 ventus & coquieuit in nauim ad eos & ascendit timeatis ne sum
 אנא לא תדהלון: **51** וסלק לותהון לספנתא ושלות רוחא
 intellexerūt enim non apud se & obtupescēbāt erant admirātes & valde
 וטב מתדמרון הו ותהירין בנפשהון **52** לא גיר אסתכלו
 traicisēt & cum erat crassum cor eorum quia illo pane de
 הו מן לחמא הו מטל דלכהון מעביהווא: **53** וכד עברו
 nauī de egressi essēt & cū Genezareth in terrā venerūt trāsīcū
 עברא אתו לארעא דגנסר: **54** וכד נפקו מן ספנתא
 p̄ totam & cucurrerūt loci homines agnouerunt eum hora eadem
 בר שעתה אסתכלוהי אנשי אתרא: **55** ורהטו בכלה
 cum affecti erāt qui male male eos adducere & coeperūt illam terram
 ארעא הי ושריו למיתו לילין דביש ביש עבירין כד
 q̄ ille esset erant audientes vbi in grabatis eos ferrent
 שקילין להין בערסתא לאיכא דשמעין הו דאיתוהי:
 erant ponentes in plateis & in vrbes in vicos esset ingrediēs & quocūque
 ואיכא דעאל הוא לקוריא ולמדינתא בשוקא סמין הו
 tangerent vestimentū eius sūbriam vt vel ab eo erant & petentes infirmos
 כריהא ובעין הו מנה דאפן לכנפנא דלבושה נקרבון
 fiebant sani eum erant qui tangētes ij & omnes
 וכלהון אילין דקרבין הו לה מתאסין הו:

47 Et cum sero affet, erat
 nauis in medio mari, & ipse
 solus in terra.
48 Et videns eos laborantes
 in remigando (erat enim
 ventus contrarius eis) & circa
 quartam vigiliam noctis
 venit ad eos ambulans supra
 mare: & volebat pręterire
 eos.
49 At illi vt viderunt eum
 ambulantem supra mare putauerunt
 phātalma esse: & exclamauerunt.
50 Omnes enim viderunt
 eum, & conturbati sunt. Et
 statim locutus est cum eis: &
 dicit eis, Confidite ego sum:
 nolite timere.
51 Et ascendit ad illos in
 nauim: & cessauit ventus. Et
 plus magis intra se stupebāt.
52 Non enim intellexerunt
 de panibus: erat enim cor
 eorum obęcatum.
53 Et cū transfretassent,
 venerunt in terram Genezareth:
 & applicuerunt.
54 Cūque egressi essent
 de nauī, continuo cognouerunt
 eum:
55 Et percurrentes vniuersam
 regionem illam, cęperunt
 in grabbatis eos qui se
 malę habebant circumferre
 vbi audiebant eum esse.
56 Et quocunq̄ introibat
 in vicos vel in villas aut ciuitates,
 in plateis ponebant infirmos,
 & deprecabantur cū
 vt vel sūbriam vestimentī
 eius tangerent, & quocūque
 tangebant eum, salui fiebāt.

47 ὁ δὲ ὕψιστος ἔβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. **48** καὶ εἶδον αὐτοὺς
 βασανίζοντας ἐν τῷ ἕρπυλλῳ αὐτῶν ὅτι ἀέμος ἐναντίος αὐτοῖς, καὶ ἔβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς
 αὐτοῖς, καὶ εἶδον αὐτοὺς βασανίζοντας ἐν τῷ ἕρπυλλῳ αὐτῶν. **49** οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἔβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς
 θαλάσσης, ἐθόλασαν φωνήσασιν αὐτῶν. **50** πάντες δὲ ὄραν αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς
 θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. **51** καὶ ἀναβὰς εἰς αὐτοὺς εἶπεν, ὅτι ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. **52** καὶ οὐκ ἔγνωσαν
 αὐτὸν ὅτι αὐτὸς ἦν ἰησοῦς, καὶ ἐβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. **53** καὶ μεταβὰς εἰς τὴν γῆν
 ἐβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. **54** καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ πλοῖου, ἐβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς
 θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. **55** καὶ ἐβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.
56 καὶ ἐβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης,
 καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐβριση τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

CAP. VII.

7 Caput

קפלאון ז
ieiunij dimidio ipſius

דפלה דצומא

1 Et conueniunt ad eum Phariſæi, & quidã de Scribis, venientes ab Ieroſolymis.

Ieruſalem ab q̄ venerãt & ſcribæ phariſæi ad eum & cõgregati ſunt

2 Et cùm vidiffent quofda ex diſcipulis eius communibus manibus, id eſt non lotis, manducare panes, vituperauerunt.

וכנשו לותה פרישא וספרת דאתו מן אורשלם ו
lauiffent non cùm panem q̄ comedebant diſcipulis ei⁹ ex quofdam & vidiffent
והוּו אנשין מן תלמידוהו דאכלין להמא כד לא משנן
niſi & phariſæi Iudæi enim omnes & cõqueſti ſũt manus ſuar
אודיהו ואתערלו : כלהו ניד יהודיא זערישא אן הו
tenent quia comedunt non manus ſuas ablucunt non curioſè

3 Phariſæi enim & omnes Iudæi, niſi crebrò lauerint manus, non manducant, tenentes traditionem Seniorũ:

ובטילאית לא משינן אידיהו לא לעסן מטל דאהידן
lauerint non ſi plateis & à ſeniorum traditionem

4 Et à foro venientes, niſi baptizentur, non comedunt: & alia multa ſunt quæ tradita ſunt illis ſeruare, baptizata calicum & viceorum & zramentorum & lectorũ.

משלמנותה דקשישא : ומן שוקא אן לא עמדן
ut obſcruent receperũt quæ ſunt alia & multa comedũt non
לא לעסן וסניאתא אחרניתה אית אילן דקבלו דנטרון
& lectorum zris & vaſorum & lagenarum calicum lotiones

5 Et interrogabãt eum Phariſæi & Scribæ, Quare diſcipuli tui non ambulat iuxta traditionem Seniorum, ſed communibus manibus manducant panem?

מעמודיתא דכסא ודקסא ומאני נחשא ודערסתא
non diſcipuli tui quare & phariſæi ſcribæ & interrogauerũt
ושאלוהו ספרתה ופרישא למנה תלמידך לא
lauerint non cùm ſed ſeniorum traditionem iuxta ambulat

6 At ille reſpondens dixit eis, Bene prophetauit Iſaias de vobis hypocritis, ſicut ſcriptum eſt, Populus hic, labiis me honorat, cor autem eorum longè eſt à me.

מהלכין איך משלמנותא דקשישא אלא כד לא משינן
pulchrè eis dixit verò ipſe panem comedũt manus ſuar
אודיהו אכלין להמא : הו דין אמר להו שפיר
ſcriptum eſt ſicut vultum aſſumentes propheta Iſaias de vobis vaticin⁹ eſt

7 In vanum autem me colunt, docentes doctrinas & præcepta hominum.

אתנבי עליכו אשעיא נביה נסבי באפנה איך דכתבי
remotũ eſt multũ autè cor eorũ me honorans eſt labiis ſuis iſte q̄a populus
דעמא הנא בספותהו מיקר לי לבהו דין סני רחיק
quæ ſũt mādara doctrinas doceant cùm me reuerentur & fruſtrã à me

8 Relinquentes enim mandatum Dei, tenetis traditiones hominum, baptizata viceorum & calicum: & alia ſimilia hiſ facitis multa.

מני : וכריקאית דהלין לי כד מלפין יולפנא דפוקדנא
Dei mandata enim omitatis cùm hominũ filioſ
ובני נשא : כד שבקתן ניר פוקדנה דאלהת
calicum lotiones hominum traditionem vos & tenetis

ואידיו אנתון משלמנותא דבנינשא מעמודיתא דכסא
ſimilia ſunt quæ hiſ illa & multa & lagenarum

וקסתה וסניאתא אילן דלהלין דמין :
Κεφ. ζ.

I Και συναζονται προς αυτον οι φαραισαιοι, και τινες υβριστατοι γραμματων υβριστικος Ιεροσολυμοι 2 και ιδουτες οτις ησαν μαθηται αυτου και αις γραφαις, ουδ' εστιν αβελτισ, εδουλοτας δεκτικος, εμεμνησθη. 3 οι δε φαραισαιοι και πατρις οι Ιουδαϊοι, και μη συζητην υβρισται ταις γραφαις εδουλοτας, και απο αυτου τω σωτηρι εδοθη η απαντησις η εξουσια του κυριου. 4 και απησχερας, εαδ μη βαπτισθηται, κα εδουλοτας και ηγια παραδοσιν, α παραδοσιν κρατην, βαπτισμοις ποτηριων και ζεστων, και βαπτισμων, και οινων. 5 ετι τα εσθητων ουσιν οι φαραισαιοι και οι γραμματις, δεχθησι μαθηται ου εσθητων ουσιν, τω σωτηρι εδοθη η απαντησις η εξουσια του κυριου, ως οτι ηγια η απαντησις. 6 ο δε απησχερας, οτι βαλας περιεφεθησιν Ησαϊας ωσει υμιν η απαντησις, ως οτι ηγια η απαντησις. Ουτος ο λαος υψις χειλεσιν μελιμα, η δε καρδια αυτων περιωσθησιν, απησχερα. 7 μαθηται δε αβελτισ, μη δαδουσις διδασκαλεις, α τα γραμματων εδουλοτας. 8 αφητις δε τω ενταλω τω θεου, κρατην τω σωτηρι εδοθη η απαντησις, βαπτισμοις ζεστων και ποτηριων, και ηγια παραδοσιν εαυτων ποτηριων.

9 Et dicebat

ve confermetis Dei mandatum vos pervertitis bellè eis dixit
 אמר להון שפיר טלמין אנתון פוקדנא דאלהא דתקימון
 & qui & matrè tuā patrè tuū honora dixit enim Moses traditionem vestram
 משלמנותכון: מושא גיר אמר יקר לאבוך ולאמך וטן
 dicentes autem vos moriatur matri aut patri maledixerit
 דמעזחא לאבא או לאמא מותא נמות: אנתון דין אמרן
 id oblatio mea matri suæ aut patri suo homo dixerit si estis
 אנתון אן נאמר גברא לאבוהי או לאמה קורבני מרם
 quicquā vt faciat ei estis permittentes nec iuuaberis quod ex me
 דמני תאתר: ול- שבקון אנתון לה דנעבד מרם
 Dei sermonem estis & abrogātes metri suæ aut patri suo
 לאבוהי או לאמה: וטסלין אנתון מלהא דאלהא
 multa his & similia quam tradidistis traditionem propter
 מטל משלמנות- דאשלמתון ודמין לה לין סניאתא
 eis & dixit vniversā turbam Iesus & vocauit estis faciētes
 עבדין אנתון: וקרא ישוע לכנשא כלה ואמר להון
 quod extra quicquam non est & intelligite vos omnes audite me
 שומעוני כלכון ואסתכלו: לירת מרם דלבר מן
 id sed cum contaminare potest in eum & intret sit hominem
 ברנשא הו ועאל לה דמשכח מסיב לה אלא מרם
 cui sunt is hominem quod pollut est id ab eo quod exit
 דנפק מנה הו הו מסיב לברנשא: מן דארת
 prx in domū Iesus ingress. esset autē eū audiat ad audiendū aures ei
 לה אדנא דנשמע נשמע: בר דין על ישוע לביתא מן
 eis dixit hac parabola de discipuli eius interrogauit eū turba
 כנשא שאלוהי תלמידוהי על מתלא הו: אמר להון
 quicquid estis scientes non estis desipientes vos etiam sic
 הכנא או אנתון עטלין אנתון לא ידעון אנתון דכלטרם
 qu non cum cōtaminare potest non in hominem ingreditur extrinsecus
 דמן לבר עאל לברנשא לאמשכח מסיב לה: דלא
 per purgationem & egeratur in ventrè ei sed intrans in cor eius sit
 הוא ללבר עאל אלא לכרסה ומשתדא בתדכיתא
 cibum omnem purgans
 דמדכיאכלה מאכולתא:

9 Et dicebat illis, Bene irritum fecistis preceptum Dei, vt traditionem vestram seruetis.
 10 Moyses enim dixit Honora patrem tuum & matrè tuam: &, Qui maledixerit patri vel matri morte moriatur.
 11 Vos autem dicitis, Si dixerit homo patri aut matri, Corban (quod est donum) quodcunque ex me, tibi pro fuerit.
 12 Et vtrā non dimittitis eum quicquam facere patri suo aut matri.
 13 Rescindentes verbū Dei per traditionem vestram quā tradidistis: & similia huiusmodi multa facitis.
 14 Et aduocans iterum turbas dicebat illis, Audite me omnes, & intelligite:
 15 Nihil est extra hominem introiens in eū, quod possit eum coquinare: sed quæ de homine procedunt, illa sunt quæ coquinant hominem.
 16 Si quis habet aures audiendi, audiat.
 17 Et eum introisset in domum à turba, interrogabant eum discipuli eius parabolam.
 18 Et ait illis, Sic & vos imprudentes estis? Non intelligitis quia omne extrinsecus introiens in hominem, non potest eum communicare.
 19 Quia non intrat in cor eius, sed in ventrem vadit, & in secessum exit, purgans omnes escas?

9 אמר להון שפיר טלמין אנתון פוקדנא דאלהא דתקימון & qui & matrè tuā patrè tuū honora dixit enim Moses traditionem vestram משלמנותכון: מושא גיר אמר יקר לאבוך ולאמך וטן dicentes autem vos moriatur matri aut patri maledixerit דמעזחא לאבא או לאמא מותא נמות: אנתון דין אמרן id oblatio mea matri suæ aut patri suo homo dixerit si estis אנתון אן נאמר גברא לאבוהי או לאמה קורבני מרם quicquā vt faciat ei estis permittentes nec iuuaberis quod ex me דמני תאתר: ול- שבקון אנתון לה דנעבד מרם Dei sermonem estis & abrogātes metri suæ aut patri suo לאבוהי או לאמה: וטסלין אנתון מלהא דאלהא multa his & similia quam tradidistis traditionem propter מטל משלמנות- דאשלמתון ודמין לה לין סניאתא eis & dixit vniversā turbam Iesus & vocauit estis faciētes עבדין אנתון: וקרא ישוע לכנשא כלה ואמר להון quod extra quicquam non est & intelligite vos omnes audite me שומעוני כלכון ואסתכלו: לירת מרם דלבר מן id sed cum contaminare potest in eum & intret sit hominem ברנשא הו ועאל לה דמשכח מסיב לה אלא מרם cui sunt is hominem quod pollut est id ab eo quod exit דנפק מנה הו הו מסיב לברנשא: מן דארת prx in domū Iesus ingress. esset autē eū audiat ad audiendū aures ei לה אדנא דנשמע נשמע: בר דין על ישוע לביתא מן eis dixit hac parabola de discipuli eius interrogauit eū turba כנשא שאלוהי תלמידוהי על מתלא הו: אמר להון quicquid estis scientes non estis desipientes vos etiam sic הכנא או אנתון עטלין אנתון לא ידעון אנתון דכלטרם qu non cum cōtaminare potest non in hominem ingreditur extrinsecus דמן לבר עאל לברנשא לאמשכח מסיב לה: דלא per purgationem & egeratur in ventrè ei sed intrans in cor eius sit הוא ללבר עאל אלא לכרסה ומשתדא בתדכיתא cibum omnem purgans דמדכיאכלה מאכולתא:

f

20 Dicebat autem quoniã quæ de hominẽ exeunt, illa communicant hominem.

21 Abintus enim de corde hominum malæ cogitationes procedunt, adulteria, fornicationes, homicidia:

22 Furta, avaritiæ, nequitia, dolus, impudicitia, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia.

23 Omnia hæc mala ab intus procedunt, & communicant hominem.

hominem q̄ polluit est illud homine ab quod exit autẽ fid
20 מרס דין דנפק מן ברנשא הוּ הוּ מסִיב לברנשא ;
malæ cogitationes exeunt hominum corde à enim intra ab
21 מן לגו גיר מן לבן און דבני נשא נפקן מחשבתא בישתא
malitia avaritia eades furtum scortatio adulteria
נורא זניותא ננכותא קטלני ; עלובותא בישותא
stultitia elatio blasphemia malus oculus protervia
נבלא צהנותא עינא בישתא גורפא שבהרנותא שטיותא
filium ipsum & polluunt excẽtia sũt intus ab scelera omnia hæc
22 הלין כלהין בישתא מן לגו הוּ נפקן ומסיבן לה לבר
hominu
נשא ;

Ieiunij quartæ in sabbatho vnus matutinis

וצפרא דחד בשבא דארבעא דצומני

& Sidonis Tyri in fines & venit Iesus surrexit inde ab
24 מן תמן קם ישוע ואחא לתחומא דצור ודצידן

& non ipsum sciret vt homo erat volens & non vnã in domũ & intrauit
ועל לביתא חד ולא צבא הוּ דאנש נדע בה ולא
vna mulier audiit enim statim vt lateret potuit

אשכח דנטשני ; מחרא ניר שמעת אנתתא חדא
& procidit & venit immundus spiritus in filia cuius erat p̄fectione

נטלתה דאות לברתה רוחא טנפתא ואתת נפלת
è gentilis erat exiens mulier autem ipsa pedes eius ante

קדם רגלוהי ; 26 הוּ דין אנתתא איתיה הות חנפתא מן
filia sua ex dæmoniũ vt eieceret ab eo erat & rogans Syriæ Phœnicæ

פוניקי דסוריא ובעיא הות מנה דנפק לדיוני מן ברתהו
non filij vt saturentur prius perimite Iesus illi & ait

ואמר לה ישוע שבוקי לוקדם נסבעון בניא לא
canibus & proiciamus filiorum panem vt accipiam? decorũ enim est

הות ניר שפירא דנסכ לחמא דבניא ונרמא לכלבני ;
sub de canes etiam dnẽ mi etiam ei & dixit respõdit verd ipsa
27 הוּ דין ענת ואמר לה אין מרי אי כלבא מן תחית
filiorum micæ comedunt mensa
פנורא אכלין פרותא דבניא ;

24 Et inde surgens abiit in fines Tyri & Sidonis : & ingressus domum, neminem voluit scire, & non potuit latere.

25 Mulier enim statim vt audiuit de eo, cuius filia habebat spiritum immundum, intrauit, & procidit ad pedes eius.

26 Erat enim mulier Gentilis, Syrophœnicilla genere. Et rogabat eum vt dæmonium eieceret de filia eius.

27 Qui dixit illi, Sine prius saturari filios. non est enim bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus.

28 At illa respondit, & dixit illi, Vti que Domine: nam & catelli comedunt sub mensa de micis puerorum.

20 Ἰησοῦς δὲ ὅτι πῶς τὸ εἶναι τὸ δόγμα πρὸς τοὺς ἀποστόλους, ἐκαίνο καὶ οἱ τὸν ἀποκρίσασθαι. 21 Ἐστὼς ἐκεῖθεν ἐξῆλθεν εἰς τὰς ἐπαρτίας τῆς Συρίας καὶ τῆς Σαμαρείας, καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν, 22 καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Τύρου καὶ τῆς Σιδωνίας, καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Καισαρείας, καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βηθσαῦρας, 23 καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βηθσαῦρας, καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βηθσαῦρας, 24 καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βηθσαῦρας, 25 καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βηθσαῦρας, 26 καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βηθσαῦρας, 27 καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βηθσαῦρας, 28 καὶ ἐκείθεν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βηθσαῦρας.

demonium exiit sermonem hunc propter abi Iesus ei dixit
אמר לה ישוע ולי מטל היא מלתא נפק לה שארמא

iaceret dum filiam suam & inuenit in domum suam & abiit filia tua ex
מן ברתכי : ואולת לביתה ואשכחתי ברתה כד רמיא

confinio à Iesus exiit rursum demon. ei ab ea & exierat in Ierico
בערסא ונפיק מנה שאדה : תוב נפק ישוע מן תחומא

deceam ad confinium Galilæe ad mare & venit & Sidonis Tyri
דצור ודעידן ואתא לימא דגלילא לתחומא דעסרת

& rogâtes balbutientē vñs surdum ei & adduxerunt vrbium
מדינתא : ואיתו לה הרשא חד פאקא ובועין

turba de & extraxit eū manum super eum vt imponeret ab eo erant
הו מנה דנסיס עלוהי אידה : ונגדה מן כנשא

linguā eius & tetigit & expuit in aures illi⁹ digitos suos & iunxit solum
בלחודוהי וארמי צבעתה באדנוהי ורק וקרב ללשנה :

& in illa adaperitor ei & dixit & ingemuit in cælum & suspexit
וחר בשמיא ואתנתה ואמר בה אתפתח : ובה

34 eius linguę vinculum & solutum est eius aures adaperere sunt hora
בשעתא אתפתחו אדנוהי ואשתי אסרא דלשנה

dicerent non cuiquam vt id eos & admonuit facillimē & locutus est
ומלל פשיקאית : וזהר אנון דהרא לאנש לא נאמרון

erant prædicâtes magis illi eos erat admonens ipse & quanto
ובמא דהו מוחר אומא להון הנון יתר מברון הו :

bene quia omnia & dicebant erant obtusæscentes & magis
ויתרארת מתדמרין הו ואמרין דכלמרם שפיר

37 vt loquantur loquentes & non vt audiant facit surdos fecit
עבר להרשא עבר דנשמעון ולרלא מכללן דנמללון :

8 Caput
קפלאון ח

diei omnis ad oblationem
דקורבא דכל יום

esset & non esset existens multa turba cum diebus autem in illis
הוא מרם דנאכלון קרא לתלמידוהי ואמר להון :

29 Erat illi, propter hunc
sermonem vade, exiit demonium à filia tua,

30 Et cum abiisset domum
inuenit puellam iacentem supra lectum, & demonium exiisse.

31 Et iterum exiens de finibus
Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilæe inter medios fines Decapoleos.

32 Et adducunt ei surdum & mutum: & deprecabantur eum vt imponeret illi manum.

33 Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas eius: & expuens, tetigit linguam eius.

34 Et suspiciens in cælum, ingemuit: & ait illi, Ephpheta, quod est, adaperire.

35 Et statim apertæ sunt aures eius: & solutum est vinculum linguę eius, & loquebatur recte.

36 Et præcepit illis ne cui dicerent, Quanto autem eis præcipiebat, tantò magis plus prædicabant.

37 Et eò ampliùs admirabantur, dicentes, Bene omnia fecit: & surdos fecit audire, & mutos, loqui.

C A P. VII.

1 In diebus illis iterum cum turba multa esset cum Iesu, nec haberent quod manducarent: conuocatis discipulis, ait illis.

29 καὶ εἶπεν αὐτῇ, ἀγῆ ἡ κόρη σου καὶ ἔρχετο ἕξέλιξαι τὸ δαίμονιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου. 30 καὶ ἀπελθούσα εἰς τὴν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὴν θυγατέρα δαίμονιον ἐξελθούσαν, καὶ πάλιν θυγατρὸς βεβήκειν ἐπὶ τοῦ κλῆβου.
31 καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῆς οἴκου Τύρου καὶ Σιδωνος, ἠλθὲν πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀπὸ μέσου τῆς θάλασσης.
32 καὶ φέροντες αὐτῷ κωφὸν μωρολόλον, καὶ δεόμενοι οὖν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῆται αὐτῷ τὴν ἄρα.
33 καὶ ἐπιθεὶς τὸ ἄρα αὐτῷ ἐποίησεν τὸ ὄρα καὶ εἶπεν, ἔβαλε τὸ ἀκρόθιο αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πύσας, ἠλθὲν τῆς ἑλώσεως αὐτοῦ.
34 καὶ ἀθεύσας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐτίναξεν, καὶ λέγων ἔφησα, ὅ ὄτι, ἀγῆ νοήθητι.
35 ἔδωκε αὖτε διδασκίαν αὐτῷ εἰς αἶψαν, ἔλευσεν ὁ δέσμιος τῆς ἑλώσεως αὐτοῦ, ἔλελε δὲ ὄρα.
36 ἔδιδασκείτω αὐτοῖς ἵνα μηδὲν ἐπινοῦσι ὅτι αὐτοῦ αὐτοῖς διδασκίαν, μὰ μοι ἀπεισώτερον ἐκέρουσαι.
37 ἔταπεινώσεν δὲ πάντας, λέγοντις, καλῶς πάντες πεποιθκαί ἔτι κωφοὶ ποιεῖ αὐτοῦ, ἔτι δὲ ἀλαλοὶ λαλοῦν.
Κεφ. vii.
1 Ἐν οἵμαις ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐρχήσεται ὄρα ἄρα, καὶ μὴ ἐρχήσεται εἰς φάρασα, πρὸς σκαλιστὰ μέρες ὁ Ἰησοῦς εἰς μαθηταῖς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς,

2 Misereor super turbam: quia ecce iam triduo sustinet me, nec habent quod manducent.

3 Et si dimisero eos ieiunos in domum suam, deficient in via. quidam enim ex eis de longe venerunt.

4 Et responderunt ei discipuli sui, Vnde illos quis poterit hic saturare panibus in solitudine?

5 Et interrogavit eos, Quot panes habetis? Qui dixerunt, Septem.

6 Et precepit turbæ discubere super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens fregit: & dabat discipulis suis ut apponerent, & apposuerunt turbæ.

7 Et habebant pisciculos paucos: & ipsos benedixit, & iussit apponi.

8 Et manducaverunt, & saturati sunt: & sustulerunt quod superauerat de fragmentis, septem sportas:

9 Erant autem qui manducaverant, quasi quatuor millia: & dimisit eos.

10 Et statim ascendens nauim cum discipulis suis, venit in partes Dalmanutha.

11 Et exierunt Pharisei, & cœperunt conquirere cum eo, querentes ab illo signum de caelo, tentantes eum.

expectat. dies tres quia ecce hanc turbam super ego misereor. comouet
2 כתרחה אנא על כנשנה הנא דהא תלתא יומין קוין
cor ego vt dimitta fiat etfi comedant quod eis & no est apud me
לוותי ולית להון מנא נאבלון? ואן הו דשרא אנא להון

ex eis enim aliqui in via deficient in domos suas ieiuni sint et
3 כד צימין לבתיהון עפיין באורחה אנשא ניר מנהון
vndenam discipuli eius ei dicunt venerunt longin quo de
מן הורחה אתיאין? 4 אמרין לה תלמידוהי אימכנה

illos pane saturare in deserto hic aliquis potest
4 משכה אנש הרכה בחורבא דנסבע לחמנה להלון
dicunt vobis suat panes quot ipse eos & interrogavit omnes
בלהון? 5 ושאל אנון הו כמא לחמין אית לכון אמרין

& accepit terram super vt discumberet turbis & precepit
6 לה שבענה? 6 ופקד לבנשא דנסתמכון על ארעא ונסב
vt apponeret discipulis suis & dedit & fregit & bened. panes septem eos
ונון שבעא לחמין וברך וקצא ויהב לתלמידוהי דנסימון

super eos & etia pauci pisces erant & existentes turbæ & apposuerunt
וסמו לבנשנה? 7 ואית הון נוננה קליל ואף עליהון
& sustulerunt & satur. snt & comed. eos vt apponeret & dixit bened.

reliquias & sustulerunt & satur. snt & comed. eos vt apponeret & dixit bened.
7 ונאמר דנסימון אנון? 8 ואבלו וסבעו ושקלו רותרא
homines autem erant existentes sportas septem fragmentorum

וקצא שבענה אספרדיון? 9 איתיהון הון דין אנשא
& dimisit eos & dimisit millia quatuor quasi qui comed.
10 ואבלו איך ארבענה אלפין ושרא אנון? 10 וסלק
in locum & venit discipulis suis cum in nauim statim

מחרא לספנתא עם תלמידוהי ואהנה לאתרה
Dalmanutha
דדלמנותא!

candidatorum hebdomadis in sabbatho tertia
דתלתא בשבא דשבתא דחורא
eum erant & petentes cum eo disceptare & cœperunt pharisæi & exierunt

11 ונפקו פרישנה ושריו למבעא עמה ושאלין הון בה
eum tentantes cum caelo è signum
אתא מן שמיא כד מנסין לה!

2 αναζητοιμασιν οτι πιν οχλον, & ηδη ημερας τρεις προσμενησιν μοι, και ου εστις οτι φρασησιν. 3 και
ειμ' εστω λυτοι αυτους ιησους εις σικαν αυτων, οκαλυψουσιναι οα τη οδω? και εις κερ αυτων μακροθεν ηκασι. 4 και
απεκριθησας αυτους οι μαθηται αυτου, ποθεν σου τις δυνασται ης ωδε φρασησιν κερτων επ' ημεις? 5 και επε-
ρωτα αυτους, ποσους εχεις κερ τρις τοις δε εητοις ησας. 6 και παρηνειλε τω οχλω δοαυσινου εδωκε τρις ησας και λα-
βων τρις ησας κερ τρις, διζαεσθησας ελασας, και εδωκε τωσ μαθηταις αυτου, ηα εβλεβησασιν και παρισησασιν
εχλω. 7 και εησεν ιησους ο λεγων, και διλογησας, ειπεν εβλεβησασιν και αυτα. 8 ε φρασησιν δε, και ιησους
πεσθησασιν και ησαν εβλεβησασιν και ελασασιν αυτων επ' α αυσελιδες. 9 ησασιν δε οι φρασησιν ως τις τις ακριβησιν και
απλυσιν αι τρις. 10 και διδωεις εμβασ εις τω κλωσιν μη εβλεβησασιν αυτου, ηλθεν εις τω μερη δαλμανου-
θα. 11 και εβλεβησασιν οι φρασησιν, και ηρξατο συζητησιν αυτους, ζητωσιν τρις αυτων σημειον εστωσιν,
πιεσζοντες αυτην.

ista generatio signum querit cur & ait in spiritu suo & ingemuit
 ואתנתנה ברוחה ואמר מנא בעיא אתא שרבתא הדא ¹²
 generationi signum ei dabitur quia nō vobis ego dico amen
 אמין אמר אנא לכון דלא תתיבה לה אתא לשרבתא
 in illum & abierūt in nauim & ascendit eos & reliquit isti
 הדא ¹³ : ושבק אנון וסלק לספינתא ואולו להו
 vna non est panem secum sumere & oblitū fuerat transiit
 עברא ¹⁴ : ושעו דנסכו עמהון לחמא ואן לא הדא
 & dixit eis & praecepit in nauī cum eis erat non placenta
 גרצתא לית הוא עמהון כספינתא ¹⁵ : ופקד אנון ואמר
 fermento & a Pharisaeorum fermento a caute videte eis
 להון הון אודהרו מן חמירא דפרישא וכן חמירא
 quia panis & dicentes vno cum vnus erant & cogitantes Herodis
 דהרודס ¹⁶ : ומתחשבין הון חד עם חד ואמרין דלחמא
 cogitantes quid illis & ait cognouit autē Iesus nobis nō est
 לית לן ¹⁷ : ישוע דין דע ואמר להון מנא מתחשבין
 estis scientes nunc vsque non vobis non est quia panis estis
 אנתון דלחמא לית לכון לא עדמא להשא ידעין אנתון
 vobis est aurum cor adhuc estis intelligentes nec
 ולן מסתכלין אנתון ערביל לבא קשיא אית לכון ¹⁸
 nec vobis sunt & aures estis videntes nec vobis sunt & oculi
 ועינא אית לכון ולא חוין אנתון ואדנא אית לכון ולא
 quinque illos cum estis memores nec estis audientes
 שמעון אנתון ולן עהרין אנתון ¹⁹ : כד הלון חמשא
 fragmentorū copinos quot millibus quinque fregi panes
 להמין קצירת לחמשא אלפין כמא קופינן דקצינא
 eis dixit duodecim ei dicunt sustulistis plenos
 כד מלין שקלתון אמרין לה תרעסר ²⁰ : אמר להון
 fragmentorum sportas quot millibus pro quatuor septem & cum
 וכד שבעין לארבעא אלפין כמא עספרינן דקצינא
 quomodo eis dixit septem dicunt sustulistis plenas
 כד מלין שקלתון אמרין שבעין ²¹ : אמר להון איכו
 Bethsaidam & xenic estis intelligentes nunc vsque non
 לא עדמא להשא מסתכלין אנתון ²² : ואתא לביתצורא
 illum vt tangeret ab eo erant & rogātes eacū & adducit
 ואיתו סמא ובעין הון מנה דנקרוב לה :

12 Et ingemiscens spiritu,
 ait, Quid generatio ista fi-
 gnum querit? Amen dico
 vobis, si dabitur generatio-
 ni istī signum.
 13 Et dimittens eos, ascen-
 dit iterum nauim, & abiit
 trans fretum.
 14 Et oblitū sunt panes
 sumere, & nisi vnum panem
 non habebant secum in na-
 uī.
 15 Et praecepibat eis, dicēs,
 Videte, & caute à fermento
 Pharisaeorum, & fermento
 Herodis.
 16 Et cogitabant ad alteru-
 trum, dicentes, Quia panes
 non habemus.
 17 Quo cognito, ait illis Ie-
 sus, Quid cogitatis quia pa-
 nes nō habetis? nondum co-
 gnoscitis nec intelligitis? ad-
 huc caecum habetis cor ve-
 strum?
 18 Oculos habentes non
 videtis? & aures habentes nō
 auditis?
 19 Nec recordamini quan-
 do quinque panes fregi in
 quinque millia: & quot co-
 phinos fragmentorum ple-
 nos sustulistis? Dicunt ei,
 Duodecim.
 20 Quando & septem pa-
 nes in quatuor millia, quot
 sportas fragmentorum tuli-
 stis? Et dicunt ei, Septem.
 21 Et dicebat eis, Quomo-
 do nondum intelligitis?
 22 Et veniunt Bethsaidam:
 & adducunt ei caecum, & ro-
 gabant eum vt illum tan-
 geret.

12 και ημετερον τω πνευματι αυτου ομιλησας, οτι η γεννη α αυτου σημειον ζητησιν; αμην λεγων υμιν, ει δε δοθησεται τω
 γεννη αυτου σημειον. 13 και αποεις αυτους, ημετεροι αβου εις το πεισοι, απηλθεν εις το σαρρα. 14 και
 ελαθησεν αβου εις δεσους και ει μνη εα δεσους και ερχοι μνη εαυτου εις τω πλοιο. 15 και διασελλετο αυτους, λε-
 γων, ο εσοτι, ολασιν δεσ τοις υμινσιν ο αβουσας και τως υμινσιν Ηρωδου. 16 ε διαλογισθησιν, πως διαγι-
 λωσι λεβησους, οτι δεσους και ερχοι μνη. 17 και ηρωτι ο Ιησους, λεβησ αυτους, ε διαλογισθησιν, οτι δεσους και ερχοι
 ησων νοεισιν, οτι ουκ εστισιν; οτι ποσων βρωβησιν λεω ερχοι τωσ και ερχοισιν υμινσιν; 18 οφθαλμοις εχουσι ο βλεποτι, ε ωπο
 εχουσι και ακουσουσι; οτι μη νοεισιν, οτι ουκ εστισιν, οτι ουκ εστισιν. 19 οτι ουκ εστισιν; οτι ουκ εστισιν, οτι ουκ εστισιν
 λεγασαυσιν, οτι ουκ εστισιν; οτι ουκ εστισιν, οτι ουκ εστισιν. 20 οτι δεσους εστισιν; οτι ουκ εστισιν, οτι ουκ εστισιν
 οτι ουκ εστισιν, οτι ουκ εστισιν, οτι ουκ εστισιν, οτι ουκ εστισιν. 21 ε ηρωτι αυτους, οτι ουκ εστισιν. 22 ε διασιν
 εις βηθησαιδα, ε φησιν αυτουσιν, οτι ουκ εστισιν; ε φησιν αυτουσιν, οτι ουκ εστισιν.

23 Et apprehensa manu e-
 ci, eduxit eum extra vicū, &
 expuens in oculos eius im-
 politis manibus suis, inter-
 rogavit eum si quid videret.
 24 Et aspiciens ait, Video
 homines velut arbores, am-
 bulantes. 25 Deinde iterum
 imposuit manū super oculos
 eius: & cepit videre, & resti-
 turus est, ita vt clarē videret
 omnia.
 26 Et misit illum in domū
 suam, dicēs, Vade in domum
 tuam: & si in vicum introieris,
 nemini dixeris.
 27 Et ingressus est Iesus, &
 discipuli eius castella Cæsa-
 reæ Philippi: & in via inter-
 rogabat discipulos suos, di-
 cēns eis, Quem me dicunt
 esse homines?
 28 Qui responderunt illi,
 dicentes, Alij Ioannem Ba-
 ptistam, alij Eliam, alij verò
 quasi vnum de prophetis.
 29 Tunc dicit illis, Vos verò
 quem me esse dicitis? Res-
 pondens Petrus ait ei, Tu es
 Christus.
 30 Et comminatus est eis,
 ne cui dicerent de illo.
 31 Et cepit docere eos quoniam
 oportet Filium homi-
 nis pati multa, & reprobari
 à senioribus, & à summis Sa-
 cerdotibus, & Scribis & oc-
 cidi: & post tres dies resur-
 gere.
 32 Et palam verbum loque-
 batur. Et apprehendens eum
 Petrus, cepit increpare eum.

& expuit pagum extra & eduxit eum cæci manum & prehendit
 ואחר באודה דסמא ואפקה לבר מן קריתא ורק
 & suscepit videret eequid & interrog. eum manū suā & iposuit in oculos ei
 בעינוהו וסמ אודה ושלרה דמנא חזא וחר
 rursum quæ ambulant arbores quasi homines ego video & ait
 ואמר חזא אנא בנינשא אך אילנא דמהלכין תוב
 dilucidē omnia erat & vidēs & restit. est oculos ei sup manū suā posuit
 סמ אודה על עינוהו ותקן וחזא הוא כל מרס נהוראית
 neque introieris in pagum non etiam & ait in domum suā & misit illum
 ושדרה לביתה ואמר אף לא לקריתא תעול ולא
 & discipuli eius Iesus & exiit in pago cuiquam dixeris
 תאמר לאנש בקריתא ו נפק ישוע ותלמידוהי
 discipulos suos erat & interrogans Philippi Cæsareæ in vicos
 לקורא דקסריא דפיליפום ומשאל הוא לתלמידוהי
 quod sim homines de me dicunt quid eis & dicebat in via
 באודרא ואמר להון מנו אמרין עלי אנשא דאתי
 Eliam & alij Baptistam Ioannem dixerunt verò illi
 הנון דין אמרו דיוחנן מעמדנא ואחרנא דאליא
 autem vos Iesus eis dixit prophetis ex vnum & alij
 ואחרנא חד מן נביא ו אמר להון ישוע אנתון דין
 ei & ait Cephas Simon respōdit quod sim de me estis dicentes quid
 מנא אמרין אנתון דלי דאיתי ענא שמעון כאפא ואמר לה
 eis & inhiuit vinctis Dei Filius Christus es tu
 אנת הו משיחא ברה דאלהא חיא ו כאא בהון
 eos docere & cepit de se dicerent non vt cuiquam
 דלאנש לא נאמרון עלוי ו ושרי הוא למלפו אנון
 senioribus à & vt reprobaretur multū pateretur hominis vt fili? esset q futurū
 דעתיד הו ברה דאנשא דנהש סני ודנסתלא מן קשישא
 resurgeret tertio & die & occideretur scribis & à sacer. principib? & à
 ומן רבי כהנא ומן ספרא ונתקטל וליומא דתלתא נקום
 & cepit Cephas & prehēdit eū erat loquens sermonem & apercē
 ועין כנלא מלתא סמלל הוא ודרברה כאפא ושרי
 eum obiurgate
 למנאא ברה

23 & δὴ λαβὴν τῆς χειρὸς τοῦ πεφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης. & τήσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἔπι-
 θείσ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἐπρωτά αὐτὸν εἶπεν βλέπει. 24 & ἀσθελένας ἤγει, βλέπων τοῖς ἀσθροπτοῖς ὡς δένδρα
 ποιεῖται ποῦνται. 25 εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, & ἐπίησεν αὐτὸν ἀσθελένας &
 ἔσπεκα πτωχῶν, & ἀνέβλεψεν πηλαγῶς ἀπαντας. 26 & ἀπεστρέψεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων, μὴ δεῖ εἰς τὸν
 κρημὸν εἰσελθῆναι, μὴ δὲ εἰπῆς ἑνὶ τῶν κώμης. 27 & δὴ ἤλθεν ὁ Ἰησοῦς & οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καί-
 σαρίας τῆς Φιλίππου. & ἐν τῇ ὁδοῦ ἐπρωτά τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι ἵνα
 28 οἱ δεῖ ἀπεκρίθωσαν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστῆν, καὶ ἄλλοις Ἡλίαν, ἀλλοῖς δὲ ἕνα τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς
 λέγει αὐτοῖς, ἢ μὴ δεῖ τίνα με λέγειν ἵνα ἔσπεκα τῆς δὲ ὁ Γέσας, λέγει αὐτοῦ, σὺ εἶ ὁ Χριστός. 30 καὶ ἐπετίμησεν
 αὐτοῖς ἵνα μὴ δεῖ λέγουσι ποτε αὐτῷ. 31 καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοῖς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ πα-
 θῆναι, καὶ ἀποδοῦναι τὸν ἑαυτοῦ αἶμα ὑπὲρ πολλῶν, καὶ ἁρῆσθαι, καὶ παραδοῦναι ἑαυτὸν ὑπὲρ πολλῶν, καὶ ἁρῆσθαι
 ἡμέρας αἰσθητῶν. 32 & παρήσεια τὸν λόγον ἐλάλει, & προσελάβετο ὁ Ἰησοῦς, ἤρξατο διδάσκειν αὐτοῦ.

& ait Simon & obiurgavit in discipulos suos & intui⁹ cōuersus verò ipse
33 הו דין אתפני וחר בתלמידוהי וכאמ' בשמעון ואמר
sed quē Dei tu cogitas quia nō satana post me abi
זל לך לבסתי סטניה דלא דנא את דאלהא אל

דבני נשנא : קרינא דסהרינא

qui illis & ait discipulis suis cum turbas Iesus & vocauit
34 וקרין ישוע לכנשא עם תלמידוהי ואמר להון מן
crucē suam & baiulet semetipsum abneget post me venire vult

דעבנא דנאתא בתרי נכפור כנפשהו ונשקול זקופה
perdet eam animam suā seruire voluerit enim quisquis post me & veniat

ונאתא בתרי : כל מן ניר דעבנא דנחא נפשה נובדיה
quid seruabit eā Euang. meū & ppter pter me aīam suā q̄ pdiderit & oīs
וכל דנוכר נפשה מטלת ומטל סכרתי נחיה : 36 מנא

& antiq̄ suz lucretur vnuerfum mundum si hominī proderit enim
ניר מתערר ברנשא אן עלמא כלה. נאתר ונפשה

נחסר : 37 או מנא נתל ברנשא תחלופא דנפשה :
scelerata ista in generat. & meorū serm. mei quē puduerit enī omnem

38 כל ניר דנבהת בי ובמלי בשרכתא הדא חטיחא
in gloria venerit cūm eius pudebit hominis filium etiam & adultera

ונירתא ואר' ברה דאנשא נבהת בה מא דאתא בשוכחא
sanctis angelis eius cum patris sui

דאבוהי עם מלאכוהי קדישא :

9 Caput
קפלאון ט

tabernaculorū festo ad oblationem
דקורבא דעאדא דמטאלא

quidam quia sunt vobis ego dico amen eis erat & dicens
1 ואמר הוא להון אמין אמר אנא לכון דאירת אנשא

regnum viderint donec mortē gustābunt qui noa hīc qui stant
דקימין תנן דלא נטעמון מותא ערמא דנהוון מלכותה

cum p̄tēlate venisse Dei
דאלהא דאתת כחילא :

33 Qui conuersus, & vidēs
discipulos suos, commina-
tus est Petro, dicens, Vade
retro me Satana, quoniam
non sapis quā Dei sunt, sed
quā sunt hominum.

34 Et conuocata turba cum
discipulis suis, dixit eis, Si
quis vult me sequi, denegat
semetipsum, & tollat crucē
suam, & sequatur me.

35 Qui enim voluerit ani-
mam suam saluam facere
perdet eam: qui autem per-
diderit animam suam pro-
pter me & Euangelium, sal-
uam faciet eam.

36 Quid enim proderit ho-
mini, si lucretur mundum
totum: & detrimentum ani-
mæ suæ faciat?

37 Aut, quid dabit homo
commutationis pro anima
sua?

38 Qui enim me confusus
fuerit, & verba mea in gene-
ratione ista edultera & pec-
catrice, & Filius hominis.
cōfundetur eum, cūm vene-
rit in gloria Patris sui cum
angelis sanctis.

C A P. I X.

1 Et dicebat illis, Amen
dico vobis, quia sunt quidā
de hīc stantibus, qui non gu-
stābunt mortem, donec vi-
deant regnum Dei veniens
in virtute.

33 ὁ δὲ ἐπιστρέψας εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς τὸ Πέτρος, λέγων, ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, ὅτι ἡ
φροεῖς τοῦ θεοῦ δὲ οὐκ ἐστὶν ἔμπροσθέν σου. 34 καὶ λέγων αὐτοῖς λέγων, ὅτι ἄνθρωπος ὅτι θέλει ἑσθαι ἅγιος, ἔσται ὁ
αὐτοῦ, ὅστις ἀρνηθῆναι ἐμαυτὸν καὶ ἀρνηθῆναι τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖν με.
35 ὁ δὲ εἰπὼν ταῦτα ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ λέγων αὐτοῖς ὅτι ἄνθρωπος ὅτι θέλει ἑσθαι ἅγιος, ἔσται ὁ
αὐτοῦ, ὅστις ἀρνηθῆναι ἐμαυτὸν καὶ ἀρνηθῆναι τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖν με.
36 καὶ εἰπὼν ταῦτα ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ λέγων αὐτοῖς ὅτι ἄνθρωπος ὅτι θέλει ἑσθαι ἅγιος, ἔσται ὁ
αὐτοῦ, ὅστις ἀρνηθῆναι ἐμαυτὸν καὶ ἀρνηθῆναι τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖν με.
37 καὶ εἰπὼν ταῦτα ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ λέγων αὐτοῖς ὅτι ἄνθρωπος ὅτι θέλει ἑσθαι ἅγιος, ἔσται ὁ
αὐτοῦ, ὅστις ἀρνηθῆναι ἐμαυτὸν καὶ ἀρνηθῆναι τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖν με.
38 καὶ εἰπὼν ταῦτα ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ λέγων αὐτοῖς ὅτι ἄνθρωπος ὅτι θέλει ἑσθαι ἅγιος, ἔσται ὁ
αὐτοῦ, ὅστις ἀρνηθῆναι ἐμαυτὸν καὶ ἀρνηθῆναι τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖν με.

Κεφ. 9.

1 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἀπέβη εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ λέγων αὐτοῖς ὅτι ἄνθρωπος ὅτι θέλει ἑσθαι ἅγιος, ἔσται ὁ αὐτοῦ, ὅστις ἀρνηθῆναι ἐμαυτὸν καὶ ἀρνηθῆναι τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖν με.

2 Et post dies sex assump-
sit Iesus Petrum & Iacobū
& Ioannem: & ducit illos in
montem excelsum solos, &
transfiguratus est coram ip-
sīs.
3 Et vestimenta eius facta
sunt splendentia, & candida
nimis velut nix, qualia fullo
non potest super terram can-
dida facere.
4 Et apparuit illis Elias cū
Moysē: & erant loquentes
cum Iesu.
5 Et respondens Petrus, ait
Iesu, Rabbi, bonum est nos
hic esse: & faciamus tria ta-
bernacula, tibi vnū, & Moy-
si vnū, & Elize vnū.
6 Non enim sciebat quid
diceret: erant enim timore
exterriti.
7 Et facta est nubes obum-
brans eos: & venit vox de
nube, dicens, Hic est filius
meus charissimus: audite il-
lum.
8 Et statim circūspicien-
tes, neminem amplius vide-
runt nisi Iesum tantū se-
cum.
9 Et descendentibus illis de
monte, praecepit illis ne cui-
quam quod vidissent narra-
rent: nisi cūtra Filium hominis
à mortuis resurrexerit.
10 Et verbum continerūt
apud se: conquirentes quid
esset, Cū à mortuis resur-
rexerit.
11 Et interrogabant eum di-
centes, Quid ergo dicunt
Pharisaei & Scribae, quia Eliā
oportet venire primū?

& Ioannem & Iacobum Cepham Iesus accepit dies sex & post
וּבַתֵּר שֵׁשָׁתָּ יוֹמִין דָּבַר יֵשׁוּעַ לְכַאפָא וְלִיעֲקֹיב וְלִיּוֹחָנָן
& trāsformatus est solos excelsum in montem eos & subdaxit
וּאִסְקָ אֹנּוֹס בְּטוֹרֵהוֹן רַמָּה בְּלַחֲדוֹרֵהוֹן וְאַשְׁתַּחֲוֶה לֵה
nix sicut valde & cādidū erat vestim. ei⁹ erat & coruscās ante oculos eorū
לְעֵינֵיהוֹן: 3 וּמִזֵּהָר הוּא לְבוּשָׁה וּמְחֹרָה טַב אִיךְ תִּלְנָא
posunt non in terra dealbare homines quale
אֲבִנְיָה דְבִנְיָנֵשׁ לְמַחֲרוֹ בְּאַרְעָה לֹא מִשְׁכַּחֲוִין:
Iesu cum loqueretur dum & Elias Moses ei⁹ & apparuerunt:
וְאַתְחַזִּיו לְהוֹן מוֹשֶׁה וְאַלְיָא בְּרַ מַמְלִלִין עִם יֵשׁוּעַ:
& faciam⁹ simus vt hic nobis est bonum Dñe mi Cephas ei⁹ & dixit
וְאָמַר לֵה כַאפָא רַבִּי שְׂפִיר הוּוֹ לֵן דְּהוֹרְכָא נְהוּא וְנַעֲבַר
vnum & Elize vnum & Moysi vnum tibi tabernacula tria
תִּלְרַת מַמְלִלִין לְךָ חֲדָא וְלְמוֹשֶׁה חֲדָא וְלְאַלְיָא חֲדָא:
in timore enim erant exsterriti diceret quid erat sciens autē non
לֹא דִין יָדַע הוּא כְּנָא אָמַר אִיתִיהוֹן אִיתִיהוֹן הוּוֹ נִיר בְּרַחֲלֵתָא:
nube ē fuit & vox super eos erat & obumbrans nubes & exterrit
וְהוּוֹ עֲנָנָא וּמַמְלִלֵי הוּוֹת עֲלֵיהוֹן וְקִלְיָא הוּא מִן עֲנָנָא
cūm & ē vestigio audite ip̄m dilect⁹ filij m⁹ hic est que dixeret
דְּאָמַר הֵנוּ בְּרִי חַבִּיבָא לֵה שְׂמַעוּ: 8 וּמִן שְׁלִיחָה כְּד
solum Iesum nisi viderunt non quēpiam discipuli circūspiciūt
חֲרוֹ תִלְמִידֵיהָ לְאַנְשֵׁי לֹא הוּוֹ אֲלֵא אֵן לִישׁוּעַ בְּלַחֲדוֹרֵהוֹ
eis erat precipiens monte de descenderet & cū cum eis
עֲמַהוֹן: 9 וְכֵד נַחְתִּין מִן טוֹרָה מַפְקֵד הוּא לְהוֹן
filius surrexisset cūm nisi quod viderat id dicerent ne vt culpam
דְּלֵאנְשֵׁי לֹא נִאֲמַרְוִן מִדְּם דְּחֹזוּ אֲלֵא אֵן מֵא דְקַם בְּרַה
& quærētes apud se sermonem & tēnerunt istum mortuis à hominis
דְּאֲנָשָׁא מִן מִיתָא: 10 וְאַחֲדוֹרֵהוֹ לְמַלְתָּא בְּנַפְשָׁהוֹן וּבַעֲוִין
mortuorū domo ē surrexisset cūm sermo hic esset quid erat
הוּוֹ דְּמֵא הִי הָדָא מַלְתָּא דְּמֵא דְקַם מִן בֵּית מִיתָא:
scribz dicunt igitur quid & dicebant eum erant & interrogantes
וּמִשְׁאַלִּין הוּוֹ לֵה וְאַמְרִין מֵנָא הַכִּיל אֲמַרִּין כְּפַרָּה
prius vt veniat oportet quia Eliā
דְּאַלְיָא וְלֹא דְנֵאֲתָא לְוִקְדָם:

2 καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ, ἀπερὶλαμβὼν αὐτὸς Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰακώβον, & τὸν Ἰωάννην, & ἀναβὰς αὐτοῖς ἐπὶ ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μοῖσις, & μεταμορφώθη ἐμπροσθεν αὐτῶν. 3 & ἡ ἰμάτιον αὐτοῦ ἐγένετο σιλῶπιον, λευκὰ ὡς χιών, οἷα γυαφεί, ὅτι τῆς γῆς ἢ διωσται λευκαῖαι. 4 & ὡφθῆναι αὐτοῖς Ἠλίας καὶ Μωϋσῆς, & ἦσαν συλλαλοῦντες μετ' Ἰησοῦ. 5 & ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει μετ' Ἰησοῦ, Ραββί, καλόν ἐστιν ἡμῖν ὡς ἐστίν, & ποιησώμεθα σελῶνας ἑσθῆς, σοὶ μίαν, & Μωϋσῆ μίαν, & Ἠλίας μίαν. 6 ὃ γὰρ ἔδειξέ τ' ἡ ἀλήθεια ἦσαν γὰρ ἐκφοβῆσι. 7 & ἐγένετο νεφέλη ὀπισθοκάλυψα αὐτοῖς. & ἦλθε φωνὴ ὅτι τῆς νεφέλης, λέγουσα, ὃ τὸς ὄντων ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπῶν τὸς, αὐτὸν ἀκούετε. 8 & ὄψατο αὐτοὺς λευκὰ ἄμβροσι, καὶ ἦν ὁ θείος εἶδος, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦ μόνον μετ' αὐτῶν. 9 κατὰ τὸ ἀποκρίσθαι δὲ αὐτῶν ὅτι τῶ ὄρει, δὲ νεφέλα πρὸς αὐτοῖς ἦν ἀμνηστὸν διηρησιστοῦται αἰ εἶδος, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ὁ υἱός τ' ἀποκρίσθαι ὅτι νεφέλαι αἶσθη. 10 & τὸν λόγον ἐκράτησαν παρῶς ἐαυτοῖς σὺν ἡτοιμαῖς τῆς, ἵνα ὅτι τὸ ὅτι νεφέλαι αἶσθη. 11 & ἐπιρώτων αὐτοῖς, λέγουσιν, ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἠλίας δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον.

12 Qui

& sicut repararet vt omnia prius veniet Elias eis dixit
 אמר להון אליא אתא לוקדם דבל מרס נתקן ואיכנא 12
 sed & reprobetur patiatur vt multa hominis filio de scriptu est
 כתיב על ברה דאנשא דסני נהש ונסתלל : אליא
 quicquid in eum & fecerunt venit Elias quia etiam vobis ego dico
 אמר אנא לכון דאוי אליא אתא ועבדו בה כלמא
 de eo scriptum est sicut voluerit
 דעבנו איכנא דכתיב עלוהי :
 ieiunij quartæ hebdomadis in Sabbatho vnius

דחר בשבא דשבתא דארבע דצומא
 multam turbam circa eos vidit suos discipulos ad venisset & cum
 וכד אתא לות תלמידוהי הוא לותהון כנשא סניאא 14
 turba omnis hora & eadem cum eis disceptantes & scribas
 וספרא כד בעין עמהון : וכר שעתה בלה כנשא
 & interrogans pacem eius postularit & accurre. & obtulit respexit eum
 הואוהו ותוהו ורהטו שאלו בשלמרה : ומשאל 16
 & respondit cum eis estis disceptates quid scribas erat
 הוא לספרא מנא דרשון אנתון עמהון : וענא 17
 cui est ad testium meum adduxi doctor & ait turba de vno
 חד מן כנשא ואמר מלפנא אתירת ברי לותך דאית לה
 loquitur qui non spiritus
 רוחא דלא ממללא : ואיכא דמדרכא לה חכמה 18
 discipulis tuis & dixi & arefcit dentibus suis & frendet & discerpit cum
 לרה : ומרעת ומחרק שנוהי ויבש ואמרת לתלמידך
 & ait Iesus respondit potuerunt & non vt eieceret eum
 דנפקוניה ולא אשכחו : ענא ישוע ואמר לה און 19
 vobiscum ero quousque tandem credula quæ non generatio
 שרבתא רלא מהימנא עדמא לאמתי אהוא עמכון
 & adduxerunt eum ad me adducite eum sustinebo vos quousque tandem
 ועדמא לאמתי אסיברכון איתאוהי לותי : 20 ואיתוהי
 super & cecidit cõtriuuit eum hora eadem spiritus vidisset eum & cum ad eum
 לותה וכד חזתה רוחא בר שעתה חכמתה ונפל על
 & discerpebat & volutabatur terram
 ארעא ומתבעק הוא ומרערת :

32 Qui respondens ait illis,
 Elias cum venerit primò, re-
 stituet omnia : & quomodo
 scriptum est in Filium homi-
 nis, vt multa patiatur, & cõ-
 temnatur.
 33 Sed dico vobis, quia Elias
 venit (& fecerunt illi quæ-
 cunque voluerunt) sicut scri-
 ptum est de eo.

14 Et veniens ad discipulos
 suos, vidit turbam magnam
 circa eos, & Scribas conqui-
 rentes cum illis.
 15 Et confestim omnis popu-
 lus videns Iesum, stupe-
 factus est, & expauerunt, &
 accurrentes salutabant eum.
 16 Et interrogauit eos, Quid
 inter vos conquititit?
 17 Et respondens vnus de
 turba dixit, Magister, attuli
 filium meum ad te habentẽ
 spiritum mutum.
 18 Qui vbicumque eum ap-
 prehenderit, allidit illum, &
 spumat, & stridet dentibus, &
 arefcit: & dixi discipulis tuis
 vt eiecerent illum, & non po-
 tuerunt.
 19 Qui respondens eis, di-
 xit, O generatio incredula,
 quandiu apud vos ero? qua-
 ndiu vos patiar? Afferte illum
 ad me.
 20 Et attulerunt eum, Et
 cum vidisset eum, statim spi-
 ritus conturbauit illum: &
 elisus in terram, volutabatur
 spumans.

12 ο δὲ ἰσοραφῆς, ὡς ἔστιν αὐτοῦ, Ἡλίας μὲν ἐλθὼν ἔσται πρῶτον, ἀποκαθαρσάτω πάντα· ἔπειτα ἐρχομένη αὐτῷ πῶς ἐξαρτῆται ἡ πόλις καὶ ἡ γῆ οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἐν τῷ βιβλίῳ· ἡ γῆ ἔσται ἡμερῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ πόλις ἔσται ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος. 13 καὶ ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος. 14 καὶ ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος. 15 καὶ ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος. 16 καὶ ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος. 17 καὶ ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος. 18 καὶ ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος. 19 ο δὲ ἰσοραφῆς αὐτῷ, ἔφη, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος. 20 καὶ ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος, ὡς ἔστιν ἡ πόλις οὗτος ὁ τόπος.

21 Et interrogavit patrem eius, Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille ait, Ab infantia:

22 Et frequenter eum in ignem & in aquam misit, vt eum perderet, sed si quid potes, adiua nos, miserus nostri.

23 Iesus autem ait illi, Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti

24 Et continuo exclamans pater pueri, cum lachrymis aiebat, Credo Domine: adiuua incredulitatem meam.

25 Et cum vidisset Iesus currentem turbam, comminatus est spiritui immundo, dicens illi, Surde & mute spiritus, ego precipio tibi, exi ab eo & amplius ne introcas in eum.

26 Et exclamans, & multum discerpens eum, exiit ab eo: & factus est sicut mortuus, ita vt multi dicerent, Quia mortuus est.

27 Iesus autem tenens manum eius, eleuauit eum: & surrexit.

28 Et cum introisset in domum, discipuli eius secretim interrogabant eum, Quare nos non potuimus eicere eum?

29 Et dixit illis, Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione & ieiunio.

30 Et inde profecti pratergredebantur Galilziam: nec volebat quenuquam scire.

est quo ita ex iam tempus ei quantum patre eius Iesus & interrogavit
 ושאל ישוע לאביו דכמא לה זבנא הא מן דהכנא הו
 abiicit eum multis & temporib. puertia sua à iam ci dixit
 אמר לה הא מן טליתיהו: וובנין סניאן ארמיתא
 adiuua me tu possis quod sed vt perderet eum & in aquas in igne
 בנרא ובמא דתובדיוהי אלא מדס דמשכח את ערדיני
 credere tu potes si Iesus ei dixit mei & miserere
 ותרחם עלי: אמר לה ישוע אן משכח את דהימן
 clamauit hora & eadem qui credit ei fieri possunt omnia
 כל מדס משכח דנהוא למן דמהימן: ובר שעתה קעא
 defectui succurre ego credo & diceret fieret cum pueri pater
 אבוהו דטליא בר בכא ואמר מהימן אנא עדר להסירות
 ad se & cōgregaretur populi q̄ accurreret Ies⁹ autē videret eū fidei inter
 הימניהו: כד הוא דין ישוע דרהט עמא ומתכנש לותה
 qui non surde spiritus illi & ait immundum spiritum illū oburgens
 נאמ דהו רוחא טנפתא ואמר לה רוחא הרשתא דלא
 ingrediaris ne & rursū ab eo exi tibi ego precipio ego loquens
 ממלא אנא פקר אנא לכי פוקי מנה ותוב לא תעליני
 sicut & fuit & exiit & contudit eū multū illud demoniū & clamauit in eum
 לה: וקעא שאדא הו כני ושקרה ונפק והוא איך
 Iesus verò ipse ipse quia mortuus dicerent vt multi ita mortuus
 מיתא איך דסניאן נאמרין דמית לה: הו דין ישוע
 in domum Iesus autē ingress⁹ esset eū & crexit eū manu eius p̄bendens
 אחרה באודה ואקמרה: כר על דין ישוע לכיתא
 potuimus non nos quare priuatim discipuli ei⁹ interrogarunt
 שאלוהו תלמידוהו כלחודיהו למנא חנן לאאשכחן
 non in aliquo genus hoc eis dixit illud eicere
 למפקותה: אמר להו הנא ננסא במדס לה
 exisset & cum & oratione ieiunio nisi exire potest
 משכח למפק אלא דעומא ובצלוחתא: ובר נפק
 sciret vt quisquā erat volens & non in Galilziam erant transeuntes illinc
 מן תמן עברין הו בגלילא ולא צבא הוא דאנש נדע
 de eo
 נר:

21 και ἐπιρωτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ, πόσος χρόνος ἔστιν, ὡς τὸν παραβίασεν αὐτὸν; ὁ δὲ εἶπε, παρ' ἀπὸ βῆτα. 22 καὶ ὡς πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἐβάλε, καὶ εἰς τὸ ὕδωρ, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτὸν ἢ εἰς δὲ ὕδατος, ἢ εἰς δὲ ὕδατος, ἢ εἰς δὲ ὕδατος, ἢ εἰς δὲ ὕδατος. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δύναται σοι. 24 καὶ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐλάλησεν, λέγων, ἰδοὺ ἐγὼ καὶ οἱ υἱοὶ σου, ὁ πατήρ τῶν πνεύμων λέγει, πιστεύω ἐν σοὶ κύριε, ἀδελφὲ μου καὶ θεοῦ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὁ πνεῦμα ἁγίου ὁ ἄγιος, ἐπιμήνησεν τῷ πνεύματι τοῦ ἀκαθάρτου, λέγων αὐτῷ, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἡμεῖς ἐξομολογήσασθαί σοι, καὶ μὴ εἰσελθῆς εἰς αὐτόν. 26 καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἔξωδε. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τὸν χεῖρα αὐτοῦ, ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἦλθεν. 28 καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιρωτῶντες αὐτὸν κατ' ἰδίαν, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνάμεθα ἐκβαλεῖν αὐτόν. 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον δύναται ἐκβαλεῖν αὐτόν, ὁ δὲ ἄλλοθεν οὐ δύναται. 30 ὁ δὲ ἐλάλησεν ἐξελθόντες πρὸς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ᾔδειν ἵνα εἰς ποῦ.

hominis quia filius eius & dicebat discipulos suos enim erat docens
 מלך הוא גיר לתלמידוהי ואמר להון רברה דאנשא ³¹
 die & cū occisus fuerit & occidēt eū hominum in manus tradetur
 משתלם באדוי בנינשא ונקטלוגהי ונא תקטל ביומא
 sermonem hunc erant sciantes non verò illi resurget tertio
 תלתא נקום : ³² הנוז דין לא ידעין הוולרה למלתא
 ut eum interrogarent. erant & timētes
 ודחלין הוול דנשאלוגיה :

Pentecosten post quintz in sabbatho vnias

דחה בשבא דה רבתר פנטיקוסמי

eos erat interrogans in domū ingressus. fuisse. & cū in Caphernaū & venerunt
 ואתו לכפר נחום ובר עלו לביתא משאל הוול להון ³³
 verò ipsi inter vos in via eratis disceptātes quid
 דמנא מתחשבין הויתון באורחא בינתכון : ³⁴ הנוז דין
 quis esset vno cum vnus in via enim contenderant erant tacentes

שתיקין הוול אתחרו הוול גיר באורחא חד עם חד דמנו
 is eis & dixit duodecim & vocauit Iesus & sedit inter eos magnus
 רב כהון : ³⁵ ויהב ישוע וקרא לתרעסר ואמר להון מן
 & minister omnium postremus erit primus ut sit qui voluerit

דצבא דנהוא קדמיא נהוא אחריא דכלנש ומשמשנא
 & tulit eum in medio & staito eum vnū puerum & accepit omnium
 דכלנש : ³⁶ ונסב טליא חד ואקיסה במצעתא ושקלה
 hunc velut excipit qui omnis eis & dixit brachia sua super

על דרעהו ואמר להון : ³⁷ כל מן דמקבל איך הנשא
 me est non excipit me & qui recipit is me in nomine meo puerū
 טליא בשמי לי הו מקבל ומן דלי מקבל לא הווא לי
 vidim magist. mi Ioānes ei dixit q. misit me eum sed recipiens

מקבל אלנא למן דשרדני : ³⁸ אמר לה יוחנן רבי חזון
 nobis adhaereat non quia & phibuium eū in noīe tuo demonia q. eicit hominē
 אנש דמפק שארנא בשמך וכליגוהי על דלא נקב לך :

qui faciat quisquā enim non est eum phibeatis ne Iesus eis dixit
 אמר להון ישוע לא תכלוגיה לירת גיר אנש דעבר ³⁹
 q. malum est cōtra me dicere citō & possit in noīe meo virtutē

חילא בשמי ומשכח עגל אמר עלי דביש :

31. Docebat autem discipulos suos, & dicebat illis, Quoniam Filius hominis tradetur in manus hominum, & occidetur eum: & occisus, tertio die resurget.

32. At illi ignorabant verbum: & timebant interrogare eum.

33. Et venerunt Caphernaū. Qui cū domi essent, interrogabat eos, Quid in via tractabatis?

34. At illi tacebant. Siquidē in via inter se disputauerant, quis eorum maior esset.

35. Et residens vocauit duodecim, & ait illis, Siquis vult primus esse, erit omnium nouissimus, & omnium minister.

36. Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum. Quem cū complexus esset, ait illis:

37. Quisquis vnū ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo, me recipit: & quicumque me susceperit, nō me suscipit, sed eum qui misit me.

38. Respondit illi Ioannes, dicens, Magister, vidimus quendam in nomine tuo eicientem demonia, qui non sequitur nos, & prohibuimus eum.

39. Iesus autem ait, Nolite prohibere eum. Nemo est enim qui faciat virtutem in nomine meo, & possit citō male loqui de me.

31. εἰς τὸ δάσκει τὸν λαόν· καὶ εἰς τὸ λέγειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦν αὐτόν· καὶ ἀποκτενοῦν αὐτόν, καὶ τῆς τρίτης ἡμέρας ἀναστήσεται. 32. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβήθησαν αὐτὸν εἰς τὸ ἐρωτᾶν αὐτόν. 33. καὶ ἔλθον εἰς Καφαρναῦμ· καὶ οὐκ εὐρέθησαν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ. 34. οἱ δὲ ἐπιώσαντες αὐτὸν ἐπηρώτησαν αὐτὸν τί ἐλάλει καὶ τί ἐποίησεν. 35. καὶ ἔφη αὐτοῖς, τίς θέλει εἶναι ὁ πρῶτος, ὁ ἔσται ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ἔσχατος ἔσται ὁ πρῶτος. 36. καὶ λαβὼν παιδίον, ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μέσσοις αὐτῶν, καὶ ἐκείνην ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μέσσοις αὐτῶν. 37. καὶ εἰς αὐτὸν εἰς τὸν λαόν· ὅς τις ἐλάλει ἐν ὀνόματι μου, καὶ ἐδέχθη αὐτόν, ἐγὼ ἐδέξομαι αὐτόν, καὶ ὁ ἀποστείλας μου ἐδέξεται αὐτόν. 38. ἀπεκρίθη αὐτῷ ἰωάννης, λέγων, ὁμοιωθήσεται αὐτῷ, ὁ ἐλάλει ἐν ὀνόματι σου, καὶ ἐδέχθη αὐτόν, ὁμοιωθήσεται αὐτῷ. 39. εἰς αὐτὸν εἰς τὸν λαόν· ὅς τις ἐλάλει ἐν ὀνόματι μου, καὶ ἐδέχθη αὐτόν, ἐγὼ ἐδέξομαι αὐτόν, καὶ ὁ ἀποστείλας μου ἐδέξεται αὐτόν.

40 Qui enim non est aduerfum vos, pro vobis est.
 41 Quisquis enim potum dederit vobis calicem aquę frigidę in nomine meo, quia Christi estis: Amen dico vobis, nõ perdet mercedẽ suã.
 42 Et quisquis scandalizauerit vnum ex his pusillis credentibus in me: bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo eius, & in mare mitteretur.
 43 Et si scandalizauerit te manus tua, abscinde illam: bonum est tibi debilem introire in vitã, quã duas manus habentẽ ire in gehennã, in ignem inexinguibilem.
 44 Vbi vermis eorũ nõ moritur, & ignis nõ extinguitur.
 45 Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum: bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quã duos pedes habentem mitti in gehennã ignis inexinguibilis.
 46 Vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.
 47 Quod si oculus tuus scandalizat te, eice eum: bonum est tibi luscum introire in regnum Dei, quã duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.
 48 Vbi vermis eorũ nõ moritur, & ignis non extinguitur.
 49 Omnis enim igne salietur: & ois victima sale salietur.
 50 Bonum est sal. Quod si sal insulfum fuerit, in quo illud cõdieris? Habere invobis sal, & pacẽ habete inter vos.

enim omnis est pro vobis contra vos igitur est qui non
 40 מרדא הוא הכיל לוקבלכון חל פוכו הו: כל ניר
 suis quodd Christi eo nomine tantum aquę calicẽ qui, ppinau vobis
 41 בשקבון ככא דמא בלחוד בשמא דדמשיחא אנתון
 is & omnis mercedẽ suã perdet quia non vobis ego dico amen
 42 אמין אמר אנא לכון דלא נאכד אנורח: וכל מן
 ei fuisset satius in me qui credunt paruolis illis ex vnum qui offendit
 43 ונכשל להד מן הלין זעורא ומהימנין בי פקה הוא לה
 in mare & pueretur ad collũ ei⁹ asini mola fuisset imposita si
 44 אלו רמא הורת רחיא דחמרה בעורה ושדא בימא:
 mutilo tibi est satius abscinde eam manus tua te offenderit verò si
 45 ואן רין מכשלא לך אירך פסוקיה פקה הו לך פשינא
 in gehennã abeas manus duę tibi sint cum quã ad vitã vtinged
 46 ותעול להיא או כד אית לך תרתין אידן תאול לנהנא:
 extinguitur non & ignis eorũ moritur non vermis eorum vbi
 47 איכא דתולעהון לא מיתא ונורהון לא דעכא:
 ve ingrediatis tibi est satius abscinde eũ te offenderit oculus tuus est
 48 ואן רנלך מכשלא לך פסוקיה פקה הו לך דתעול
 in gehennã caudas pedes duo tibi sint cum quã claudus ad vitam
 49 להיא חניסא או כד אית לך תרתין ונלין הפל בנהנא:
 extinguitur non & ignis eorum moritur non vermis eorum vbi
 50 איכא דתולעהון לא מיתא ונורהון לא דעכא:
 oculo cum vno tibi est satius erue eum te offenderit oculus tuus est
 41 ואן עינדך מכשלא לך חציה פקה הו לך דכחדא עינא
 oculi duo tibi sint cum quã Dei ad regnum vt ingrediat
 42 תעול למלכותיה דאלהא או כד אית לך תרתין עינין
 & ignis eorũ moritur nõ vermis eorum vbi ignis in gehennã caud
 43 הפל בנהנא דנורא: איכא דתולעהון לא מיתא ונורהון
 in sale sacrificium & omne salietur in igne enim omnis extinguitur
 44 לא דעכא: כל ניר כנורא מתמלה וכל דכחא במלחא
 in quo insipidũ fuerit sal autem si sal est bonum salietur
 45 תמלח: שפירא הי מלחא אן רין מלחא הפכה במנא
 vno cũ vnus estote & in pace sal in vobis sit salietur
 46 ותמלח תהוא בכון מלחא ובשינא הו חד עס חד:

40 ος τος ου ετι κατ'η υμῶν, εἰς ὅσον δέν. 41 ος τος ὁ ποτις, ὑμῶν ποτις, ὁ δὲ τος εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
 ὅτι Χριστὸς εἶναι, ἀλλὰ λέγει ὑμῶν, ὅτι μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. 42 καὶ ὅς τις ἀποδεδόκεται, εἰς ἅ
 ὅτι πιστευοῦνται εἰς ἐμὲ, καλὸν ἔστι αὐτῷ μάλλον, ἢ ὁ δὲ μισθὸν ἰσχυρὸν μισθὸν ἔχει τὸν ἑαυτοῦ, καὶ βέβαιον
 εἰς τὴν βίαν αὐτοῦ. 43 καὶ εἰς ὅσον ἀποδεδόκεται ἢ ἡ γὰρ σου, ἀποδοῦναι αὐτῷ. καλὸν ἔστι ὅσον ἀποδοῦναι
 εἰς τὴν βίαν αὐτοῦ, ἢ τὰ δύο χεῖρας ἔχειν τα ἀποδοῦναι εἰς τὴν γένεσιν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστόν. 44 ὅπου ὁ σκαλιεὶς αὐτοῦ
 ἢ πλῆται, καὶ τὸ πῦρ ἢ σβεσθῆνται. 45 καὶ εἰς ὅσον ὁ σκαλιεὶς σου ἀποδεδόκεται, ἀποδοῦναι αὐτῷ καὶ ὅσον ἔχει
 εἰς τὴν βίαν αὐτοῦ, ἢ τὰ δύο χεῖρας ἔχειν τα βλαβῆναι εἰς τὴν γένεσιν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστόν. 46 ὅπου
 σκαλιεὶς αὐτοῦ ἢ πλῆται, καὶ τὸ πῦρ ἢ σβεσθῆνται. 47 καὶ εἰς ὅσον ὁ σκαλιεὶς σου ἀποδεδόκεται, εἰς ὅσον
 ἢ καλὸν ἔστι ὅσον ἀποδοῦναι αὐτῷ εἰς τὴν βίαν αὐτοῦ, ἢ τὰ δύο χεῖρας ἔχειν τα βλαβῆναι εἰς τὴν
 γένεσιν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστόν. 48 ὅπου ὁ σκαλιεὶς αὐτοῦ ἢ πλῆται, καὶ τὸ πῦρ ἢ σβεσθῆνται. 49 πᾶς τος ποτις
 εἶναι, καὶ πᾶσα σου ἀλήθεια ἀποδοῦναι. 50 καλὸν ἔστι ὅσον ἀποδοῦναι αὐτῷ εἰς τὴν βίαν αὐτοῦ, ἢ τὰ δύο χεῖρας
 ἔχειν τα εἰς τὴν γένεσιν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστόν.

10 Caput

C A P. X.

קפלאון י

& sponse sponsi in benedictione

דבורא דחתנא וכלתא

Jordanis in transitum Iudæ in fines & venit illinc & surrexit

1 וקם מן תמן יאתא לתחומא דיהוד לעברא דירורנן

rursum eos erat & docens multæ turbæ ad eum illuc & venerunt

ואולו לתמן לותה כנשא סניאא ומלר הוא להון תוב

& interrogantes eum tentantes pharisæi & accesserunt erat consuetus sicut

איך דמעד הוא: 2 וקרבו פרישא מנסון לה ומשאלון

eis dixit vxorem suam dimittere viro liceret an

דאן שליט לנברא דנשבוק אנתתה: 3 אמר להון

permisit Moses dicunt verb illi Moses præcepit vobis quid

מנא פקדכון מושא: 4 הנון דיו אמרין מושא אפס

Iesus respondit & dimittere dimissionis scriptum vt scribamus

לן דנכתוב כתבא דשובקנא ונשרא: 5 ענא ישוע

præceptum vobis scripsit cordis vestri duritiam contra eis & dixit

ואמר להון לוקבל קשוורת לבכון כתב לבכון פוקדנא

eos fecit & fæminam masculum verb initio ab illud

הנא: 6 מן כרשירת דיו דברא ונקבתא עבד אנון

de matrem suâ patrem suâ vir relinquet hoc propter

אלהא: 7 מטל הנא נשבוק נברא לאבוהי ולאמא

sunt non igitur caro vna ambo & erunt vxori suæ & adhærebit

ונקף לאנתתה: 8 ונהוון תריהון חד בסר מכיל לא הוון

homo copulavit ergo quod Deus id caro vna sed duo

תרין אלא חד בסר: 9 מרס דאלהא הכיל זוג כרנשא

de in domo discipuli eius rursum & interrogarunt separet ne

לא נפרש: 10 ושאלוהי תוב תלמידוהי כביתא על

& accepit vxorẽ suã qui dimiserit is omnis eis & dixit hoc

הדא: 11 ואמר להון כל מן דנשרא אנתתה ונסכ

& fuerit maritũ suũ dimiserit mulier etiã

אחריתא נאר: 12 ואן אנתתא תשרא בעלה ותהווא

mæchatur aliam

לאחרנא נירא:

mæchatur alterius

Κεφ. ι.

1 Καὶ ἔρχεται ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, διὰ τὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπορεύονται πάλιν ὁ χριστὸς αὐτῶν, καὶ αἰσῶς εἰσὶν αὐτῶν, 2 ἔπεροσθηδόντες οἱ φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν, εἰ ἔξεστι αὐτῷ ἀφ᾽ ἑσθῆτος ἐπιθεῖν βίβλον ἢ ἄλλο τι ἐπὶ τὴν ἑσθῆτα. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ἅ ἅμι ἐστὶν ἅπασι Μωσῆς. 4 οἱ δὲ εἶπον, Μωσὴς ἐπιθεῖν βίβλον ἢ ἄλλο τι ἐπὶ τὴν ἑσθῆτα, ἢ ἄποδόν σοι. 5 ἔδδοκρινεὶς δὲ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, καὶ τὸ πῶς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ἅ ἅμι ἐστὶν ἅπασι Μωσῆς. 6 καὶ εἶπεν, ἅ ἅμι ἐστὶν ἅπασι Μωσῆς. 7 ἔειπεν, ἅ ἅμι ἐστὶν ἅπασι Μωσῆς. 8 ἔειπεν οἱ δύο εἰς ἄνδρα μίαν ἄνθρωπον εἶσι δύο, διὰ τὴν ἑσθῆτα. 9 ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζωθεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 10 ἔσθῃ οἰκία πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἔλεγον τῷ αὐτῷ ἐπηρώτων αὐτὸν. 11 ἔλεγον αὐτοῖς, εἰ ἀπολύσῃ τὸν γυναικα αὐτοῦ, ἔσθῃ ἄλλο τι αὐτῷ. 12 ἔειπεν αὐτοῖς, ἅ ἅμι ἐστὶν ἅπασι Μωσῆς.

t iij

23 Et offerrebant illi parvulos, ut tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus.

14 Quos cum videret Iesus, indignè tulit, & ait illis, Sinite parvulos venire ad me: & ne prohibueritis eos, Tali-um enim est regnum Dei.

15 Amen dico vobis, quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud.

16 Et complexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat eos.

17 Et cum ingressus esset in via, procurrens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum dicens, Magister bone, quid faciam, ut vitam æternam percipiam?

18 Iesus autè dixit ei, Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi vnus Deus.

19 Præcepta nosti, Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsum testimoniū dixeris, Ne fraudem feceris, Honora patrem tuū & matrem.

20 At ille respondens ait illi, Magister, hæc omnia obseruavi à iuuentute mea.

21 Iesus autem intuitus eū, dilexit eum, & dixit ei, Vni tibi deest: vade, quæcunque habes vende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo: & veni, sequere me.

autem discipuli eius eos ut tangeret pueros et erant & offerentes
13 ומקרבין הוול לה שליא דנקרוב להון תלמידוהי דין
vidisset cum autem Iesus eos qui offerrebant eos erat oburgantes
מאן הוול בהלן דמקרבין להון: 14 ישוע דין כד הוול
& non ad me venire pueros sinite eis & ait ei displicuit
אתבאש לה ואמר להון שבוקו שליא אתן לותי וול
regnum est sunt isti qui sicut enim illorum eos phibent
תכלון אנון דאילין גיר דאיך הלין אנון איתיה מלכותא
regnum accepit qui non quod omnis vobis ego dico amen
דאלהא: 15 אמין אמר אנון לבון דכל דלא נקבל מלכותא
super eos & sustulit illud ingreditur non puerulus sicut Dei
דאלהא איך שליא לא נעול לה: 16 ושקל אנון על
eis & benedixit super eos manū suā & posuit brachia suā
דרעוהי וסם אידה עליהן ובריק אנון:

epiphaniam post quartæ in sabbatho vnus ad vesperam
דרמשא דהד בשבא דד דבתר דנהא

& interrogans genua sua in pedit vnus accurrit in viam descendisset & cum
וכד רדא באורחא רהט חד נפל על בורכוהי ומשא
vitam ut hæreditem faciam quid bone doctor & dicebat eum erat
חוא לה ואמר מלפנא טבא מנא אעבד דארת חי

no est bonum me tu vocas quid Iesus ei dixit æternam
רועלם: 18 אמר לה ישוע מנא קרא אנת לי טבא לית
marchab non tu nosti mandata Deus vnus nisi bonus

טבא אלא אן חד אלהא: 19 פוקדנא ידע אנת לא תנור
non falsum testimonium testaberis nec occides non furtū facies non

לא תגנוב לא תקטול ולא תסחד סהדותא דנלתא לא
& dixit respondit verò ille & matrè tuā patrè tuū honora inferes inimicū
תטולס יקר לאבוך ולאמך: 20 הו דין ענא ואמר

Iesus puericia mea à ipsa seruavi omnia hæc doctor ei
לה מלפנא הלין כלהין נטרת אנון מן שלייתי: 21 ישוע

vede tibi deest vnum illi & ait & dilexite eū cõspici est autè
דין חר בה ואחכרה ואמר לה חרמא חסורא לך זל וכן
thesaurus tibi & erit pauperibus & da tibi quæ sunt omnia

כל מרם ראית לך והב למסכנא ותהוא לך סימתא
post me & veni cruce tuā & accipe in celis
בשמיא וסב צליבך ותא בתרו:

13 & προσέφησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα ἄψεται αὐτοῦ: οἱ δὲ μὴ θύματα ἐπιτίμῃσι τοῖς προσεσφροισιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς, ἠγάπησεν, & εἶπεν αὐτοῖς, ἄφεται ἅπαντα ἄψεται ἄψεται ἄψεται με, & μὴ καταλύετε αὐτὸν: ἅπασαν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 15 ἀμὲν λέγω ὑμῖν, οὗς ἐὰν μὴ ἀφίηται τὸ πνεῦμα βασιλεία τοῦ θεοῦ, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτοῦ. 16 & ὁ ἀρχαριστὸς αὐτῶν, λέγων τῶν χίλων ἐπὶ αὐτῶν, καὶ λέγων αὐτῶν. 17 & οὗ περιεβόησαν αὐτῶν οἱ ἴδιον, προσεσφραμῶτες αὐτοῖς, καὶ ἐπιτίμῃσι αὐτοῖς, ἐπιτίμῃσι αὐτοῖς, διδοσκαλε ἀγαθῶν, καὶ ποιήσασθαι ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσασθαι. 18 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῶν, λέγων με λέγεις ἀγαθῶν; οὐδεὶς ἀγαθῶν, εἰ μὴ ὁ θεός. 19 τὰς ὁμοιωσάσθαι, καὶ μὴ γένεσθαι, καὶ μὴ φουδῶσθαι, καὶ μὴ ἀποκρίσθαι. ἕνα τὸν πατέρα σου καὶ τὸν μητέρα. 20 ὁ δὲ ἀποκρίσας εἶπεν αὐτῶν, διδοσκαλε, ἅπαντα πωπέω ἐφυλάξασθαι με ἐν πύργῳ μου. 21 ὁ δὲ ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῶν, ἠγάπησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν αὐτῶν, εἰ θέτε ὑποστῆναι ὑπαγκρατῶσαι ἐξ ἐμοῦ, ὅσα ἐγὼ πωλώσω, καὶ ὁ θεός ἔσται ἡ ζωὴ αἰώνιος, καὶ ἔσται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν: καὶ εἰ θέτε, ἔστω ἡ ζωὴ αἰώνιος ἐν ὑμῖν, καὶ ἔστω ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν.

22 **הו דין אתכמר במלתא הדא ואול כר עיקא לר**
in discipulos suos Iesus autē respiciens multas diuitias eius erant

23 **אית הוא לה גיר נכסא סניאא: חר דין ישוע בתלמידוהו**
ut ingrediatur diuitijs quibus sunt iis difficile quam eis & dixit
ואמר להון כמא עטלא לאילין דאית להון נכסא דנעלון
ad erant admirantes verò discipuli Dei in regnum

24 **מלכותא דאלהא: תלמידא דין מתדמרין הו על**
difficile quam filij mei illis & ait Iesus rursum & respondit verba ei
מלוהו וענא תוב ישוע ואמר להון בני כמא עטלא
Dei in regnum ingredi diuitijs suis in qui cōsidunt iis

25 **לאילין דתכילין על נכסיהון דנעלון למלכותא דאלהא:**
diuitem quam acus per foramen ut ingrediatur camelus est facilius
פשיק הו לגמלא דנעול כחרורא דמחטא או עתורא
admirantes magis verò illi ingredi Dei in regnum

26 **למלכותא דאלהא למעל: הנון דין יתיראית מתדמרין**
verò cōspicatus seruari potest quis inter se & dicebāt erant
הו ואמרין ביניהון מנו משבח למחא: חר דין
potest non hoc homines apud eis & dixit Iesus in eos

27 **כהון ישוע ואמר להון לות כנישא הדא לא משבחא**
Deum apud possibilia enim omnia Deum apud sed
אלא לות אלהא כל מוכ נכר משבחא לות אלהא:

apostoli Petri

דפטרסו שלוחא

28 **ושרי כאפא למאמר הא חנן שבקן כל מדס ונקפנד:**
ego dico amen & ait Iesus respondit
ענא ישוע ואמר אמר אנא לבון דלית
aut patrem aut sororea aut fratres aut domos q reliquerit homo

29 **אנש דשבק בתא או אחא או אחותא או אבא או**
aut propter propter me agros aut filios aut vxorem aut matrem
אמא או אנתתא או בנא או קורא מטלת ומטל
euāgelij meū

סכרתו:

21 **Qui contristatus in ver-**
bo, abiit mœrens . erat enim
habens multas possessiones.

23 **Et circumspeciens Iesus,**
ait discipulis suis, Quam dif-
ficile qui pecunias habent, in
regnum Dei introibunt?

24 **Discipuli autem obstu-**
pescabant in verbis eius. At
Iesus rursum respondens ait il-
lis, Filioli, quam difficile est
confidentes in pecuniis, in
regnum Dei introire?

25 **Facilius est camelum per**
foramen acus transire, quam
diuitem intrare in regnum
Dei.

26 **Qui magis admiraban-**
tur, dicentes ad semetipfos,
Et quis potest saluus fieri?

27 **Et intuens illos Iesus, ait,**
Apud homines impossibile
est, sed non apud Deum: om-
nia enim possibilia sunt apud
Deum.

28 **Et cœpit ei Petrus dice-**
re, Ecce nos dimisimus om-
nia, & secuti sumus te.

29 **Respondens Iesus, ait,**
Amen dico vobis, nemo est
qui reliquerit domum, aut
fratres, aut sorores, aut pa-
trem, aut matrem, aut filios,
aut agros propter me & pro-
pter Euangelium.

21 **ὁ δὲ συγκρίσας ἑαυτὸν πρὸς τοὺς λόγους, ἀπέβη λυπούμενος· ἰὼ γὰρ ἔχων κτήματα πολλὰ. 23 καὶ περιβλεψάμενος**
ὁ Ἰησοῦς, λέγων τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, πῶς δυσκόλως οἱ τοῦ χρηματὸς ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται.
24 **οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ὅτι τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγων αὐτοῖς, τέκνα, πῶς δύ-**
σκολόν ἐστι τοῖς πλουσίους εἶναι τοῖς χρημασίων, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 25 **δυσκολώτερον γὰρ ἐστὶ**
καμηλοῦ εἶναι τῆς τρυμαλιᾶς ἢ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 **οἱ δὲ**
ἀπελοῦσεν ἐκπεπληγμένοι, λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ τίς δύναται ἐπινοῆσαι; 27 **ἔμλελειπεν δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,**
λέγων, ὡς ἴδωτε ἀδυνατοῦν, διὸ καὶ ὁ θεὸς τῶν δυνάτων ἐστὶν ὁ θεὸς τῶν ἰσχυρῶν. 28 **ἤρξατο δὲ ὁ**
Πέτρος λέγων αὐτῷ, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολούθησαμέν σοι. 29 **καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν,**
ἀμὲν λέγω ὑμῖν, οὐδὲν ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ
ἀγροὺς, ἐνεκεν ἐμοῦ καὶ ἐνεκεν τοῦ εὐαγγελίου.

30 Qui non accipiet gentes tantu in nunc in tēpore hoc, domos, & fratres, & forores, & matres, & filios, & agros, cum persecutionibus, & in seculo futuro vitā æternam.

31 Multi autem erunt primi, nouissimi : & nouissimi, primi.

32 Erant autem in via ascēdentes Ierofolymam: & præcedat illos Iesus, & stupebant : & sequentes timebant . Et assumens iterum duodecim, cœpit illis dicere quæ essent ei ventura.

33 Quia ecce ascendimus Ierofolymam, & Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum & Scribis & Senioribus, & damnabunt eum morte, & tradent eum Gentibus.

34 Et illudent ei, & conspuent eum, & flagellabunt eum, & interficient eum, & tertia die resurget.

35 Et accedunt ad eum Iacobus & Ioannes filij Zebedæi, dicentes, Magister, volumus vt quodcunque petierimus facias nobis.

36 At ille dixit eis, Quid vultis vt faciam vobis?

37 Et dixerunt, Da nobis, vt vnus ad dexteram tuam, & alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua.

& fratres domos hoc in tempore nunc in centum vnum accipiat qui non
ולא נקבל חד במאמ השא כובנא הנא בתא ואחא
& in seculo persecutione cum & agros & liberos & matres & forores
ואחותא ואמהתא ובניא וקוריא עם דרופיא ובעלמא

qui erant primi autem multi æternam vitam ventura
דאתא היא דלעלם : 31 סניאא דין קדמיא דנהון
in via autem essent ascēdentes cū primi & postremi postremi

אחריא ואחריא קדמיא: 32 כד סלקין הוון דין באורחא
erant & admirantes eos erat antecens Iesus ipse ad Ierusalem
לאורשלם הו ישוע קדים הוא להון ומתרמין הוון

dicere & cœpit suos duodecim & assumpsit timerē eum post eum & ibant
ואולין בתרה כד דחילין ודבר לתרעסרתה ושרי דנאמר

nos ascendimus ecce sibi erat quod futurum id eis
להון מרס דעתיד דנהוא לרה: 33 דהא סלקין חנן
& scribis sacerdotū principib⁹ tradetur hominis & filius Ierusalem

לאורשלם וברה דאנשא משתלם לרבי כהנא ולספרא
& illudent gentibus & tradent eum ad mortem & condēnabunt ei
ונחובניהי למותה ונשלמוניהי לעממא: 34 ונבוחון

& die & occident eum in facie eius & cōspuēt & flagellabūt eum cū
בה וננגדניהי ונרקון באפוהי ונקטלוניהי וביומא
resurget tertio

דתלתא נקום :

icunij sextæ in sabbatho vnus ab oblacionem
בקרבנא דחד בשבטא דו דעומא

ei & dicunt zebedæi filij & Ioannes Iacobus ad eum & accesserunt
35 וקרבו לוותרה יעקוב ויוחנן בני זבדי ואמרין לרה
eis dixit nobis facias petierim⁹ vt quicquid nos volum⁹ magis

מלפנא צבין חנן רכל דנשאל תעבד לן: 36 אמר להון
vt vnus nobis da ei dicunt vobis faciam estis volentes quis
מנא צבין אנתון אעבד לכון: 37 אמרון לה הב לן דחד

in gloria tua sinistra tua à & vnus dextera tua à sedet

נתב מן ומינדך וחד מן סמלך בשוכחך :

30 εἰ μὴ λάσθῃ ἐναπύναπλα οἴοισα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελφάς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς, καὶ δόξαζον, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἑξῆς ζῶσω αἰώνιον. 31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. 32 Ἦσαν δὲ ἐν τῷ ὄρει ἁγιάσθησαν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ λέει πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰσσοὶ, καὶ ἐθαμβοῦσθε, καὶ ἀκούσατέ μου, ἐφοβούτο καὶ ἠδύλαβον πάλιν τοὺς δαίμονα, ἠρξάτο αὐτοῖς λέγειν ἅ μέλλοιεν αὐτοῖς συμβαίνειν. 33 ὁ πῖδου θρασυῖν, ἰδοὺ εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ ἕρῃς τῆ ἀπὸ τῶν ἁγίων δούλων τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ κατὰ κρινεὺς οὐρανῶν, καὶ ἁγίων δούλων αὐτοῦ τοῖς ἁγίοις. 34 καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ματαγωσσισαν αὐτοῖς, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔδοξα κρινεὺς οὐρανῶν, καὶ τῆ ἁγίας ἡμέρας ἀκούσονται. 35 καὶ πρὸς ἀπὸ τῶν αὐτῶν Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαιῶν, λέγουστές, δίδωμάς τε, ὅτι ἡμεῖς ἴθα ὁ ἐὰν ἀπὸ τῶν ἁγίων, ποιήσῃς ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἔθέλετε ποιῆσαι μετὰ ὑμῶν. 37 αὐτοῖς εἶπεν αὐτῶν, δὲς ἡμῖν, ἴθα ὅς ἀ δέξωμαι σου, καὶ εἰς ὃ θύω ὑμῶν σου καὶ ἁπὸ τῶν ἁγίων ἐν τῷ ὄρει σου.

38 Iesus

estis petentes quid estis scientes non eis dixit verò ipse
הו דין אמר להון לא ידעין אנתון מנא שאלין אנתון

& baptisate ego bibo quem ego calicē vt bibatis estis potentes
& baptisate ego bibo quem ego calicē vt bibatis estis potentes

משכחון אנתון דתשתון כסא דאנא שתא אנא ומעמודיתא
dixit possimus ei dicunt baptizabimini ego baptizor quo ego

דאנא עמר אנא תעמדון: 39 אמרון לה משכחין אמר
quo ego & baptisate bibetis ego quem bibo calicem Iesus eis

להון ישוע כסא דשתא אנא חשתון ומעמודיתא דאנא
sinistra mea & à dext. mea à autem vt sedeat. baptizabimini ego baptizor

עמר אנא תעמדון: 40 דתתבו דין מן ימיני ומן סמלי
& cum quibus paratum est iis sed dare meum est non

לא הות דילי למתל אלא לאילין דמשיבא: 41 וכד
& vocavit & Ioannē Iacobū cōtra murmurātes cōperit decē audiscent

שמעו עסרא שריו רטנין על יעקוב ויוחנן: 42 וקרמ
g existimantur quod ij estis scientes eis & dixit Iesus eos

אנן ישוע ואמר להון ידעין אנתון דאילין דמסתברין
super eas dominantur & magnates earū sint domini earū gentium principes

רישא דעמטא מריהון אנן ודורבניהון שליטין עליהון:
in vobis q. voluerit is sed inter vos erit sic autem non

לא דין חכנא נהוא בינתכון אלא מן דעבא ככון
ex vobis et qui minister vobis erit magnus vt sit

דנהוא רבא נהוא לכון משמשנא: 44 ואינא מנכון
filius & etiam omnis hominis seruus erit primus esse vult

דעבא דנהוא קרמא נהוא עבדא דכלנש: 45 ואי ברה
& vt daret vt ministraret sed vt ministraretur venit non hominis enim

גיר דאנשא לא אתא דנשתמש אלא דנשמש ודנתל
exiret & cum Iericho & venerūt multorum pro redemptione animam suam

נמשה פורקנא הלף סניאא: 46 ואתו לאיריהו וכד נפק
filius Timæus multa & turba & discipuli eius ipse Iericho de Iesus

ישוע מן איריהו הו ותלמודיה וכנשא סניאא טימי בר
& audiit & medicabat vix manū ad erat sedens cæcus Timæi

טימי סמיא יתב הוא על יד אורחא וחדר: 47 ושמע
David filii & dicere clamare & cepit Nazarenus esset qz Iesus

דישוע הו נצריא ושרי למקעא ולמאמר ברה דדוד
miserere mei

אתרח עלי

38 Iesus autem ait eis, Nescitis quid petatis. potestis bibere calicem quem ego bibo: aut baptismo quo ego baptizor, baptizari?

39 At illi dixerunt ei, Possumus. Iesus autem ait eis, Calicem quidem quem ego bibo bibetis, & baptismo quo ego baptizor baptizabimini:

40 Sedere autem ad dexteram meam, vel ad sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est.

41 Et audientes decem, indignati sunt de Iacobo & Ioāne.

42 Iesus autem vocans eos, ait illis, Scitis quia hi qui videntur principari Gentibus, dominantur eis: & principes eorum potestatem habent ipsorum.

43 Non ita est autem in vobis: sed quicumque voluerit fieri maior, erit vester minister.

44 Et quicumque voluerit in vobis primus esse, erit omnium seruus.

45 Nam & filius hominis non venit vt ministraret ei, sed vt ministraret, & daret animam suam redemptionē pro multis.

46 Et veniunt Iericho: & proficiscēte eo de Iericho, & discipulis eius, & plurima multitudinē, filius Timæi Bartimæus cæcus, sedebat iuxta viam mendicans.

47 Qui cū audisset quia Iesus Nazarenus est, cepit clamare, & dicere, Iesus fili David miserere mei.

38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ οἴδατε τί αἰτνεῖτε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζω, βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, δυναμέθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πείσεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζω, βαπτισθήσεσθε. 40 τί δὲ θέτεσθε ὅτι ἐξέλθω μετὰ ἐξ ὀνόματός μου, καὶ ἐστὶν ἔμψυχον δοῦναι αὐτοῖς, ὅτι ἐκ κτηνομασίας. 41 καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἠρξάμεθα ἀγανακτεῖν ἐπὶ Ἰακώβῳ καὶ Ἰωάννῃ. 42 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς, οἴδατε ὅτι ὁ δεξιῶν τις ἀριστερῶν ἐστὶν ἰσχυρὸν καὶ ἀριστερῶν ἀσθενῶν, καὶ οἱ μετὰ τὸν δεξιῶν ἀσθενῶν, καὶ τὸ ἐπισημειῶν αὐτοῖς. 43 ἔχουσιν δὲ ἔσθαι ὅτι ἐμὴ ἀριστερὴ ἐστὶν ἰσχυρὴ καὶ δεξιά μου ἀσθενῆς. 44 καὶ ὅτι δὲ ἐλθὼν υἱὸς ἀνθρώπου προσέτις, ἔσθαι πρῶτος δοῦλος. 45 καὶ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖ ἵνα διακονῆται, καὶ ἵνα δοῦναι τὴν ψυχὴν ὑπὲρ πολλῶν. 46 καὶ ἵνα ἵδωσιν εἰς Ἰερουζαλὴμ, καὶ κατασκευάσῃ αὐτὴν ἵνα Ἰερουζαλὴμ, καὶ ἵνα μαρτυρῆται αὐτῇ, καὶ ἵνα γένηται Ἰακώβου βαρτημαίος ὁ πικρὸς ἐκασθεντοῦ τὴν ὀνόματός μου. 47 καὶ ἀκούσας ὁ πικρὸς ὁ Ναζαρενοῦς ὄντων, ἠρξάμεθα κράζειν καὶ λέγειν, ὁ υἱὸς Δαυὶδ Ἰησοῦς, ἐκίστό με.

in platea foris portam ad q. vicius erat pullum inuenerunt & abierunt
 4 ואזלו אשכחו עילא דאסור על תרעא לבר בשוקא
 eis dixerunt qui adstabant iis ex homines essent soluētes & cū
 וכד שרין הוו : 5 אנשון מן אילין דקיטין אמרו להון
 verò illi pullum estis qui soluētes estis facientes quid
 מננה עכרין אנתון דשרין אנתון עילא : 6 הנון דין
 eos & dimiserunt Iesus eis præceperat sicut eis dixerunt
 אמרו להון איך דפקד אנון ישוע ושכבו אנון :

super eum & iniecerūt Iesum ad pullum & addux. ipsum
 7 ואיתוחי לעילא לורת ישוע וארמיו עלוהי
 erant sternentes verò multi Iesus super eū & sedit vestimēta sua
 מאניהון ורכב על וחוי ישוע : 8 סניאא דין משון הון
 arborib. de ramos erant exdentes & alij in via pallia sua
 נחתיהון באורהא ואחרנא פסקין הון סוכא מן אילנא
 q. post eum & illi qui ante eum & illi in via & sternebant
 ומשון באורהא : 9 והנון דקרמוהי והנון דבתרה
 in nomine qui venit ille benedictus osanna & dicebant erāt clamātes

קעין הון ואמרין אושענא בריך הו דאתא בשמרה
 David patris nostri q. venit regnum illud & benedictum Domini
 דמריא : 10 וברכא הי מלכותא דאתי דאבון דויר
 in templum in Ierusalem Iesus & ingressus est in excelsis hofanna
 אושענא במרומא : 11 ועלי ישוע לאורשלם להיכלא
 exiit vespertinum tempus autem effet cūm omnia & conspexit

וחזא כל מרס כד הוא דין ערנא דרמשא נפק
 exiisset eū postero & die duodecim cūm in Bethaniam
 לבית עניא עם תרעסר : 12 וליומא אחרנא כד נפק
 longinquo ē vnā fīcum & vidit esuriit Bethania ē
 מן בית עניא כפן : 13 והוא אתא הרגא מן רוחקא
 & eum q. quā in ea inueniret vt si ad eam & venit folia in qua erant
 דאית כה טרפא ואתא לותה דאן נשכח כה מרס וכד
 erat non enim tempus folia nisi in ea inuenit non venisset

אתא לא אשכח כה אלא אן טרפא זכנא ניר לא הוא
 ficuum
 הרא דתאנא :

4 Et abeuntes inuenerunt pullum ligatum ante ianuā foris in buiuo: & soluunt eū.

5 Et quidam de illis stantibus dicebant illis, Quid facitis soluētes pullum?

6 Qui dixerunt eis sicut præceperat illis Iesus, & dimiserunt eos.

7 Et duxerunt pullum ad Iesum: & imponunt illi vestimenta sua, & sedit super eum.

8 Multi autem vestimenta sua strauerunt in via, alij autem frondes cadebant de arboribus, & sternebant in via

9 Et qui præibant, & qui sequebantur clamabant, dicētes, Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini.

10 Benedictum quod venit regnum patris nostri David: Hosanna in excelsis.

11 Et introiuit Ierosolymā in replum: & circumspēctis omnibus, cūm iam vespera esset hora, exiit in Bethaniā cum duodecim.

12 Et alia die cūm exirent à Bethania, esuriit.

13 Cūmque vidisset à longē ficum habentem folia, venit, siquid fortē inueniret in ea. Et cūm venisset ad eam, nihil inuenit præter folia. nō enim erat tempus ficorum.

4 ἀπολλοῦσθαι δὲ τὴν ἀσπίδα ἐπὶ τὸν πύλον, καὶ λύουσιν αὐτήν.
 5 καὶ λέγουσιν αὐτῷ ἔλαί ἐστὶν ἡ κοίτη, ἡ ἐστὶν αὐτῶν, καὶ ποιεῖτε λύουσιν τὸν πύλον; 6 οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς, καὶ θῶς ἐπέ-
 τιλάτε τὸ Ἰησοῦ; καὶ ἀφῆκαν αὐτοῖς. 7 καὶ ἦσαν τὸν πύλον παρὰ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμά-
 τια αὐτοῦ, καὶ ἐκαθίσεν ἐπ' αὐτῷ. 8 πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ τοῖς ἄδαν-
 ἀς ἐκαθίσαν, καὶ ἐστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν. 9 καὶ οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ οἱ ἀπολλοῦσθαι τὴν ἀσπίδα, λέ-
 γοντες, ἄσπιδος διὰ τὸν Ἰησοῦ, ὅς ἐστὶν ἡ κοίτη, ἡ ἐστὶν αὐτῶν. 10 ἀπολλοῦσθαι ἢ ἐστρωσαν βασιλεία ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ
 καὶ λέγουσιν αὐτῷ ἔλαί ἐστὶν ἡ κοίτη, ἡ ἐστὶν αὐτῶν. 11 Ἐείσοι δὲ εἰς Ἱερουσόλυμα τὸ Ἰησοῦ, εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πε-
 ρεβλέψασθαι πᾶσι τοῖς ὄψεσιν ἡ δὲ ἕως τῆς ὥρας, ὅτε ἔλθῃ εἰς Βηθανίαν, καὶ εἴδῃ δένδρον. 12 Ἐτὴν ἐπαύριον
 ἀπελλοῦσθαι αὐτῷ ἔλαί ἐστὶν ἡ κοίτη, ἡ ἐστὶν αὐτῶν. 13 Ἐείδων σικκὴν μακρόθεν, ἐξέστειν φύλλα, ἡλθὼν εἰς αὐτὴν
 καὶ εἰς αὐτήν. Ἐτὴν ἐπαύριον αὐτῷ ἔλαί ἐστὶν ἡ κοίτη, ἡ ἐστὶν αὐτῶν. Ἐτὴν ἐπαύριον αὐτῷ ἔλαί ἐστὶν ἡ κοίτη, ἡ ἐστὶν αὐτῶν.

u ij

14 Et respondens dixit ei, iam non amplius in eternū ex te fructum quisquam māducat. Et audiebant discipuli eius.

15 Et veniunt iterum Ierolofymam. Et cū introisset in templum, cepit eiicere vendentes & ementes in tēplo, & mēfas numulariosū, & cathedras vendentium columbas euerit.

16 Et non sinebat vt quiscquam transferret vas per tēplum:

17 Et docebat, dicens eis, Nōne scriptum est, Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus? Vos autem fecistis cā speluncam latronum.

18 Quo audito, principes Sacerdotum & Scribæ quærebant quomodo eum perderent: timebant enim eum: quoniam vniuersa turba admirabatur super doctrinā eius.

19 Et eūm vespera facta esset, egrediebatur de ciuitate.

20 Et cū mane transirent, viderunt ficum aridam factā à radicibus.

21 Et recordatus Petrus, dixit ei, Rabbi, ecce ficus, cui maledixisti, aruit.

22 Et respondens Iesus, ait illis, Habete fidem Dei.

23 Amen dico vobis, quia quicūque dixerit huic monti, Tollere & mittere in mare, & non hæsitauerit in corde suo, sed crediderit quia quodcūque dixerit, fiat: fiet ei.

comedat non fructus ex te quisquā & in eternū posthac illi & ait **ואמר לה מכיל ולעלם אנש מנבי פארא לא נאכול** Iesus & ingressus est in Ierusalem & venerunt discipuli eius & audierunt **ושמעו תלמידויו: ואתו לאורשלם ועל ישוע**

& vendebāt q̄ emebant eos eiicere & cepit Dei in templum **להיכלא דאלהא ושרי דנפק לאילון דובנין ומובנין** eorum & cathedras trapezitarum mēfas & subuertit in templo **היכלא והפק פתורא דמערפנא וכורסותא דהנון** trāsferret vt quisquā permittens & non columbas q̄ vendebant **דמובנין יונת:**

16 **ולא שבק הווא דאנש נעבר** nonne eis & dicebat erat & docens templum per vas

17 **מאנא בנו היכלא: ומלג הוא ואמר להון לא** vos gentibus ab oibus vocabitur orationis dom⁹ q̄a dom⁹ mea scripta est **מניב דביתי בית צלותא נקרתא לכלהון עממא אתון** principes & audierūt **רין עברתוניה מערתא דלסטיא:** 18 **ושמעו רבי**

erant timentes eum perderent quomodo erant & quæretes & scribæ sacerdotū **כתנא וספרא ובעין הווא דאיכנא נוברוניה דחלון הווא** in doctrina eius erant mirantes populus vniuersus quia eū eo timē **דו מנה מטל דכלה עמא תמיהין הווא ביולפנא:**

ieiunij secundæ septimanæ דשבתא דרתין דצומא

& mane ciuitatem extra exierunt vespera esset & edm

19 **וכר הוא דמשא נפקו לכר מן מדינתא:** 20 **ובצפרא** & recordat⁹ est radice sua à aruisset eūm illam sicū viderūt trāsiret eū **בר עברין הווא תתא הי כר יבישא מן עקרא:** 21 **ואתדבר**

exaruit cui imp̄cat⁹ es illa ficus ecce Dñe mi ei & dixit **שמעון ואמר ליה רבי הא תתא הי דלטת יבשרת:**

Dei fides in vobis fit illis & ait Iesus & respōdit **וענא ישוע ואמר להון תהוא בכון הימנותא דאלהא:**

tollitor huic monti qui dixerit quia is vobis ego dico amea **אמין אמר אנא לכון דמן דנאמר לטורא הנא דאשתקל** erit q̄ existens crediderit sed in corde suo dubitauerit & nō in mare & cadit **ופל כימנא ולא נתפלג בלכר, אלא נהימין דהוא הו** dixerit quicquid ei fiet quod dixit **מדם דאמר נהוא לה מדם דאמר:**

14 **και ἀποκριθεις ο Ιησους ειπεν αυτω, μητι οτι ο θεος εις τον αιωνα μηδεις καρπον φαιρει. και ηκουσαν οι μαθηται αυτου, 15 και διζουσι εις ιερουσαλυμα και ειστηλων ο Ιησους εις τον ιερου, ηρξατο ον καταλλωσις πωλουστων και αγοραζοντων εν τω ιερω και τας τραπεζας και τας ελλαβητων, και τας καθιδρας των πωλουστων τας πελτρας, και σφραγια. 16 και ην σφραγια της διειδεν σκαβουος δια τον ιερου. 17 και εδιδασκε, λεγων αυτοις, υ γινωσκηται, οτι ο οικος μου, οικος προσευχης και ηδουσεται αυτοις ο ιερου, υ μεις δε εποιησατε αυτον αυτλησιν και τω. 18 και ηκουσαν οι γραμματις, και οι δρχηριεις, και εζητησαν τον αυτον λογον οτι φοβουμ τον ιερου αυτου, οτι τον ο δρχλος λεγει οτι τον διδαχη αυτου. 19 και οτι ο υα εγγυαση, ο δε περδεν τον ολω της πελαγος. 20 ε προσειπεν αυτοις, ειδον τιμ σκαβουος γραμματις ον ριζωθι. 21 και αμαμωθους ο Γεωργος, λεγα αυτου, Ραββι, ιδε η σκαβουος, ος η εγενται. 22 και αποκριθεις ο Ιησους, λεγα αυτοις, εχρητε τον ον θεου. 23 αμην εδρ λεγει υμιν, οτι ος δε ειπεν, τω οργε του του, κρηνη, και βλουθη εις τιμ ταλασσαν, και μη ελαρηθη του και ριδα αυτου, οτι ησρα περδουση οτι ε λεγα γινεσθαι, εσται αυτου ο εαν ειπεν.**

estis orantes quia quicquid vobis ego dico hoc propter
24 מטל הנא אמר אננה לבון דכל מרם דמעלין אנתון
 & cum vobis & fiet estis quae accipientes credite estis & petentes
 ושאלין אנתון הימנו דנסבין אנתון ונהוא לבון ו **25 ומא**
 aliquem aduersus vobis quod est id remittite ad orandum estis stantes
 דקמיין אנתון למעליו שבוקו מרם דאית לבון על אנש
 verò si offensas vestras vobis remittat qui est in caelis pater vester vt etiã
 דאין אבוכון דבשמיא נשבוק לבון סבלותכון **26 אן דין**
 remittet qui in caelis pater vester non etiam fueritis remittetes non vos
 אנתון לא שבקין אנתון אף לא אבוכון דבשמיא נשבוק
 ambulãs & eadẽ Ierusalem rursũ & venerunt offensas vestras vobis
 לבון סבלותכון **27 ואתו טוב לאורשלם וכד מהלך**
 & seniores & scribæ sacerdotũ principes ad eum venerũt in templo esset
 הוא דביכלא אתו לותר רבי כהנא וספרא וקשיש
 dedit & quis ru facis hæc potestate in qua ei & dicunt
 ואמרין לה **28 באינא שולטנא הלין עבד אנת ומנו יהב**
 dixit Iesus verò ipse facias vt hæc hanc potestatem tibi
 לך שולטנא הנא דהלין תעבדו **29 הו דין ישוע אמר**
 mihi vt dicatis vnum verbum ego etiam vos interrogabo eis
 להון אשאלכון אף אננה מלתנא חדא דתאמרין לי
 ego facio hæc potestate in qua vobis ego dicã & ego
 ואנא אמר אננה לבון באינא שולטנא הלין עבד אנא **30**
 ex an czelo è erat vndenam Ioannis baptismus
 מעמודיתה דיוחנן מן אימכנא הי מן שמיא או מן
 si & dicebant apud se & cogitabant mihi dicite huminibus
 בנינשא אמרו לי **31 ואתחשבו בנפשון ואמרו דאן**
 credidistis ei non & quare nobis dicit czelo quodd è ei dixerimus
 נאמר לה דמן שמיא אמר לן ולמנא לא הימנתוניהו
 populo à est metus hominibus quodd ab dixerimus et si
 ואן נאמר דמן בני אנשא דחלתא רהי מן עמא **32**
 esset quodd verè Ioannem ipsam erant tenentes enim omnes
 בלהון גיר אחרין הון לרה ליוחנן דשריר אירת
 ipse propheta
 נביא הו

24 Propterea dico vobis, Omnia quaecunque orantes petitis, credite quia accipietis, & euenient vobis.
25 Et cum stabitis ad orandum, dimittite siquid habetis aduersus aliquem: vt & Pater vester qui in caelis est, dimittat vobis peccata vestra.
26 Quodd si vos non dimiseritis, nec Pater vester qui in caelis est, dimittet vobis peccata vestra.
27 Et veniunt rursus Ierosolymam. Et cum ambularet in templo, accedunt ad eum summi Sacerdotes & Scribae & Seniores, & dicunt ei.
28 In qua potestate hæc facis? & quis dedit tibi hanc potestatem vt ista facias:
29 Iesus autem respondens, ait illis, Interrogabo vos & ego vnum verbum, & respondete mihi: & dicam vobis in qua potestate hæc faciam.
30 Baptismus Ioannis de czelo erat, an ex hominibus? Respondete mihi.
31 At illi cogitabant secum, dicentes, Si dixerimus de czelo, dicit nobis, Quare ergo non credidistis ei?
32 Si dixerimus ex hominibus, timemus populum: omnes enim habebant Ioannem quia verè propheta esset.

24 מטל הנא אמר אננה לבון דכל מרם דמעלין אנתון ו **25** ומא
 ושאלין אנתון הימנו דנסבין אנתון ונהוא לבון ו **26** אן דין
 דקמיין אנתון למעליו שבוקו מרם דאית לבון על אנש
 דאין אבוכון דבשמיא נשבוק לבון סבלותכון **27** ואתו טוב לאורשלם וכד מהלך
 הוא דביכלא אתו לותר רבי כהנא וספרא וקשיש
 ואמרין לה **28** באינא שולטנא הלין עבד אנת ומנו יהב
 לך שולטנא הנא דהלין תעבדו **29** הו דין ישוע אמר
 ואנא אמר אננה לבון באינא שולטנא הלין עבד אנא **30**
 מעמודיתה דיוחנן מן אימכנא הי מן שמיא או מן
 בנינשא אמרו לי **31** ואתחשבו בנפשון ואמרו דאן
 נאמר לה דמן שמיא אמר לן ולמנא לא הימנתוניהו
 ואן נאמר דמן בני אנשא דחלתא רהי מן עמא **32**
 בלהון גיר אחרין הון לרה ליוחנן דשריר אירת
 נביא הו

33 Et respondentes dicunt Iesu, Nescimus. Et respondens Iesus ait illis, Neque ego dico vobis in qua potestate hęc faciam.

C A P. XII.

1. Et cepit illis in parabolis loqui: Vineam plantavit homo, & circumdedit sepem, & fodit lacum, & edificavit turrim, & locavit eam agricolis: & peregrę profectus est.

2. Et misit ad agricolas in tempore seruum, vt ab agricolis acciperet de fructu vineę.

3. Qui apprehensum eum eeciderunt: & dimiserunt vacuum.

4. Et iterum misit ad illos alium seruum: & illum in capite vulnerauerunt, & contumeliis affecerunt.

5. Et rursus alium misit, & illum occiderunt: & plures alios: quosdam cedentes, alios vero occidentes.

6. Adhuc ergo vnum habens filium charissimum: & illum misit ad eos nouissimum, dicens, Quia reuerentur filium meum.

7. Coloni autem dixerunt adiuicę, Hic est heres: venite, occidamus eum: & nostra erit hereditas.

8. Et apprehendentes eum occiderunt, & eiecerunt extra vineam.

9. Quid ergo faciet dominus vineę? Veniet, & perdet colonos: & dabit vineę aliis.

non & etiam eis dixit: scimus non Iesu ipsi & dicunt & respondentes
וענו ואמרין לה לישוע לא ידעינן אמר להון ואיל לא
ego facio hęc potestate in qua vobis ego dico ego
אמר אמר אנא לכון באינא שולטנא הלין עבר אנא

Caput

קפלאון יב

vineam plantavit vnus vir cum parabolis cum eis loqui & cepit
ושרי דנמלל עמון במתלא נברא חד נצב כרמא

currim in ea & edificavit turcular in ea & fodit sepimęto & eā circumdedit
ואחררה סינא וחפר בה מעצרתא ובנא כרה מגדלא

seruum suum agricolas ad & misit & peregrę profectus est agricolis locavit eum
ואחררה לפלחא וחוק: ושדר לות פלחא עבדו

percusserunt eum verò illi acciperet vineę fructibus vt de in tempore
מננא דמן פארא דכרמא נסב: הנון דין מחאוהי

alium seruum ad eos rursus & misit vacuum & dimiserunt eum
ושדרוהי כר ספיק: ושדר טוב לותהון עברא אחרנא

rursus & misit eum ignominia & dimiserunt eum & eodud. eum lapidarunt illi & etiam
ואיל להו רנמוהי ועלפוהי ושדרוהי כצערא: ושדר טוב

misit alios seruos & multos interfecerunt ipsum & etiam alium.
אחרנא ואיל להו קטלוהי ולסניאא עברא אחרנא שדר

filium vnicus autem in fine occiderunt autem ex eis percusserunt & ex eis
מגוהו מכו מנהון דין קטלו: לחרתא דין חד כרמא

enim dicebat vltimum ad eos & misit eum ei erat existens dilectus
חננא אירת הוא לה ושדרה לותהון אחריתא אמר ניר

apud se dixerunt agricolę verò illi filio meo à reuerentur in
& acceperunt hereditas nostra & erit eum occidamus venite heres hic est
הנו ורתא תו נקטלוהי ותהוא דילן ירתותא: ונסכו

dominus faciet igitur quid vineam extra & eum eiecerunt occiderunt eum
קטלוהי ואפקוהי לבר מן כרמא: מנו חכיל נעבר מרמא

vineam & dabit ipsam agricolas illos perdet veniet vineę
כרמא נתתא נוכר להנון פלחא ונתלוהי כרמא

לאחרנא

33 & ἀποκριθῆντες λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ, οὐκ οἴδαμεν. ὁ Ἰησοῦς δὲ ἀποκριθὲς, λέγει αὐτοῖς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
Κεφ. 12.

1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· ἀμπελῶνα ἐφύτυσεν ἄνθρωπος, & περιέθηκε φραγμῶν, & ἀπέκλεισε ἵπποκλέους, & ὄψιδον αὐτὸν γεωργούς, & ἀπέκλεισε. 2 ἀπέστειλε σκῆψους ὡς γεωργῶν τῷ κρῖνον δούλου, ἵνα σκῆψῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. 3 οἱ δὲ λαοῖτες αὐτοῦ ἐῖσαν, & ἀπέστειλαν κτηνῶν. 4 πάντων ἀπέστειλε σκῆψους αὐτοῖς διῆσαι δούλους κακίους λιθολόγοις ἐκφραλαῖσιν, & ἀπέστειλε ἠπιδόμοι. 5 πάντων ἀπέστειλε κακίους ἀπέκλεισαν, & πολλοὺς διῆσαι ὡς γεωργῶν, ὡς δὲ ἀποκλείουσι. 6 ἐπὶ οὖν ἕνα ἦν ἕνα ἀγαπῶν αὐτοῦ, ἀπέστειλε αὐτὸν σκῆψος αὐτοῦ ἐξῆς λέγων, οὐκ οἴσθησιν τῶν ἡμετέρων μου. 7 ἔκτιστοι δὲ οἱ γεωργῶν εἶπον σκῆψος αὐτοῦ, οὐκ οἴσθησιν ὁ καρποῦς δούλου ἀποκλείουμι αὐτὸν, & ἡμεῖς ἕσται ἡ κληρονομία. 8 & λαοῖτες αὐτὸν ἀπέκλεισαν, & ὄψιδον αὐτοῦ ἀμπελῶνος. 9 ὁ οὖν ποιῶν οὐκ οἴσθησιν τὸ ἀμπελῶνος ἐκδοῦνται, & δούλους ὡς γεωργῶν, & δώσῃ τῶν ἀμπελῶνος διῆσαι.

is edificantes que reprobau. quia lapis legis hanc scripturam no & etiam
 10 ואף לא כתבא הנא קריתון דכאפא דאסליו בנאי הו
 istud fuit Dominum apud de anguli in caput fuit
 הות לרישא דויתא: 11 מן לות מריא הות הדא
 & timebat eū prehendere erant & quæretes in oculis nostris mirabile & est
 ואיתיה תדמורתא בעינין: 12 ובעין הו ל מאהדה ודחלו
 & reliquerūt eū hanc parabolam dixisset q̄ aduers⁹ eos enim sciebant populo à
 מן עמא ידעו ניר דעליהו אמר מתלא הנא ושבקוהי
 domo & de scribis de homines ad eum & miserunt & abiere
 ואילו: 13 ושדרו לותיה אנשא מן ספרא ומן דכית
 & interrog. eū venerūt autē illi in sermone vt illaquearet eum Herodis
 הרוודס דנצורוניהו במלתא: 14 הנון דין אתו ושאלוהי
 cuiusquā curam tu suscipis & non es quodd verax nouimus doctor
 מלפנא ידעינן דשרירא את ולא שקיל את צפתא לאנש
 in veritate sed hominis filiorum ad faciem tu respicis enim non
 לא ניר האר את כפרצופא דבני נשא אלא בשררא
 capitacionis argenti dare licet tu doces Dei viam
 אוררא דאלהא מלה את שליש למתל כסא רישא
 fraudē eorū cognouit verò ipse demus non an demus non an Cæsari
 לקסר אולא נתל או לא נתל: 15 הוידענבלהון
 videam denarium mihi asserere me effis tentates quid illis & ait
 ואמר להון מנא מנסין אנתון לי איתו לי דינרא אחוא:
 & inscriptio hæc imago cuius est illis dixit ei & attulerunt
 16 ואיתו ליה אמר להון דמנו צלמא הנא וכתבא
 dare quæ sūt Cæsaris Iesus illis ait Cæsaris dixerunt verò illi
 הנון דין אמרו דקסרו: 17 אמר להון ישוע דקסר הבו
 super eo & admirabatur Deo & que Dei Cæsari
 לקסר ודאלהא לאלהא ותמהו הו כה:
 defunctorū ad oblationē
 דקורבא דענידא
 non est q̄ resurrectio qui dicunt ij ad eum Sadducei & venerunt
 18 ואתו זדוקיא לותיה הנון דאמרין דקימתא לירת
 & dicebant eum erant & interrog.
 ומשאלין הו לה ואמרין:

10 Nec scripturam hanc le-
 gistis, Lapidem quem repro-
 bauerunt ædificantes, hic fa-
 ctus est in caput anguli:
 11 A Domino factum est
 istud, & est mirabile in oculo-
 lis nostris.
 12 Et quærebant eum tene-
 re: & timuerunt turbam: co-
 gnouerunt enim quoniam
 ad eos parabolam hanc dixe-
 rit. Et relicto eo abierunt.
 13 Et mittunt ad eum quos-
 dam ex Pharisæis & Hero-
 dianis, vt eum caperent in
 verbo.
 14 Qui venientes dicunt ei,
 Magister, scimus quia verax
 es, & non curas quenquam:
 nec enim vides in faciem
 hominū, sed in veritate viā
 Dei doces, licet dare tributū
 Cæsari, an non dabimus?
 15 Qui sciens versutiam
 illorum, ait illis, Quid me
 tentatis? asserere mihi denariū
 vt videam.
 16 At illi attulerunt ei. Et
 ait illis, Cuius est imago
 hæc, & inscriptio? Dicunt ei,
 Cæsaris.
 17 Respondens autem Ie-
 sus, dixit illis, Reddite igi-
 tur quæ sunt Cæsaris, Cæsa-
 ri: & quæ sunt Dei, Deo. Et
 mirabantur super eo.
 18 Et venerunt ad eum Sad-
 ducei, qui dicunt resurrectio-
 nem non esse: & interroga-
 bant eum, dicentes.

10 ואף לא כתבא הנא קריתון דכאפא דאסליו בנאי הו
 11 מן לות מריא הות הדא
 12 ובעין הו ל מאהדה ודחלו
 13 ושדרו לותיה אנשא מן ספרא ומן דכית
 14 הנון דין אתו ושאלוהי
 15 הוידענבלהון
 16 ואמר להון מנא מנסין אנתון לי איתו לי דינרא אחוא:
 17 אמר להון ישוע דקסר הבו
 18 ואתו זדוקיא לותיה הנון דאמרין דקימתא לירת

19 Magister, Moyses nobis scripsit, ut si cuius frater mortuus fuerit, & dimiserit uxorem, & filios non reliquerit: accipiat frater eius uxorem ipsius, & resuscitet semen fratri suo.
 20 Septem ergo fratres erant, & primus accepit uxorem & mortuus est non relicto semine.
 21 Et secundus accepit eam, & mortuus est: & nec iste reliquit semen: & tertius similiter.
 22 Et acceperunt eam similiter septem, & non reliquerunt semen. Nouissima omnium defuncta est & mulier.

23 In resurrectione ergo cum resurrexerint, cuius de his erit vxor? septem enim habuerunt eam uxorem.

24 Et respondens Iesus, ait illis, Nonne ideo erratis, non scientes Scripturas, neque virtutem Dei?

25 Cum enim a mortuis resurrexerint, neque nubent neque nubentur, sed sunt sicut angeli Dei in caelis.

26 De mortuis autem quod resurgant, non legistis in libro Moysi, super rubum quomodo dixerit illi Deus, inquit, Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob?

27 Non est Deus mortuorum, sed viuorum. Vos ergo multum erratis.

& reliquerit alicuius frater mortuus & fuerit nobis scriptum Moyses doctor
 מלפנא מושא כתב לן דאן מאת אהוי דאנש ושכך
 & suscitetur eius uxorem ipsius frater accipiat relique. non & liberos vxorem
 אנתתא ובניא ליה שבק נסב אחוהי אנתתה ונקים
 duxit primus erat existeret fratres septem fratri suo semen
 ורענא לאחוי 20 שבקא אחין אית הוו קדמיא נסב
 accepit eam & secundus semen reliquit & non & mortuus est uxorem
 אנתתה ומרת ולא שבק ורענא 21 ודרתין נסב
 similiter & tertius semen reliquisset ipse non etiam cum mortuus
 ומרת ארי ליה הו שבק ורענא ודתלתא הכורת
 omnium postrema semen reliquerunt & non acceperunt eam & septem
 ושבעתיהון נסב ויהו שבקו ורענא אחרית כל הון
 cuiusdam igitur in resurrectione mulier ipsa etiam mortua est
 מרת ארי הי אנתתה 22 בקימתא הכיל דאינא
 dixit duxerunt eum enim illi septem vxor erit ex eis
 מנהון תהוא אנתתא שבעתיהון גיר נסב 24 אמר
 scientes quia non estis errantes hoc propter nonne Iesus et
 לחון ישוא לא הוא מטל הדא טעין אנתון דליה ידעין
 resurrexer enim eum Dei virtute neque scripturas esse
 אנתון כתבנא ולא הילה דאלהי 25 מא גיר דקמו
 viris sunt vxores non etiam vxores ducunt non mortuis
 מן מיתה לא נסבין נשא ארי לא נשנא הון לגברא
 mortuis de ipsi sunt qui in caelis angeli sicut sed
 אליה איך מלאכא דבשמיא איתיהון 26 על מיתה
 rubo est quomodo Moyses in libro legistis non quod resurgat vos
 ויודקמין לא קריתון בכנתה דמושא איכנא מן סניא
 & Deus Abraham Deus sum ego Deus ei dixit
 אבר לה אלהא אנא אנא אלהא ראברהם ואלהה
 mortuorum Deus est & non Iacob & Deus Isaac
 ואיסקח ואלהה דיעקוב 27 ולא הוא אלהא דמיתה
 estis errantes multi ergo vos viuentium sed
 אלי דחיה אנתון הכיל סני טעין אנתון
 Epiphaniam post quartz in sabbatho vnus matutinis
 דצפרא דחד כשבנא דד דבתר דנתה

19 διδασκαλι, Μωυσης εγραψεν ημιν, οτι εαν υιός αδελφός αποθάνη, και καταλείπη γυναίκα, και τέκνα μη
 αφή, ήνα λάβη ο αδελφός αυτου την γυναίκα αυτου, και υφανασθή αυτην τω αδελφω αυτου. 20 ήνα
 αδελφοι ησαν, και ο πρωτος ήνα ε γυναίκα, και αποθνήσκων ήνα α υνα αυτην. 21 και ο δευτερος ήνα ο
 αυτου, και απήθαιε, και εδε αυ τος α υνα αυτην, και ο τελευτος υστατωτος. 22 και ελαβον αυτου οι επόμενοι
 ήνα α ήνα αυτην, εγραψεν αυτων απήθαιε και η γυνή. 23 οτι η ουυ αναστασις, οταν αναστωσι, υιός αυτου
 εσαι γυνή, οι εδορ η πα εχοι αυτου γυναίκα. 24 και αποκριθεις, ο Ιησους, ειπεν αυτους, υ εδξα συ τον πλασματον
 μη εδότες παρ γραφαις, μη δε την διωσμου του θεου; 25 οταν εδορ οκ εκραων αναστωι, υ η γε αμοδον, δεσ, οκ γε
 σκοιται, ημ εσιν ως αρχελοι οι ου τοις υ ερανοις. 26 απελ η εβλ εκραων, οτι η γυνή η αυτη, και ημ ε γε αμοδον οτι η εβλ ημ
 Μωυσις, οτι τις βαπτω ως εστι αυτη ο θεος, λεγει, Εγω ο θεος Αβρααμ, και ο θεος Ισαακ, και ο θεος Ιαακ;
 27 οκ ετιν ο θεος θεος εκραων, δηλα θεος ζωντων. υμεις ουυ τον πλασματον.

q̄ perbellè & vidit dīscipulantes eos & audiit scribis è vnus & accessit
 וקרב חד מן ספרא ושמע אנון דררשין והוא דשפור
 primū preceptū quodnam est & interrog. eū ratiōem eis reddidisset
 אתיב להון פתגמא ושאלה אינא פוקדנא קדמיא
 p̄ceptis omnibus ex primū Iesus illi ait omnium
 דבלהון : 29 אמר לה ישוע קדמיא מן כלהון פוקדנא
 & diliges est vnus Dominus De⁹ noster Domin⁹ Israel audi
 שמע יסריל מריא אלהן מריא חד הו : 30 ודתרחם
 tota & ex anima tua tota & ex corde tuo toto ex Deum tuum Dominum
 למריא אלהך מן כלה לבך ומן כלה נפשך ומן כלה
 & secundum primū p̄ceptū istud est virtute tua tota & ex mētē tua
 רעינד ומן כלה חילך הנו פוקדנא קדמיא : 31 ודתרין
 aliud p̄ceptum teipsum sicut p̄ximum tuum diliges ei q̄ simile est
 דרמא לה דתחב לקריבך איך נפשך פוקדנא אחרנא
 Daē mi pulchrè scriba ille ei dixit non est istis β q̄ magnū sit
 דרב מן הלין לירת : 32 אמר לה הו ספרא שפרא רבי
 eum p̄ter alius nec est est quōd vn⁹ dixisti & veritatem
 ושררנא אמרת דחר הו ולית אחרין לבך מנה :
 & ex mente tota & ex corde toto ex homo & quem si diligat
 33 ודנרחמויהו אנש מן כלה לבא ומן כלה רעינא ומן
 tanquā p̄ximū suū & diligat virtute tota & ex anima tota
 כלה נפשך ומן כלה חילך ודנרחם קריבך איך
 autem Iesus & sacrificia holocausta omnia quā est plus seipsum
 נפשה יתירא הי מן כלהון יקרא ודבחה : 34 ישוע דין
 non ei & dixit & respōdit ratiōem redderet quōd sapienter vidit eum
 חזיה דחכימא ית מפנא פתגמא וענא ואמר לה לא
 rursū ausus est quispiam & non Dei regno à procul es
 הוית רחיק מן מלכותא דאלהא ולא אנש אמרת תוב
 quomodo in templo doceret eum & ait Iesus & respōdit interrogare eum
 דנשאלויהו : 35 וענא ישוע ואמר כד מלה בהיכלא איכנא
 Dauid est filius quōd Christus Scribæ dicunt
 אמרין ספרא דמשיחא ברה הו דרודי :

28 Et accessit vnus de Scribis, qui audierat illos conquirentes : & videns quoniā bene illis responderit, interrogauit eum, quod esset primū omnium mandatum.

29 Iesus autem respondit ei, Quia primū omnium mādātum est, Audi Israel, Dominus tuus, Deus vnus est.

30 Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua: Hoc est primū mandatum.

31 Secundum autem simile est illi, Diliges proximum tuū tanquam teipsum. Maius horum aliud mandatum non est.

32 Et ait illi Scriba, Bene magister in veritate dixisti, quia vnus est Deus, & non est alius p̄ter eum.

33 Et vt diligatur ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota aīa, & ex tota fortitudine: & diligere proximū tanquam seipsum, maius est omnibus holocaustomatibus & sacrificiis.

34 Iesus autem vidēs quōd sapienter respondisset, dixit illi, Non es longè à regno Dei. Et nemo iam audebat eum interrogare.

35 Et respondens Iesus dicebat, docens in templo, Quomodo dicunt Scribæ Christum filium esse Dauid?

28 καὶ προσελθὼν εἰς αὐτὸν ἑστὸς γραμματεὺς ἓν, ἀκούσας αὐτὸν συζητούντων, εἶδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν, ποία ἐστὶν ἀρεστὴ πασῶν ἐπιταγῶν; 29 ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ, ὅτι ἀρεστὴ πασῶν ἐστὶν ἐπιταγὴ αὐτοῦ ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμεῶν, κύριος εἷς ἐστίν. 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐκ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐκ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐκ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐκ ὅλης τῆς λογικῆς σου. αὐτὴ ἀρεστὴ ἐπιταγὴ ἄλλη ἐστίν. 31 καὶ ἐστὶν ἀρεστὴ ἡ δεύτερη, αὐτὴ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. μείζων τούτων ἀρεστὴ ἐπιταγὴ ἄλλη ἐστίν. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, καλῶς διδάσκαλε ἐπὶ ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεός, καὶ ὅτι ἐκείνη ἀρεστὴ ἐπιταγὴ αὐτῷ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν θεόν ἐκ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐκ ὅλης τῆς σωματικῆς, καὶ ἐκ ὅλης τῆς ψυχικῆς, καὶ ἐκ ὅλης τῆς λογικῆς, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, ἀλλ' ἐστὶν ἀρεστὴ ἡ τρίτη ἐπιταγὴ ἡ πρώτη, καὶ ἡ δεύτερη. 34 καὶ ὁ ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νοσηρῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, ὅ μακρὰ εἰς ἄσπετον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ ὁ δὲ οὐκ ἔκρητο ἑπιλαμᾶν αὐτῷ ἐπιταγῆς. 35 καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς, λέγων, ὁ δαυὶδ λέγει, ὁ κύριός μου εἶπεν, πῶς ἐκείνη ἀρεστὴ ἐπιταγὴ, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἐστὶν δαυὶδ;

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

36 Ipse enim David dicit in Spiritu Sancto, Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis, Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

37 Ipse ergo David dicit eum Dominum: & unde est filius eius? Et multa turba eum libenter audiuit.

38 Et dicebat eis in doctrina sua, Caute a Scribis, qui volunt in stolis ambulare, & saluari in foro.

39 Et in primis cathedris federe in synagogis, & primos discubitus in cenis:

40 Qui deorant domos viduarum sub obrentu prolixæ orationis: hi accipient prolixius iudicium.

41 Et sedens Iesus contra gazophylacium, aspiciebat quomodo turba iactaret aes in gazophylacium, & multi diuites iactabant multa.

42 Cum venisset autem vidua vna pauper, misit duo minuta, quod est quadrans.

43 Et conuocans discipulos suos, ait illis, Amen dico vobis quoniam vidua hæc pauper, plus omnibus misit qui miserunt in gazophylacium.

44 Omnes enim ex eo quod abundabat illis, miserunt: hæc verò de penuria sua omnia quæ habuit, misit totum victum suum.

Dñs meo Domin⁹ dixit sanctitatis per spiritum ait David enim ipse
הו גיר דוד אמר ברוחא דקדשא דאמר מריא למרי

sub scabellum hostes tuos ponam donec dextera mea a tibi federe
הב לך מן ימיני עדמא דאסיס כעלדכביך כובשא תהית

est filius eius & quomodo Dñi meū eū vocat David ergo ipse pedibus meis
ונליו: הו הביל דוד קרא לה מרי ואיכנא ברה איתוהי

dicens & in sua doctrina pericundè eum erat audiens turba & omnes
נלה כנשא שמע הוא לה כסיממאית: וביולפנה אמר

ambulare in stolis qui volunt scribis a caute eis erant
הוא להון אודהרו מן ספרא רעבין דכאסטלא נהלכון

& primos in synagogis confessus & primos in plateis salutatione & ante
ודחמין שלמא בשוקא: 39 וריש מותנא בכנושתא וריש

viduarum domos deuorant illi in cenis accubitus
סמנא כחשמית: 40 הנון דאכלין בתא דארמלתא

maius iudiciū recipient isti preces suas quòd progent eo peccato
נעלהא דמורכין צלותהון הנון נקבלון דינא יתירא:

crucis festi matutinis
דצפרא דעאדא דעליבא

turbæ quomodo erat spectās dom⁹ gazæ regione Iesus sederet & elis
וכד יתב ישוע לוקבל ביתנא האר הוא איכנא כנשא

multum erant iniiciētes diuites & multi in domū gazæ argenti iniicerant
ומין עורפנא ביתנא וכנאא עתירא רמין הו כני:

minuta duo iniecit pauper vna vidua & venit
ואתרת ארמלתא הרא מסכנתא ארמית תרין מנין

illis & ait discipulos suos Iesus & vocauit odanz quæ sent
ואיתוהון שמונא: 43 וקרא ישוע לתלמידוהו ואמר להון

plus pauperrima vidua quòd hæc vobis ego dico antea
אמין אכר אנא לכון דהרא ארמלתא מסכנתא יתיר

enim omnes in gazophylaciū coniecit qui cōiecer. homines omnes qui
מן כלהון אנשא דרמין ארמית בית נוא: 44 כלהון גיר

penuria sua è verò ista cōiecere eis quòd reatdat eo
מן מרכ דיתיר להון ארמיו הרא דין מן חסירותה

possessionē suā omnē coniecit ei erat quæ existens id omne
כל מרכ דאירת הוא לה ארמיתה כלה קנינא:

36 αυτις τω δαυιδ ειπεν εν πνευμα αγιω, λεγει ο κυριος τω κειρω μου, δεξισ μου, εως ου εθελω
εχθρους σου, να υποποδω σου. 37 αυτις ομο δαυιδ λεγει αυτην κυριος, και ελθω υος αυτην δεξισ
μου, εως ου εθελω εχθρους σου, να υποποδω σου. 38 και ελεγει αυτις εν τη διδαχη, βλεπειτε, οτι
ηλιθιοι εν σολαις περιπατουσιν, και ασουσις εν ταις αγοραις, 39 και προσκαλει τους μαθητας
και λεγει αυτοις, 40 οτι ηλιθιοις ταις οικιας υμων, οτι προσκαλει μαθηταις, 41 και ο βασιλευς
του βασιλειου, εδωκεν αυτην οδοι καταστασης. 42 και ελεγει αυτην, 43 και προσκαλει τους
μαθητας αυτους, ειπεν αυτοις, 44 ουτις τω δε ελεγε αυτοις ελεος αυτην, οτι οτι ης υστερησας αυτης, ταις
ουσις αυτης.

קפלאון יג

discipulis suis è vnus ei dixit templo è Iesus exiret & cum
 וכד נפק ישוע מן היכלא אמר לה חרמון תלמודיהו
 Iesus ædificia & qualia lapides quales videt ecce magister
 מלפנא הנה חרמון אילין בנינא :
 relinquetur non magna edificia ista tu vides ei dixit autè
 דין אמר לה הוא אתה הילין בנינא רורבא לא משתבקא
 federet & eum destruat qui non lapidem super lapis hic
 הרבנא כאר על כאר דלא מסתרת :
 Cephas interrogarunt eum templi regione oliuarum in monte Iesus
 ישוע בטורא דויתא לוקבל היכלא שאלוהי כאפא
 quando nobis dic priuatum & Andreas & Ioannes & Iacob
 ויעקוב ויוחנן ואנדראוס בלחודיהו :
 omnia hæc ppinquabunt cum signum est & quod erunt hæc
 הילין נהוין ומנא הי אתמא מא קריבין הילין כלהו
 ne videte eis dicere cepit Iesus verò ipse ad consummat
 למשתלמו :
 quia ego & dicent in noie meo venient enim multi vos seducat quis
 אנש נטעוכון :
 & rumorè pralia audieritis autè cum seducet & multos sum
 אנה ולסניאא נטעון :
 non sed vt hæc fiant enim est futurum timeatis ne bellorum
 דקרסא לא תדהלון עתיד הו גיר דנהווא אלא לא
 & regnum gentem contra gens enim surget finis adhuc
 עדכיל חרתא :
 fames & erunt loco in loco terremotus & fient regnù contra
 על מלכו ונהוון זועא בדוכא דוכא ונהוון כפנא
 autè respicite dolorum sunt initium hæc & tumultus
 ושגושיא הילין רישא אנון דחבלא :
 vapulabitis & in synagogis eorù in iudicia enim tradent vos animã vestrà vos
 אנתון נפשכון נשלמוכון גיר לדינא ובכנושתהוון תתנגדון
 in testimonium illorù propter me sistemini & p̄fectis regibus & eoram
 וקדם מלכא והנמונא תקומון מטלתי לסהדותהוון :

1 Et cum egrederetur de templo, ait illi vnus ex discipulis suis, Magister aspice quales lapides, & quales struuntur,
 2 Et respondens Iesus, ait illi, Vides has omnes magnas ædificationes? non relinquetur lapis super lapidè qui non destruat.
 3 Et cum federet in Monte oliuarum contra templum, interrogabant eum separatim Petrus & Iacobus & Ioannes & Andreas.
 4 Dic nobis quando ista fient? & quod signum erit quando hæc omnia incipiènt consummari?
 5 Et respondens Iesus, cepit dicere illis, Videte ne quis vos seducat.
 6 Multi enim venient in nomine meo dicentes, quia ego sum: & multos seducet.
 7 Cum audieritis autem bella & opinioniones bellorù, ne timueritis: oportet enim hæc fieri: sed nondum finis.
 8 Exurget enim gens contra gentem, & regnum super regnum: & erunt terræ motus per loca, & fames. Initium dolorum, hæc.
 9 Videte autem vosmetipsos. Tradent enim vos in conciliis, & in synagogis vapulabitis, & ante p̄sides & reges stabitis propter me, in testimonium illis.

Καθ. ιγ.

1 Καὶ ὡς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, εἶπεν αὐτῷ ἓξ ἓκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὲ ταῦτα οἱ λίθοι, καὶ ὡς ἰδοὺ οἱ οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, βλέπεις τὰς μεγάλας οἰκοδομαί; ἢ μή ἀφ' ἑσῆ λίθοι οὕτω κτίζονται, ὅς ἢ μετακτισθῶσι. 3 καὶ κατηχηθεὶς αὐτὸς εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, ἐπιφώνησεν αὐτῷ λέγων, ἰδοὺ Ἰούδας καὶ Ἰακώβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας. 4 εἰπὶ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσονται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συμβῆναι; 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν, βλεπέτε μετὰ τῶν ἡμῶν πλάνησθε. 6 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται πλάνησθαι ἐν τῷ ὀνόματι μου, λέγοντες, ὅτι ἐγὼ εἰμι, & πολλοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσῃτε πλεῖστοι, & ἀκούσῃτε πολλοὺς, μὴ θροεῖσθε, ὅτι ἔσονται ἀπ' ἡμῶν τὰ πάντα. 8 ἐγρηγορεῖτε, ὅτι ἔσονται ἐπὶ βασιλεία οὐ βασιλεία, & ἔσονται ἀσσημοὶ καὶ πύργοι, & ἔσονται σεισμοὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἀρχαὶ καὶ βασιτεῖαι ἀσσημοῦσιν ἀλλήλους, καὶ βασιτεῖαι ἀσσημοῦσιν ἀλλήλους. 9 ἀρχή ἐστὶν πόνου καὶ πένθους, καὶ πείνης, καὶ ἐπιδημιῶν, καὶ σεισμῶν, καὶ ἔσονται ἀσσημοὶ ἀλλήλους, καὶ βασιτεῖαι ἀσσημοῦσιν ἀλλήλους.

10 Et in omnes gentes primum oportet predicari Evangelium.
 11 Et cum duxerint vos tradentes, nolite praeogitare quid loquamini: sed quod datum vobis fuerit in illa hora, id loquimini: non enim vos estis loquentes, sed Spiritus Sanctus.
 12 Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium: & confurgent filii in parentes, & morte afficient eos.
 13 Et eritis odio omnibus, propter nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem, hic saluus erit.
 14 Cum autem videritis ab omni natione desolationis statum, ubi non debet, (qui legit intelligat) tunc qui in Iudaea sunt, fugiant in montes.
 15 Et qui super tectum, ne descendat in domum, nec introeat ut tollat quid de domo sua.
 16 Et qui in agro erit, non revertatur retrò tollere vestimentum suum.
 17 Vt autem pregnantibus & nutriendis in illis diebus.
 18 Orate verò ut hyeme non fiant.
 19 Erunt enim dies illi tribulationes tales quales non fuerunt ab initio creaturae, quam condidit Deus usque nunc, neque fient.

gentibus in omnibus euang. meum ut dicitur futurum est autem prius
 10 לוקדם דין עתידא דתתכדו סברתי בכלהון עממא
 11 אמתו דמקרבין לבון דין דנשלמונכו ללא תקדמו
 12 אעפון מנא תמללו ולא תרנון אלא הו מדס דמתיהב
 13 לכוני בהי שעתא הנא מללו לא הוא גיר אנתון ממללין
 14 אלא רוחא דקודש: נשלם דין אהמ לאהורי
 15 למותא ואבא לברה ונקומון בניא על אבהיהון ונמיתון
 16 און: ותהוון סנאיין מן כלנש מטל שמי מן דין
 17 דנסיבר ערמא להרתא הו נחמ: מא דין דהזיתון
 18 אהא טנפתא דהורבנה הי דאמירא בדניאיל נכנה
 19 וקומא איכא דלא ולא הו דקרא נסתכל הידין אילין
 20 דכהוד און נערקון לטורא: ומן באגרא הו לא
 21 נחורת ולא נעול למשקל מדס מן ביתה: ומן
 22 ונחלקא הו לא נתהפך לבסתררה דנשקול לבשרה:
 23 וי דין לבטנתה ולאילין דמינקן בהנון יומתה:
 24 צלו דין דלא נהוא ערוקוכון בסתורא: נהוא גיר
 25 נומתא הנון אולצנא דלא הוא אכותה מן ריש בריתה
 26 ונרא אלהא וערמא להשא ולא נהוה:

10 και εις παντα τα εθνη δεη προσκοι και ευαγγελισθησονται. 11 οταν δε αραγωνσιν υμεις παρεσθαι μεμνησθε τι λαλησητε, μηδε μηεπατε, μη ο εαυ δεδη υμιν εν εκεινη τη ωρα, το τε λαλειτε υ περ εν υμεις οι λαλωυτες, δηα το πνευμα το αγιον. 12 οταν δε αδελφοι αδελφοι εις δαλαιπον, και πατερ τε και υια, και επαιασησονται τινα αβηι γονεισ, και θανατωσουσιν αυτους. 13 και εσταθε μουσιν υμεισ απο παντων ημε των ημερων μου, ο δε χειμων εις τολοσ, οσαυδησεται. 14 οταν δε ιδητε το βεδελμα της βηλυσαϊα, το ονομα του θεου ονομα μου, ο δε χειμων εις τολοσ, οσαυδησεται. 15 ο δε οπι το δωματα, μη και πασιν εις τω οικια, μηδε εισελθητωσιν εσιν εν τω οικια αυτου. 16 και ο εις τον αγρον αν, μη επιστρεψατω εις τα οπισω, δερα το μακρον αυτου. 17 εαν δε τωσ αν και υιασ και υιασ και υιασ εν εκειαισ ταισ ημεραισ. 18 προσευχεσθε δε να μη γνητω η φουρη του μωυσ. 19 εσονται δεσ αι ημεραι εκλαιαι θλιψαισ, οσαυδησεται απ αρχησ κτισαισ, ησ εκτισαισ αν του, και υ μη γνητω.

viueret non illos dies decurrasset Dominus non etſi
ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה ²⁰
 illos dies decurratit quos elegit electos propter sed caro omnis
כל כסר אליא מטל נביא דנבא כרוי ומתא הנון
 & ecce Christus est hic ecce vobis dixerit quis si tunc
הוידן אן אנש נאמר לכון דהא הרבא הו משיחא והא
 & pphete falsi Christi enim surgent credatis ne illic
תמן לא תחומנון ²¹ **נקומון ניר משיחא דרגלותא ונביא**
 fieri possit si & seducent & prodigia signa & dabunt mendaces
דכרבותא ונתלון אתותא ותמרתא ונשעון אן משכחא
 dixi p̄ueni ecce caute autem vos electos etiam
אוי לגביא ²³ **אנתון דין אודהרו הא קדמתאמרת**
 illam oppressionē post diebus autem in illis omnia vobis
לכון כל מדס ²⁴ **בהנון דין יומתא כתר אולענא הו**
 cadent & stellę lumē suum dabit non & Luna obscurabitur sol
שמשא נחשך וסחרא לא נתל נהרהו ²⁴ **זכוכבא נפלוך**
 videbunt & tunc cōmouebūtur cęlorum & virtutes czlo e
מן שמיא וחילותא דשמיא נתתועון ¹⁶ **והוידן נהווניהו**
 & cum magna virtute cum in nubibus veniet eam hominis filium
לכרה דאנשא כד אתא בעננא עם חילא רבא ועם
 electos suos & cōgregabit angelos suos mittet & tunc gloria
שובחא ²⁷ **והוידן נשדר מלאכוהו ונכנש לגבוהו**
 ad caput & vsque terrę capite a ventis quatuor a
מן ארבעתיהן רוחא מן רישה דארעא וערמא ורישה
 rami et̄ tener cęlit cū parabolam discite autem sic a cęlorum
דשמיא ²⁸ **מן תתא דין ולפר פלאתא דמא דרך סביה**
 etiam ita estis q̄a p̄pinq̄at estis scietes folia eius & germin.
ופרעו טרפיה ידעין אנתון דמטא קיטא ²⁹ **הכנא אוי**
 ad est quia prope scitote quia fiant hęc videritis cū vos
אנתון מא דחיותון הלין דהוין דעו דקריבא הי על
 generatio p̄t̄eribit quia non vobis ego dico amen
תרעא ³⁰ **אמין אמר אנא לכון דלא תעבר שרבתא**
 fiant omnia hęc vsque dum ista
הרא ערמא דהלין כלהין נהוין

20 Etnis breuiasset Domi-
 nus dies, nō fuisset salua om-
 nis caro: sed propter electos,
 quos elegit, breuiavit dies.
 21 Et tunc si quis vobis di-
 xerit, Ecce hic est Christus,
 ecce illic: ne credideritis.
 22 Exurgent enim pseudochristi
 & pseudopphetę: & dabunt
 signa & portenta
 ad seducendos, si fieri potest,
 etiam electos.
 23 Vos ergo videte. Ecce
 p̄dixi vobis omnia.
 24 Sed in illis diebus post
 tribulationem illam Sol cō-
 tenebrabitur, & Luna non
 dabit splendorem suum.
 25 Et stellę cęli erunt deci-
 dentes, & virtutes quę in cę-
 lis sunt, mouebuntur.
 26 Et tunc videbunt Filiū
 hominis venientem in nubi-
 bus, cum virtute multa &
 gloria.
 27 Et tunc mittet angelos
 suos, & congregabit electos
 suos a quatuor v̄tis, a sum-
 mo terrę vsque ad summum
 cęli.
 28 A sic autem discite pa-
 rabolam. Cū iam ramus
 eius tener fuerit, & nata fue-
 rint folia: cognoscitis quia in
 proximo sit zistas.
 29 Sic & vos cū videritis
 hęc fieri, scitote quōd in
 proximo sit in osti is.
 30 Amen dico vobis, quo-
 niam non trānsibit generatio
 hęc, donec omnia ista fiant.

20 כאי עי מן חילא רבא ונכנש לגבוהו, ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה. 21 ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה. 22 ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה. 23 ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה. 24 ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה. 25 ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה. 26 ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה. 27 ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה. 28 ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה. 29 ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה. 30 ונבא כרוי ומתא הנון לא חיא הויה, ואלו לא מריא דכרוי ומתא הנון לא חיא הויה.

X ij

31 Caelum & terra transibunt: verba autem mea non transibunt.

32 De die autem illo vel hora nemo scit, neque angeli in caelo, neque Filius: nisi Pater.

33 Videte, vigilate, & orate: nescitis enim quando tempus sit.

34 Sicut homo qui peregrè profectus reliquit domum suam: & dedit seruis suis potestatem cuiusque operis, & ianitori praecepit ut vigilet.

35 Vigilare ergo (nescitis enim quando Dominus domus veniat: serò, an media nocte, an galli cantu, an mane)

36 Ne cum venerit repente, inueniat vos dormientes.

37 Quod autem vobis dico, omnibus dico, Vigilare.

C A P. XIII.

1 ERAT autem Pascha, & Azyma post biduū: & querebant summi Sacerdotes & Scribae quomodo dolo eum tenerent & occiderent.

2 Dicebant enim, Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo.

autem de preteribunt non & verba mea preteribunt & terra caelum
שמאי וארעא נעברון ומלי לא נעברון 32
angeli non etiam nouit non homo illa hora & de illo die
ומא הו ועל שעתא הו אנש לא ידע אף לא מלאכא
& orate vigilate videte Pater uis filius nec calorati
שמאי ולא ברא אלא אן אכא 33
est vir sicut tempus sit quando estis scientes enim non
לא נור ידעין אנתון אמתי הו זכנא 34
& vniuique seruis suis potestatem & dedit domū suā & reliq. q. pere. p. c. a. i.
נור דחזק ושבק ביתה ויהב שולטנא לעברוהו ולאנש
vigilate vigilans ut esset precepit & ianitori opus suum ut
אנש עבררה ולתרעא פקד דנהוא עיר 35
vel pere domus dominus venit quando estis scientes quia nō igitur
הכול דלא ידעין אנתון אמתי אתא מרה דביתא ברמשא
mane an galli in clamore an noctis in diuisione an
או בפלגה דלליא או במקרא תרנגלא או בצפרא 36
vos dormitis cum inueniat vos repente de venerit ne cum
דלמא נאתא מן שליא ונשבחכו כד דמכין אנתון 37
estote ego dico ipsum vobis omnibus ego dico autem quod vobis id
מדם דלכוון דין אמר אנא לכלכוון הו אמר אנא הויתון
vigilante
עדין

14 Caput

קפלאון יד

christianum incosecrat lectio

קרינא בקרש טורון

erāt & querebant azymorū pascha futurum erat dies duos autem post
כתר דין תרין יומין הוא פצחא דפטירא ובעין הו
& eū interficerēt tenerent eum in dolo quomodo & Scribae sacerdot. priop
דבי כהנא וספרא איכנא בנכלא נאחרונהו ונקטלוניהו
tumultus fiat ne in festo non erant & dicentes
ואמרו רהו לא בעדערא דלמא נהוא שגושיא
in populo
בעמא

31 ο ουρανός & η γη παρελθόντων· οι δε λόγοι μου ου μὴ παρελθούσι. 32 πῶς δὲ τις ἡμέρας & ἡμερῶν οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἀγγελοὶ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 βλῆτε, γρηγορεῖτε, προσεύχετε, ἵνα ἴσθαιτε τὸν καιρὸν ὃς ἐστιν. 34 ὡς ὁ ἀρχιερεὺς ἀποδημῶν ἀφείκει τινὲς οὐκίας αὐτοῦ, & ἔδωκεν αὐτοῖς αὐτῶν τὴν ἐξουσίαν, ἵνα ἑκάστω τῶν δούλων αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν δώσῃ, ὡς ἂν ἑκάστω τῶν δούλων αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν δώσῃ, ὡς ἂν ἑκάστω τῶν δούλων αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν δώσῃ. 35 γρηγορεῖτε, ἵνα ἴσθαιτε τὸν καιρὸν ὃς ἐστιν. 36 ὡς ὁ ἀρχιερεὺς ἀποδημῶν ἀφείκει τινὲς οὐκίας αὐτοῦ, & ἔδωκεν αὐτοῖς αὐτῶν τὴν ἐξουσίαν, ἵνα ἑκάστω τῶν δούλων αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν δώσῃ, ὡς ἂν ἑκάστω τῶν δούλων αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν δώσῃ. 37 ἀλλὰ εἰς ὑμῶν λέγω, πᾶσι λέγω, γρηγορεῖτε.

Κεφ. ιδ.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα, & τὰ ἀζυμα μὲν δύο ἡμέρας· & ἐζητοῦν οἱ ἀρχιερεῖς & οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐκείνην ἡμέραν θύσουσιν. 2 Ἦρξαν δὲ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται ἐν λαῷ.

3 **Υετροσι Σιμονις** in domo in Bethania esset existens ipse & cum
 וכר הו איתוהו הוא בכיתעניא בכיתה דשמעון גרכא
 vnguenti alabastrum super eam cui erat mulier venit accubaret dō
 כר סמון אתת אנתתא דאית עליה שמיפתא דבסמא
 cepit ipsi? super & effudit ipsum & aperuit illud pretij magni p̄stiatissimæ nardi
 הנרדין רישיא סגו דמיא ופתחתה ואשפעתה על רישה
 displicebat discipulis ex quidam autem erant Iesu
 דישוע : 4 **אית הו דין אנשא מן תלמידי דאתאכאש**
 vnguenti huius perditio fuit quorsum & dixerunt apud se quibus
 להון כנפשהון ואמרו דלמנא הוא אבדנא דהנא כסמא :
 denariis centum ter quā plus venundari enim fuit potens
 5 **משבח הוא ניר למזדבנו יתיד מן תלת מאא דינרין**
 vero ipse in eam erant & murmurātes pauperibus & dari
 ולמתיבהו למסכנא ומזדעפין הו בר : 6 **הו דין**
 opus ei estis molesti quid omittite eā dixit Iesus
 ישוע אמר שובקורה כנא מהרין אנתון לה עבדא
 vobis sunt pauperes enim omni tempore in me operata est bonum
 שפירא עבדת לותי : 7 **בכלובן ניר מסכנא אית לבון**
 vt faciatis estis potentes fueritis volentes & quando vobiscū
 עמכון ואמתי דעבין אנתון משכחין אנתון דתעברון
 existens id apud vos sum omni tempore nō autē egi quod bonū eis
 להון דשפיר אנא דין לא בכלובן איתי לותכון : 8 **הו דאית**
 aromate cōdiit ad sepulturam tanquā & preoccupavit fecit adhuc ei erat
 הוא לה להדא עבדת וקדמת איך דלקבורתא בסמא
 p̄dicabitur quod vbiunque vobis ego dico & amen corp' meū
 נושמי : 9 **ואמין אמר אנא לבון דכל אינא דתתכרו**
 hęc quod fecit id etiam mundo in vniuerso hoc enang. meū
 סכרתה הדא בכלה עלמא ואי מדס דעבדת הדא
 duodecim ex vnus Iscariotes autem Iudas in memoria ipsi dicitur
 נתמלל לדוכרנה : 10 **יהודא דין סכריוטא חד מן תרעסר**
 eis eum proderet vt sacerdotum principes ad abiit
 אזל לורת רבני כהנא איך דנשלמיהו להון
 argentum & pollicii sunt letati sunt audissent eum verō illi Iesum
 לישוע : 11 **הנון דין כר שמעו הדיו ואשתוריו בסמא**
 vt eum proderet opportunitatē sibi erat & querēs ei quod darēt
 דנתלון לה ובעא הוא לה פלעא דנשלמיהו :

3 Et cum esset Bethaniæ in domo Simonis Leprosi, & recumberet, venit mulier habens alabastrum vnguenti nardi spicati pretiosi: & fracto alabastro effudit super caput eius.

4 Erant autem quidam indignè ferentes intra semetiplos, & dicentes, Vt quid perditio ista vnguenti facta est?

5 Poterat enim vnguentū istud venundari plus quàm trecētis denariis, & dari pauperibus.

6 Et fremebant in eam. Iesus autem dixit, Sinite eam: quid illi molesti estis? Bonū opus operata est in me.

7 Semper enim pauperes habebitis vobiscum: & cum volueritis, potestis illis bene facere, me autem nō semper habebitis.

8 Quod habuit hæc, fecit: pręuenit vngere corpus meū in sepulturam.

9 Amen dico vobis, vbiquę prædicatum fuerit Euāgelium istud in vniuerso mūdo, & quod fecit hæc narrabitur in memoriam eius.

10 Et Iudas Iscariotes vnus de duodecim abiit ad summos Sacerdotes, vt proderet eum illis.

11 Qui audientes gauisi sunt: & promiserunt ei pecuniam se daturos. Et querebat quomodo illum opportunè traderet.

3 **Επι της αυτης εν Βηθανια, οπου ονομα Σιμωνος του Λεπροσου, κατακειμενος αυτος, ηλθεν γυνη εχουσα θιασπον μωρβου αρδου ποτηριου πολυτιμου & συναρτασα το θιασπον, και εχευεν αυτην εν τῃ κεφαλη.** 4 **Ησαν δε τινες ἀγαλλισθητες προς εαυτους, & λεγοντες, εις τι η ἀποληια αυτην του μωρβου εχουσης; η δωδωατη εδρ ητη ποταμω αυτη πανω ποταμου οιασθ δλωσειων, & δωδωατη τωσ ηωχουσι: & οτι εμεμψομεν αυτην.** 5 **Ο δε Ιησους ειπεν, αφιστη αυτω: οτι αυτην ποτιω παραχρησασθαι τον εργασιον εν εμοι.** 7 **Παιτητη εδρ τωσ ηωχουσι εχουσα μη εαυτην, & οτι αν δωλατη δλωσειων αυτην εν δω ποτηριω, ε με δε εν ποιτητη εχευει.** 8 **Ο εχων αυτην εποιησεν προς ελαθε μελίσση μου τον σωμα εις τον οτι παρτασθαι.** 9 **Αμην λεγω υμιν, οπου δε κηρυχθη το ευαγγελιον τουτο εις ολον τον κοσμον, & ε εποιησεν αυτην, και λεγησονται εις μνημοσυνην αυτης.** 10 **Ε ο Ιουδας ο Ισκαριωτης, εις τον δωδωατα, απηλθε προς τωσ ηωχουσι, να δωσει αυτην αυτοισ.** 11 **Οι δε αμεμψατησ εχρησασα, & ενονησθασαυ αυτην εχουσαν δωσωατη & εχευεν τωσ δωκατωσ αυτην δωδωατη.**

12 Et primo die Azymorum quando Pascha immolabant, dicunt ei discipuli, Quid vis eamus, & paremus tibi ut manduces Pascha?

13 Et mittit duos ex discipulis suis, & dicit eis, Ite in ciuitatem: & occurret vobis homo lagenam aquæ baiulans, sequimini eum:

14 Et quocumque introierit, dicite domino domus, quia magister dicit, Vbi est refectio mea, vbi Pascha cum discipulis meis manducem?

15 Et ipse vobis demonstrabit cenaculum grande, stratum: & illuc parate nobis.

16 Et abierunt discipuli eius, & venerunt in ciuitatem: & inuenerunt sicut dixerat illis, & parauerunt Pascha.

17 Vespere autem facto venit cum duodecim.

18 Et discumbentibus eis, & manducantibus, ait Iesus, Amen dico vobis quia vnus ex vobis tradet me, qui manducat mecum.

16 Et illi ceperunt contristari, & dicere ei singulatim, Nunquid ego?

20 Qui ait illis, Vnus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino.

21 Et Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de eo: vñ autem homini illi per quem Filius hominis tradetur: bonus erat ei, si non esset natus homo ille.

Pascha Iudæi immolant in quo azymorum iprimo & in die
וביום קדמא דפטירה דבה דבחין יהודיא פצחה
tibi paremus ut eamus tu vis vbi discipuli ipsius ei dicunt
אמרין לה תלמידוהו איכא צבא אתה דנאל נשוב לך
eis & dixit discipulis suis & duos & misit Pascha ut comedat
דאככול פצחה: 13 ושרד תרין מן תלמידוהו ואמר להון
aquæ vas qui baiulat homo vobis occurret & ecce in ciuitatem ite
ולו למדינהו והא פנע בכון גברא דשקיל מאנא דמא

domus domino dicite ingressus fuerit & quo post eum ite
ולו בתורה: 14 ולא יכא דעאל אמרו למרא ביחא
discipulis meis cum comedam vbi conuiuij domus vbi est ait magister
ובן אמר איכו בית משריא איכא דאכול עם תלמידו
quod stratum est magnum cenaculum vobis ostender & ecce pascha
פצחה: 15 והא מחא לכון עליתא רבתא דמשווא
in ciuitatem & venerunt discipuli eius & exierunt nobis parate illic & paratum
ובשבא תמן תקנו לון: 16 ונפקו תלמידוהו ואתו למדינתא
& cum Pascha & parauerat eis dixerat sicut & inuentis
ואשכחו איכנא דאכר להון וטיבו פצחה: 17 וכר
accubarent & cum sua dodecade cum venit vespera esse
דוארמשא אתא עם תרעסרתה: 18 וכר כמיבין
qui comedit ex vobis quia vnus vobis ego dico amen Iesus dixit & manducantibus
ויעסין אמר ישוע אמין אמר אנא לכון דחד מנכון דאכל
& dicunt angi ceperunt verò illi prodet me ipse mecum
עמי הו נשלמני: 19 הנון דין שריו מתעקין ואמרין
è vnus eis dixit verò ipse ego nunquid vnus vnus è
לך חד חד למא אנא: 20 הו דין אמר להון חד מן
sicut vadit hominis & filius in catino mecum qui intingit duodecim
ורעסר דעבע עמי כלגתא: 21 וברה דאנשא אול איכנא
prodicit per quem illi homini autem vñ de eo scriptum est
דמיב עלוהו וי דין לגברא הו דבאידה משתלם
non si illi homini ei fuisset præstans hominis filius
נרה דאנשא פקה הוא לה לגברא הו אלו לא
natus fuisset
אחור:

12 και τη πρωτη ημερη ην αζυμων, οτε το πασχα εθυσεν, λεγοντες αυτοι οι μαθηται αυτοι, ποδ ηεις απηλθεις επιμασσωμεν ινα φάγωμε; 13 και αποστειλη δυο υβου μαθηται αυτων, και λεγας αυτοις, υποταξτε εις τινω πελρι, και απαιτησιν υμιν θυρωρας και ερξουσι υμιν βασιλειων αιμουθισατα αυτην. 14 και οπου εσιν εισελθον, ειπατε τω οικουδεσποτη, οτι ο δουλσκαλος λεγει, ποδ εβη το καταλυμα, επου το πασχα μετ υβου μαθηται με φάγωμε; 15 και αυτες υμιν εδιδου θυρωρας, ετοιμασθητε και επιμασσωτε υμιν. 16 και εβησαν οι μαθηται αυτοι, και ηλθον εις τινω πελρι, και εδρον καταως ειπεν αυτοις, και η το ματαυ το πασχα. 17 και ο υβουσ θυρωρας εχεται μετ υβου δουλσκα. 18 και δε ακαιμεθον αυτοι υ και εβησαν, ειπεν ο Ιησους, αμωμ λεγει υμιν, οτι εις υβου μαθηται μετ υμιν εδωκεν με, ο εδωκεν μετ υμιν. 19 οι δε ηρξαντο λαλειν ενω αυτων, και λεγει αυτοις εις καθε εις, μη π ερξω και εβησ, μη π εβησ. 20 ο δε αποκριθεις, ειπεν αυτοις, εις ακ υβου δουλσκα ο εμαθαι εμμεν μετ υμιν εις το τρωθισον. 21 ο λεγει υος το θυρωρας υ παρχει, και δως λεγει αυται υβου δουλσκα. ει δε τω θυρωρας εκαθησθε ο υος το θυρωρας εβησ δε δωτα και λεγει αυτοις, ει δε εβησθησθε ο θυρωρας εκαθησθε.

22 Et man-

& dedit & fregit & benedixit panem Iesus accepit manducaret illi & cum
 22 ויבד הננו לעסין נסב ישוע לחמא וברך וקצץ ויהב
 calicē & accepit corp⁹ meū est hoc accipite eis & ait eis
 להון ואמר להון סבו הנא איתוהי פנרי: 23 ונסב כסא
 & dixit omnes ex eo & biberunt eis & dedit & ben. & gratias egit
 ואודי וברך ויהב להון ואשתיו מנר כלהון: 24 ואמר
 effunditur multis qui pro noui testamenti sanguis me⁹ hic est eis
 להון הננו דמי דדיתקא חדתא דחלה סנאא מתאשר: 25
 viti⁹ factu ex bibam non quod rursus vobis ego dico amen
 אמין אמר אנא לכון דתוב לא אשתא מן ילדא דנפתא
 in regno recenter bibam ipsum in quo illum ad diem vsque
 עד מא ליומא הו דבה אשתוהי חדתאית במלכותה
 oliuarum in monte & exierūt & laudarūt Dei
 דאלהא: 26 ושבחו ונקפו לטור ויתגאו

crucifixionis nocte

דלליא דוקיפנתא

nocte in ista in me offendemini vos omnes Iesus eis & dixit
 27 ואמר להון ישוע כלכון תתבשלון בי בהנא לליא
 oues eius & dispergentur pastorem percutiam enim scriptū est
 כתיב גיר דאמתה לרעינא ונתבררון אמרוהי: 28
 dixit in Galilzam vos ego precedam surrexero cum sed
 אלא מא רקמת קדם אנא לכון לנלילא: 29 אמר
 dixit ego non sed offendentur omnes si Cephas ei
 לה כאפא או כלהון נתבשלון אלא לא אנא: 30 אמר
 ista in nocte hodie quod tu tibi ego dico amen Iesus ei
 לה ישוע אמין אמר אנא לך דאנת יומנא כלליא הנא
 menegabis ter vicibus duabus Gallus cantauerit priusquam
 קדם דנקרמ תרנגלא תרתין זכנין תלת תכפור בי: 31
 tecum moriendū mihi fuerit etiamsi dicebat magis verò ipse
 הו דין יתיראירת אמר הוא דאן נהוא לי לממת עמך
 discipuli omnes etiam similiter Dnē mi te negabo non
 לא אנפור כך מרי ואכותה או כלהון תלמידמ
 dicebant
 אמרו:

22. Et manducantibus illis, accepit Iesus panem: & benedicens fregit, & dedit eis, & ait, Sumite, hoc est corpus meum.

23. Et accepto calice, gratias agens dedit eis, & biberunt ex illo omnes.

24. Et ait illis, Hic est sanguis meus noui Testamenti, qui pro multis effundetur.

25. Amen dico vobis, quia iam non bibam de hoc genimine vitis vsque in diem illum cum illum bibā nouum in regno Dei.

26. Et hymno dicto exierunt in Montem oliuarum.

27. Et ait eis Iesus, Omnes scādalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum est, Percutiam pastorem, & dispergentur oues.

28. Sed postquam resurrexero, precedam vos in Galilzam.

29. Petrus autem ait illi, Et si omnes scandalizati fuerint, sed non ego.

30. Et ait illi Iesus, Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac, priusquam gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus.

31. At ille amplius loquebatur, Et si oportuerit me simul commorari tibi, non te negabo. Similiter autem & omnes dicebant.

22. καὶ ἐδίδουσιν αὐτοῖς, καὶ ὠσώσας ὁ Ἰησοῦς ἔρρηξε, καὶ ἔλαβεν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, λαβετε, φάγετε. 23. καὶ ἐλαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τὴν ὥραν ἣν ἐὰν ἐπιπίνω, οὐκ ἐπιπίνω πάλιν ἐν τῇ βραυτανεῖα τῆς ὥρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καὶ ποτὶ ἐν τῇ βαυτανεῖα τῆς ὥρας. 25. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πρὶν ἢ ἵνα με κατεσφαλίω ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἔξω εἰμι ἐξ ἐσθλῆς. 26. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἅμα μὲν εἰς τὸ ὄρος Ἰερουσαλὴμ. 27. καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πρὶν ἢ ἵνα με κατεσφαλίω ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἔξω εἰμι ἐξ ἐσθλῆς. 28. ἀμα μὲν εἰς τὸ ὄρος Ἰερουσαλὴμ. 29. ὁ δὲ πῆρεσεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἐπιπίνω πάλιν ἐν τῇ βραυτανεῖα τῆς ὥρας. 30. καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἅμα μὲν εἰς τὸ ὄρος Ἰερουσαλὴμ. 31. ὁ δὲ ἀπεκρίθη εἰς αὐτὸν, καὶ εἶπε, ἐὰν με κατεσφαλίω ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἔξω εἰμι ἐξ ἐσθλῆς.

y

duodecim ex vnus Iſcariotes Judas venit loqueretur ipſe & dum
 43 ועד הו ממלל אתא יהודא סכרוטא חד מן תרעסר
 facer. p̄cipis apud de & ſuſtibus enſibus cum multi & cum eo
 ועמא סניאא עם ספסרא וחוטרא מן לות רבי כהנא
 proditoris ille proditor ſignum eis & dedit & ſeniores & ſcribas
 וספרא וקשישא: ויהב להון אתא משלמנא הו דמשלם
 & eum abducite caute tenete eum ipſe eſt ego oſcul. fuero que & dixit
 ואמר הו דנשק אנא הויו אחרוהו והיראת ואובלוהו
 & eū oſculat eſt Dñe mi Dñe mi ei & dixit acceſſit hora & eadem
 ובר שעתה קרב ואמר לה רבי רבי ונשקא
 ex autem vnus & tenuerūt eū manus in eum iniecerunt verò illi
 46 הנון דין ארמיו עלוהי אורא ואחרוהו: חד דין מן
 sacerdotum p̄cipis ſeruum & percuffit gladium diſtrinxit qui ſtabant iis
 הנון דקמין שמש ספא ומחיה לעברה דרב כהנא
 tanquā eis & ait reſpondit Ieſus verò ipſe eius auriculā & abſtulit
 ושקלה אדנה: הו דין ישוע ענא ואמר להון אך
 vt prehendatis me & ſuſtibus cum gladii contra me exiſtis ſicarium aduerſus
 דעל גוסא נפקתון עלי כסיפא וכחוטרא דתאחרונני
 & non in templo ego docebam dum eram apud vos quotidie
 49 כליוס לותכון הוית כד מלו אנא כהיכלא ול
 tunc hoc fuit ſcripturę vt adimplerent. ſed me tenuiſtis
 אחרתונני אלא דנשלמון כתבא הות הרמא: הדין
 erat veniens vnus & adoleſcens & fugerūt diſcipuli eius reliquerūt eū
 שבקוהי תלמיהוהי וערקו: ועלימא חד אתא הו
 verò ipſe & prehenderūt eū nudus ſindone erat & amictus poſt eum
 בתרה ועמיו הוא מדונא ערטל ואחרוהו: הו דין
 ad Ieſum & adduxerūt ipſum nudus & auſugit ſindone reliquit
 שבק סדונא וערק ערטל: ואובלוהו לישוע לורת
 facerdot. p̄cip. omnes apud eum & congregati ſunt ſacerdotū princip. Caiphā
 קיפא רב כהנא ואתכנשו לותר. כלהון רבי כהנא
 & ſeniores & ſcribę
 וספרא וקשישא:

43 Et adhuc eo loquente, venit Judas Iſcariotes vnus de duodecim, & cum eo turba multa cum gladiis & lignis, miſſi à ſummis Sacerdotibus, & Scribis, & Senioribus.
 44 Dederat autem traditor eis ſignū, dicens, Quęcunq; oſculatus fuero, ipſe eſt, tenete eum, & ducite caute.
 45 Et cū veniſſet, ſtatim accedēs ad eum, ait, Ave rabbi, & oſculatus eſt eum,
 46 At illi manus iniecerunt in Ieſum, & tenuerunt eum.
 47 Vnus autem quidam de circumſtantibus educens gladium, percuffit ſeruum ſummi Sacerdotis, & amputauit illi auriculam.
 48 Et reſpondens Ieſus, ait illis, Tanquam ad latronem exiſtis cum gladiis & lignis comprehendere me?
 49 Quotidie erā apud vos in templo docens, & non me tenuiſtis. Sed vt impleantur Scripturę.
 50 Tunc diſcipuli eius relinquentes eum, omnes fugerunt.
 51 Adoleſcens autem quidā ſequebatur eum amictus ſindone ſuper nudo, & tenuerūt eum.
 52 At ille relicta ſindone, nudus profugit ab eis.
 53 Et adduxerunt Ieſum ad ſummum Sacerdotē, & conuenerunt omnes Sacerdotes, & Scribę, & Seniores.

43 & δὲ τότε ἐπὶ αὐτῷ ἡ δωδεκάτης ἡμερῶν ἵνα ἔλθῃ Ἰούδας ὁ ἰσκαριώτης, ὁ μὲν αὐτὸν ὁ γὰρ ποτὶς μὲν μαρτυροῦν ἐν ἑσπέρῃ, ἀλλὰ ἔπειτα ἐν τῇ ἡμέρῃ αὐτῇ ἐπὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι. 44 δὲ δόξα δὲ ὁ ἀποστόλος αὐτῷ, συσχηματιστὴν αὐτοῦ, ἡ δὲ φωνὴ αὐτοῦ, ὅτι κρατήσατε αὐτόν, ὁ ἀπαγγέλει ἀσφαλῶς. 45 Ἐλθὼν, δὲ τότε ἀποστρέφεται αὐτῷ λέγων, Καὶ εὖρα παῖς, καὶ καταφιλοῦσθε αὐτόν. 46 οἱ δὲ ἐπιβὰλοι ἐπ' αὐτὸν καὶ χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 εἷς δὲ ἐκ τῶν παρευριστάων ἀσεβῶν ἄνθρωπος ἦν μαρτυροῦν τὸν δόξον ὅτι ἐκράτησεν αὐτόν. 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, οἷς ἔστιν ἡμεῖς ἐκ τῶν ἁγίων, καὶ οὐ κρατήσατέ με ὡς ἐπὶ ἄνθρωπον αὐτῶν αὐτῶν. 49 καὶ τὴν ἡμέραν ἡμεῖς ὑμᾶς ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι δίδαξαμεν, καὶ οὐ ἐκρατήσατέ με ὡς ἐπὶ ἄνθρωπον αὐτῶν αὐτῶν. 50 καὶ αἰετὸς αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων. 51 καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ εὖρα ἡμερῶν αὐτοῦ ἡμερῶν αὐτοῦ. 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὸν σινδῶνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπὸ αὐτοῦ. 53 καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνηχρήσαντο αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ ἀποστόλοι, καὶ οἱ μαρτυροῦντες.

y ij

54 Petrus autem à longè se-
cutus est eum vsque intrò in
atrium summi Sacerdotis:&
sedebat eù ministris ad ignè,
& calefaciebat se.
55 Summi verò Sacerdotes
& omne concilium quære-
bant aduersus Iesum testi-
monium, vt eum morti traderent:
nec inueniebant.
56 Multi autem testimoniũ
falsum dicebāt aduersus eũ:
& conuenientia testimonia
non erant.
57 Et quidam surgentes,
falsum testimonium ferebāt
aduersus eum, dicentes,
58 Quoniam nos audiui-
mus eum dicentem, Ego dis-
soluam templum hoc manu-
factum, & post triduiũ aliud
non manufactum ædificabo.
59 Et non erat conueniens
testimonium illorum.
60 Erurgens autem sum-
mus Sacerdos in medium, in-
terrogauit Iesum, dicens, Nō
respondes quicquam ad ea
quæ tibi obiiciuntur ab his?
61 Ille autem tacebat, & ni-
hil respondit. Rursum sum-
mus Sacerdos interrogabat
eum:& dixit ei, Tu es Chri-
stus Filius Dei Benedicti?
62 Iesus autem dixit illi,
Ego sum:& videbitis Filium
hominis sedentem à dextris
virtutis Dei, & venientem
cum nubibus cæli.
63 Summus autem Sacer-
dos scindens vestimenta sua,
ait, Quid adhuc desideramus
testes?

interius vsque ad post eum erat veniens longè de autem Simō
שמעון דין מן רוחקא אתא הוא כתרד ערמא לנו
& calefaciebat ministris eum erat & sedens sacerdotis summi atrium
דתרד דרב כהנא ויתב הוא עם משמשנא ושחן
corū synagoga & omnis autem sacerdotū principes ignem ante
לוקבל נורמא! רבי כהנא דין וכלה כנשהו
inueniebant & non vt eum morti traderet testimonium Iesū aduersus erat quæsitū
בעין הוּו על ישוע סהרותא דנמיתוניה וולא אשכחו
eorum testimonia erāt æqualia nō aduers⁹ eū testificaret. enim multi eum
כר סנאא ניר מסהדין עלוהי לא שוין הוי סהרותהו
& dixerunt falsi testes aduersus eū surrexerūt autē quidam
אנשין דין קמו עלוהי סהדין דשוקרא ואמרו
hoc templum ego dissoluo quia ego q̄ dixerit audiuim⁹ eū quia nos
דתנ שמעניה דאמר דאנא שרא אנא היכלא הנט
quod non aliud ego ædifico diebus & tribus manibus q̄ factum est
ועבוד באידיא ולתלתא יומין כנא אנא אהרנא דלמ
eorum testimonium æquale erat sic non & etiam manibus factum
עבוד באידיא! ואי לא הכנא שויא סהרותהו
& ait Iesum & interrogauit in medium sacerdotū princeps & surrexit
וקם רב כהנא במצעתא ושאלה לישוע ואמר
ipse illi cōtra te testificatur quid responsum tu reddis nō
לא מפנא אנת פתנמא מנא מסהדין עליך הלין! הו
interroga eum & rursus respōdit ei nō & quicquā erat tacens Iesus veni
דין ישוע שתיק הוא ומדם לא ענידי ותוב שאלה
Benedicti filius Christus ille tūc es & ait sacerdos summus
רב כהנא ואמר אנת הו משיחא ברה דמברכא
hominis filium & videbitis sum ego ei dixit Iesus verò ipse
הו דין ישוע ואמר לה אנא אנא ותחזון לברה דאנשא
summus calorum nubes super & venit virtutis dextera à qui sciet
ותבמין מינא דחילא ואתא על ענני שמינא! רב
requiruntur amplius quid & ait tunicam suā scidit autem sacerdos
כהנא דין צרא כותניה ואמר מנא מכיל מתבעין
testes nobis
דין סהדי!

54 & ο Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτὸν ἕως εἰσεῖν εἰς τὸ αὐτὸν τὸ ἀρχιερέως, & ἐὼς συνεκάθη ἐπιθεὶς μὲν
ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων, & θερμαζόμενος παρὰ τοῦ φερός. 55 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ὅσοι τὸ συνέδριον ἐζήτησαν αὐτὸν ἵνα τοῖς ἰουδαίοις μαρτυρήσῃ
εἰς τὸ θάνατον αὐτοῦ, & οὐκ ἔβρισκαν. 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουσαν κατ' αὐτὸν, & ἰσχυροὶ αἱ μάρτυριαι ἦσαν.
57 καὶ ἄλλοι διασπαστὴς ἐψευδομαρτύρουσαν κατ' αὐτὸν, λέγοντες 58 ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτὸν λέγον-
τος, ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸ ναὸν τὸν χρονοῦντος, & ἐν τρεῖσιν ἡμέραις ἢ ἔτι ἀριστοτέτην εἰκοσθήμενον. 59 &
οὐδεὶς ἔτι ἦν ἠμάρτυρος αὐτοῦ. 60 & αἰσασθεὶς ἀρχιερεῖς εἰς τὸ μέσον, ἐπιρωτῶν τὸν Ἰησοῦν, λέγων αὐ-
τῷ ἀποκρίθη εὐθέως; & οὐκ εἶπεν κατὰ μαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐπιώψατο, & οὐκ εἶπεν ἀπαρτήσασθαι. καὶ οἱ ἀρχιερεῖς κατα-
ρώπησαν αὐτὸν, & λέγοντες αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ βυζαντινοῦ. 62 ὁ δὲ ἰσοῦς εἶπεν, ἐγὼ εἰμι. & οὐκ ἔδει τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ αἰμαίνεσθαι, & ἐρχόμενον μετ' ἐνεστῶτων τοῦ οὐρανοῦ. 63 ὁ δὲ ἀρχιερεὶς
ἐξερρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγων, ἢ ἔτι χρειάζομαι μαρτυροῦσαι;

64 **ו**וביס וידעור קיד בלפשמיא אודיסיס אורע אפסוס אעעע
הא מן פומה שמעתון גורפא מנא מתהוא לבון
 & cœperunt mortis est quia reus iudicatur omnes verd illi
 65 **הננו דין כלהון דנו דחוב דו מותא ו**
 cum & alapis cœdent. facie eius & velantes in vultum ipsius expuētes quidā
אנשין רקין כפרצופה ומחפון אפודו ומקפחין לה
 maxillas ipsi super eum erant percutiētes & ministri vaticinare & dicentes
ואמרין אתנכא ודחשא מחין הוו לה על פכוהי
 adolescentula vna venit in atrio inferiori Simon & cum
 66 **וכד שמעון לתחרת בדרתא אתת הדא עלימתא**
 ei & dixit in eum & respexit ga calefac. se vidit eū sacerdot. sumi
דרב כהנא
 Nazareno eras Iesu cum tu etiam
 67 **חזתה דשהן וחזרת בה ואמרא לה**
 & ait negavit verd ipse
ואר אנת עם ישוע הוית נצריא
 68 **הו דין כפר ואמר**
 & cœtavit in vestibulū extra & exiuit tu dicas quid ego scio non
לא ידע אנא מנא אמרא אנתי ונפק לכר לספא וקרא
 dicere & cœpit illa puella rursus & vidit eum Gallus
תרנגלא
 69 **והזתה טוב עלימתא הי ושדות דתאמר**
 negavit rursus verd ipse est ex ipsis iste etiam q adstabant illis
לאילין דקימין דאר הנה מנהון הו
 70 **הו דין טוב כפר**
 verē Cephe dixerunt qui adstabāt illi iterum paulum & post
ובתר קליל טוב אילין דקימין אמרו לכאפא שריראית
 similis est & sermo tuus es Galilæus enim & es ex illis es
מנהון אתת אר ניר גליליא אנת ומטלך דמא
 cum ego noui quia nō & iurare deuouere se cœpit autem ipse
 71 **הו דין שרי הוא מחרם וימא דלא ידע אנא לה**
 gallus cantauit hora & eadem vos quem dicitis istum virum
לנברא הנא דאמרין אנתון
 72 **וכה בשעתא קרא תרנגלא**
 qui dicens Iesu sermonis Simon & recordatus est vice secunda
דתרתין זבנין ואתדכר שמעון מלתא דישוע דאמר
 ter vicibus duabus gallus cantauerit priusquam ei fuerat
הוא לה דקדם דנקרא תרנגלא תרתין זבנין תלת
 ut fletet & cœpit me negabis
תכפור בי ושדי דנכנא

64 Audistis blasphemiam, quid vobis videtur? Qui omnes condemnauerunt eum esse reum mortis.
 65 Et cœperunt quidam colaphis eum cœdere, & velare faciem eius, & colaphis eum cœdere, & dicere ei, Prophetiza. & ministri alapis eum cœdebant.
 66 Et cum esset Petrus in atrio deorsum, venit vna ex ancillis summi Sacerdotis:
 67 Et cum vidisset Petrum calefacientem se, aspiciens illum, ait: Et tu cum Iesu Nazareno eras.
 68 At ille negavit, dicens, Neque scio, neque noui quid dicas. Et exiit foras ante atrium: & gallus cantauit.
 69 Rursus autem cum vidisset illum ancilla, cœpit dicere circumstantibus, Quia hic ex illis est.
 70 At ille iterum negavit. Et post pusillum, rursus qui adstabant, dicebant Petro, Verē ex illis es: nam & Galilæus es.
 71 Ille autem cœpit anathematizare & iurare, Quia nescio hominem istum, quem dicitis.
 72 Et statim gallus iterum cantauit. Et recordatus est Petrus verbi, quod dixerat ei Iesus, Prius quàm gallus cœtet bis, ter me negabis. Et cœpit flere.

64 **ו**וביס וידעור קיד בלפשמיא אודיסיס אורע אפסוס אעעע
 65 **הננו דין כלהון דנו דחוב דו מותא ו**
 66 **וכד שמעון לתחרת בדרתא אתת הדא עלימתא**
 67 **חזתה דשהן וחזרת בה ואמרא לה**
 68 **ואר אנת עם ישוע הוית נצריא**
 69 **והזתה טוב עלימתא הי ושדות דתאמר**
 70 **הו דין טוב כפר**
 71 **הו דין שרי הוא מחרם וימא דלא ידע אנא לה**
 72 **וכה בשעתא קרא תרנגלא**
 דתרתין זבנין ואתדכר שמעון מלתא דישוע דאמר
 הוא לה דקדם דנקרא תרנגלא תרתין זבנין תלת
 תכפור בי ושדי דנכנא

1 Et confestim, mane consilium facientes summi Sacerdotes cum Senioribus, & Scribis, & vniuerso concilio, vincientes Iesum, duxerunt & tradiderunt Pilato.

2 Et interrogauit eum Pilatus, Tu es Rex Iudaeorum? At ille respondens, ait illi, Tu dicis.

3 Et accusabat eum summi Sacerdotes in multis.

4 Pilatus autem rursum interrogauit eum, dicens, Non respondes quicquam? vide in quantis te accusant.

5 Iesus autem amplius nihil respondit: ita vt miraretur Pilatus.

6 Per diem autem festum solebat dimittere illis vnum ex vincis quencunque petissent.

7 Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditionis erat vincus, qui in seditione fecerant homicidium.

8 Et cum ascendisset turba, coepit rogare, sicut semper faciebat illis.

9 Pilatus autem respondit eis, & dixit, Vultis dimittam vobis Regem Iudaeorum?

10 Sciebat enim quod per inuidiam tradidissent eum summi Sacerdotes.

crucifixionis in parasceue ad maucinas leafo

קרנא דצפרגא דערובתא דזקיפותא

senioribus cum sacerdotu pncip. consilium fecerunt diluculo & statim

& eu abduxerunt Iesum & vincerunt synagoga tota & cum scribis & eum

ויום ספרא ועם כלה בנושתא ואסרו לישוע ואובלוהו

tunc es Pilatus & interrogauit eu praefidi Pilato & eu tradidit

ואשלמוהו לפילטוס הנמוא: ושאלה פילטוס אנת

dixisti tu ei & ait respondit vero ipse Iudaeorum rex ille

הו מלכא דיהודיא הו דין ענא ואמר לה אנת אמרת:

verò ipse in multis sacerdotu pncip. criminat. eius erat & dederunt

ואכלין הו קרעוהו רבי כהנא בסנאחא:

responsum tu reddis non ei & dixit interrogauit eu rursu Pilatus

פילטוס טוב שאלה ואמר לה לא מפנא אנת פתנמא

responsum aliquod Iesus verò ipse cõtra te testificatur quã multa vide

הו כמא מסהדין עליון: הו דין ישוע מרס פתנמא

autem erat solitus Pilatus vt miraretur ita dedit non

לא יהב איכנא דנתדמר פילטוס: מעד הו דין

postulassent quem vnum vincum eis dimittere festo in omni

בבל עארא למשרא להון אסירא חד אינא דשאלין:

facientib. cum erat qui vincus Barabbas qui vocabatur vnus erat & existeret

ואות הוא חד דמתקרא ברבאנא דאסיר הוא עם עבדי

popul' & elamarit fecerant in seditione qui exdem illis seditionem

אכטסין הנון דקטלא באכטסין עברו: וקעו עמא

verò ipse eis faceret erat solitus sicut petere & capere

ושריו למשאל איך דמעד הוא עבד להון: הו דין

Iudaeorum regem vobis dimittam vos vultis & ait respodit Pilatus

פילטוס ענא ואמר צבין אשרא לבון מלכא דיהודיא:

pncipes tradiderat eum inuidiam q per Pilatus enim erat sciens

ידע הוא גיד פילטוס דמן חסמא אשלמוהו רבי

sacerdotum:

כהנא:

Kesp. re.

1 Καὶ ὡς εὐθὺς ἔπειτὸ πᾶσι συνέβησαν οἱ ἀρχιερεῖς μετ' ἡμῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ἄλλων τοῦ συνέδριου, θέσαντες τὴν Ἰησοῦν, ἀπήλθον καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ. 2 καὶ ἐπιρωτήσαν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὃ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔειπεν αὐτῷ, σὺ λέγεις. 3 καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς πολλαὶ αὐτῶς εἰς ὃ δὲν ἀπεκρίθη αὐτῷ. 4 ὃ δὲ Πιλάτος πάλι ἐπιρωτήσαν αὐτὸν, λέγων, τίς ἀποκτείνῃς ἡμᾶς; ὃ δὲ ἀπεκρίθη αὐτῷ, ὅτι ἐστὶν ἡμεῖς οἱ ἀπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς γῆς ταύτης, οἱ περὶ οὗ τῆς γῆς οὐκ ἔχομεν κρίσιν. 5 ὃ δὲ Ἰησοῦς ἔειπεν ὅτι ἀπεκρίθη αὐτῷ τὸ βασιλεὺς εἶναι τῶν Ἰουδαίων. 6 καὶ ὡς εὐθὺς ἀπέλθον αὐτῶς ἕνα δέσμιον, ὃν ᾤκνευον. 7 μετ' ὃ ὁ λεγόμενος βασιλεὺς μετ' ἡμῶν συστασάτω δὲ δειλὸν οἱ περὶ οὗ τῆς γῆς οὐκ ἔχομεν κρίσιν. 8 καὶ ἀποκρίθη ὁ ὄχλος, ἤρξατο αὐτὸν ἰδοῦναι, καὶ εἰς αὐτὸν αὐτῶν. 9 ὃ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ὃ γὰρ αὐτοῖς ἐπε

vt Barabbas turbas concitauerunt magis autem sacerdotu principes
רבי כהנא דין יתוראית הפטו לכנשא דלבראבא
vultis igitur quid eis dixit Pilatus verò ipse eis dimitteretur
נשרא להון: הו דין פילטוס אמר להון מנא הכיל צבין

Judgorum regem elis que vocates isti faciam vos
אתון אעבד להנא דקרין אתון מלכא דיהודיא :

dixit Pilatus verò ipse crucifige eū clamauerunt rursus verò illi
הנון דין תוב קעו זקופיהו: הו דין פילטוס אמר
crucifige eum erāt clamātes magis & illi fecit mali enim quid eis

להון מנא ניר דביש עבד והנון יתוראית קעין הו זקופיהו:
eis & dimisit turbam voluntatem facere voluit autem Pilatus

פילטוס דין עבה דנעבד עבינא לכנשא ושרא להון
vt crucifiger. flagell. esset eū Iesum eis & tradidit Barabbam
לבראבא ואשלם להון לישועבד מנגד דנודקי :

storium quod est atriu in interiori abduxer. eū autē milites
אסטרטיוטא דין אובלוהו לגו דרתא דאיתיה פרתורין

imposuit. & plectētes purpura & induerunt eum cateruam totam & vocarūt
וקרו לכלה אספיר: ואלבשוהו ארנונא ונרלו סמו

pax de pace eius rogare & ceperunt de spinis coronam ei
לה כלילא דכונא: ושרו למשאל בשלמרה שלם
arundine caput eius super eum erant & percutētes Iudæorum Rex

מלכא דיהודיא: ומחין הו לה על רישה בקניא
eum & adorabāt genua sua super erāt & se incuru. in faciē ei⁹ erāt & cōsp.

ורקין הו באפוהי וכרכין הו על כורכיהון וסגרין לה: ובר
20 vobis eum & induerunt eum vestimentis suis: & educunt illum vt crucifigerent eum.

21 Et angariauerunt prætereuntem quempiam, Simonem Cyrenæum venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi, vt tolleret crucem eius.

horam ad tertiam
דתלת שיעין

ex erat qui veniēs Cyrenzum Simonem erat q transiens vnū & adegerūt
21 ושחרו הר דעבר הוא שמעון קורינא דאתא הוא מן

eius crucem vt portaret & Rufi Alexandri patrem pago
קריתא אבוהי דאלכסנדרוס ודרופוס דנשקול זקיפה:

11 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι οὐκ ἐπέστησαν τῷ ὄχλῳ, ἵνα μὴ μωσοῦ τὸ Βασιλεῦσαι ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς, ἢ οὐκ οὐθεὶς ποιήσω ὑμῖν βασιλέα ἢ Ἰουδαίου; 13 οἱ δὲ πάλιν ἐκραζέον, σαυρωσόν αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πιλάτος ἤενον αὐτοῖς, ἵνα ἴδῃ κακὸν ἐπιπέσει; οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν ἐκράζοντες, σαυρωσόν αὐτόν. 15 ὁ δὲ Πιλάτος βουλευόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἵκανόν ποιεῖν αὐτοῖς τὸ Βασιλεῦσαι καὶ παρὰ δυνάμει Ἰησοῦ φεραγμένους, ἵνα σαυρωσῶν. 16 οἱ δὲ κρατῶνται ἀπὸ γαζον αὐτοῖ ἐσω τῆς αὐλῆς, ὅθεν παρεπιπέσει, καὶ συλαλλοῦσιν ὁ δὲ λέων τῷ αὐτοῖσιν. 17 καὶ ἐδύσαν αὐτοῖ περσύρας, καὶ περιηθίασιν αὐτοῖσιν, καὶ ἐξέτασεν ἀκαθάρτων ἐφέσαν. 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτοῖσιν, καὶ λέγοντες, εὐχαρίστησον ἡμῖν Ἰουδαίου. 19 καὶ ἐπετίθει αὐτῷ τὴν χαλαρὴν χαλαρῶν, καὶ ἐπέτιυον αὐτόν, καὶ ἡ δὲ δυνάμει ἵνα ῥοιῶτα περσικῶν αὐτοῖσιν. 20 καὶ ὁ πρὸ ἐπιπέσει αὐτοῖσιν, καὶ ἐδύσαν αὐτοῖσιν τὴν περσύραν, καὶ ἐδύσαν αὐτοῖσιν ἡμίμα καὶ ἵμα καὶ ἐξέτασεν αὐτοῖσιν, ἵνα σαυρωσόν αὐτοῖσιν. 21 καὶ ἀγγαρεύοντο αὐτοῖσιν τὸν Ἰουδαίου, Σίμωνα κυρλιῶν, ὁ γὰρ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἀγγαρεύοντο αὐτοῖσιν τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἴδῃ τὸν σαυρῶν αὐτοῖσιν.

11 Pontifices autem concitauerunt turbam, vt magis Barabbam dimitteret eis.

12 Pilatus autem iterum respondens, ait illis, Quid ergo vultis faciam Regi Iudæorū?

13 At illi iterum clamauerunt, Crucifige eum.

14 Pilatus verò dicebat illis. Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, Crucifige eum.

15 Pilatus autem volens populo fatissacere, dimisit illis Barabbam: & tradidit Iesum flagellis cæsum vt crucifigeretur.

16 Milites autem duxerunt eum in atrium prætorij, & conuocant totam cohortē.

17 Et induunt eum purpura, & imponunt ei, plectentes spineam coronam.

18 Et ceperunt salutare eū, hæc Rex Iudæorum.

19 Et percutiebant caput eius arundine: & conspuiebant eum, & ponētes genua, adorabant eum.

20 Et postquàm illuserunt ei, exuerunt illum purpura, & induerunt eum vestimentis suis: & educunt illum vt crucifigerent eum.

21 Et angariauerunt prætereuntem quempiam, Simonem Cyrenæum venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi, vt tolleret crucem eius.

22 Et perducunt illum in Golgotha locum, quod est interpretatum, Caluarie locus.

23 Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: & non accipit.

24 Et crucifigentes eum dividerunt vestimenta eius, mittentes fortem super eis, quis quid tolleret.

25 Erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum.

26 Et erat titulus causę eius inscriptus, REX IUDÆORUM.

27 Et cum eo crucifigunt duos latrones, vnum à dextris, & alterum à sinistris eius.

28 Et impleta est Scriptura quę dicit, Et cum iniquis reputatus est.

29 Et prætereuntes blasphemabant eum, mouentes capita sua, & dicentes, Vah qui destruis templum Dei, & in tribus diebus reedificas:

30 Saluum fac te ipsum descendens de cruce.

31 Similiter & summi Sacerdotes illudentes, ad alterum cum Sribis dicebant, Alios saluos fecit, seipsum non potest saluum facere.

32 Christus Rex Israel descendat nunc de cruce, vt videamus, & credamus. Et qui eum eo crucifixi erant, conuiciabantur ei.

cranium qui exponitur locum in Golgotha & adduxerunt eum
 22 ואיתוהו לנגולתה דוכתא דתתפשקא קרקפתא
 23 ויהבו לה למשתא ומרא דהו דין דהיליטה מורא הו דין
 24 וכד זקפוהו פלגו מאנוהו וארמיו עליהו
 25 אית הוא דין שענה תלת כד
 26 וכתבא הות עלתארמותה בכתבנה הנו
 27 וזקפו עמה תרון לסטיא חרמן
 28 ושלים כתבא דאמר דעם
 29 & mouētes in eum erant blasphemātes q̄ præteribant verò illi & etiam
 30 quia cum quę dicit scriptura & impleta est
 31 cruci de & descendē teipsum libera
 32 & credamus vt videamus cruce de nunc descendat
 33 reputatus est iniquis

diei in diuisione
דפלגנה דיומנה

33 Et facta

22 καὶ φέρουσιν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον τῆς Γολγοθᾶς, ὃ ἐστὶν μετὰ μύσθου τοῦ οἴκου, κρατὶς τῆς πέτρας. 23 καὶ δίδουσιν αὐτῷ
 πίνειν ἐσμυρρῶσιμιον οἶνον· ὃ δὲ αὐτὸς οὐ θέλει. 24 καὶ κρουνοῦσιν αὐτὸν, διὰ μὴ εἶποι τὰ ἱματῶνα αὐτοῦ, βαλλομένων
 κληῖρον ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἐλάττω. 25 καὶ διὰ τὴν ἰσχυρίαν αὐτοῦ. 26 καὶ ὡς ἡ δόξα αὐτοῦ ἦν ἡ δόξα τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ, ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 27 καὶ ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
 28 καὶ ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 29 καὶ ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
 30 καὶ ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 31 καὶ ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
 32 καὶ ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 33 καὶ ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἡ δόξα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

tērram vniuersam super tenebra fuit horæ sex essent & cūm
33 וכר הוי שת שעין הויג חשוכא על כלה ארעא
 in voce Iesus exclamauit hora & in nona nonam ad horam vsque
 עדמא לשעא תשע : **34** ובתשע שעין קעא ישוע בקלא
 Deus mi hoc est sabastani Iemana il il & ait alta
 רמא ואמר איל איל למנא שבקנני דאיתיה אלהי
 iis ex qui audierūt & quidam dereliquisti me quare Deus mi
 אלהי למנא שבקנני : **35** ואנשין דשמעו מן הנון
 vnus autem cucurrit vocat Eliam erant dicentes q adstabāt
 דקימין אמרו הוו לאלים קרמ : **36** רהט דין חד
 & dixerunt vt propinaret ei calamo & alligauit aceto spōgiam & impleuit
 ומלא אספונגא חלא ואסר בקניגא דנשקוהי ואמרו
 Iesus verò ipse cum descendēs Elias veniat an videamus finite
 שבוקו נחוא אן אתא אליא מחת לרה : **37** הו דין ישוע
 templi valuarū & superficies & expirauit alta voce clamauit
 קעא בקלא רמא ושלם : **38** ואפי תרעא דהיכלא
 vidisset eum ad inum vsque summo à in duo scissa est
 אצטרי לתרון מן לעל עדמא לתחת : **39** כר הויג
 & expirasset clamasset quòd sic iuxta eum qui adstabat ille centurio autem
 דין קנטרונא הו דקאס הוא לותה דהכנא קעא ושלם
 erant Dei est filius vir iste verè dixit
 אמר שריראית הנא גברא כרה הוא דאלהא : **40** אית הוי
 Magd alene Maria erant quæ spectātes longè è mulieres autem
 דין נשא מן רוחקא דרוין הוין מרים מגדליתא
 illæ & Salome & Ioseph Minoris Iacobi mater & Maria
 ומרים אמה דיעקוב זעורא דיוסא ושלום : **41** הנון
 & alię ei & ministrabant ei erāt adherētes in Galil. ipse esset ga cū
 דכר הו בגלילא נקיפן הוילא ומשמשן לה ואחרניתא
 in Ierusalem cumeo fuerāt quę ascend. plurime
 סגיאטא דסלקי הוי עמה לאורשלם :

Sabbathi ad vesperam
 רמשא דשבתא

sabbathum ante quæ est parasceue vespera esset & cūm
42 וכר הוא רמשא דערובתא דאיתיה קדם שבתא :

33 Et facta hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram vsque in horam nonam.
34 Et hora nona exclamauit Iesus voce magna dicens, Eloi, Eloi, lamma sabastani? quod est interpretatum, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?
35 Et quidam de circumstantibus audientes dicebāt, Ecce Eliam vocat.
36 Currens autem vnus, & implens spongiam aceto, circumponētsque calamo, potum dabat ei, dicens, Sinite, videamus si veniat Elias ad deponendum eum.
37 Iesus autem emissa voce magna expirauit.
38 Et velum templi scissum est in duo, à summo vsque deorsum.
39 Videns autem Centurio qui ex aduerso stabat, quia sic clamās expirasset, ait, Verè hic homo, Filius Dei erat.
40 Erant autem & mulieres de longè aspicientes, inter quas erat Maria Madalene, & Maria Iacobi Minoris, & Ioseph mater, & Salome.
41 Quæ, cūm esset in Galilæa, sequebantur eū, & ministrabāt ei: & alię multæ quæ simul cum eo ascenderant Ierofolytam.
42 Et cūm iam serò esset factum, quia erat Parasceue, quod est ante sabbathum:

33 Ἐπεὶ δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ὀνάτης. **34** καὶ τῆ ὥρῃ τῆ ὀνάτης ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῆ μεγάλης, λέγων, Ἐλωϊ, Ἐλωϊ, λαμβασάνι, ὃ ὅτι μεθ' ἡμεῶν δὲ ὄμοιοι, ὃ τίος μου, ὃ τίος μου, εἰς τί με ἀβαστανίτητες; **35** καὶ τινες ἐξ τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες, εἰλεγον, ἰδοὺ Ἡλίας φωνεῖ. **36** ἀρμαστὴν δὲ εἶς ἐξ αὐτῶν ἔλαμψε, ἐπιπέσει αὐτῷ, λέγων, ἀφ' ἑσθι, ἰδοὺ ἐμὲ εἰ ἔρχεται Ἡλίας καὶ θαλεῖν αὐτόν. **37** ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποθνήσκων λέγει, ἰδοὺ ἐγὼ. **38** καὶ τὰ καταπίπτειν αὐτοῦ, ὅτι ἔπειτα κελῶς ἐξέπνευσεν, ὅτι τὸ ἅγιον πνεῦμα ἔλαμψε αὐτῷ, ἰδοὺ ἐγὼ. **40** ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἄλλαι μακρὸν ὄντων θεωροῦσαι, ὡς αἱ τὴν Μαρία καὶ Μαρίαν τὴν Μακρῶν καὶ Ἰακώβου τὸν μικροῦ, καὶ Ἰωσημὴν μητέρα, καὶ Σαλωμὴν. **41** αἱ δὲ καὶ τὸ πᾶν τῆ Γαλιλαίας, ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ διήσαντες αἰσθαλασσοῦ αὐτοῦ εἰς Ἱερουσόλυμα. **42** καὶ ἥδη ὁ ἥλιος ἔμελλεν ὑπομεῖναι, ὅτε ἔσπευσεν ὁ Ἰησοῦς.

43 Venit Ioseph ab Arimathza nobilis decurio, qui & ipse erat expectans regnum Dei: & audacter introiit ad Pilatum, & petiit corpus Iesu.

44 Pilatus autem mirabatur si iam obiisset. Et accersito Centurione, interrogavit eum si iam mortuus esset.

45 Et cum cognouisset à Centurione, donavit corpus Ioseph.

46 Ioseph autem mercarus sindonem, & deponens eum inuoluit sindone, & posuit eum in monumento, quod erat excisum de petra, & aduoluit lapidem ad ostiũ monumenti.

47 Maria autem Magdalene, & Maria Ioseph aspicientes vbi poneretur.

CAP. XVI.

1 Et cum transisset sabbatum, Maria Magdalene & Maria Iacobi, & Salome emerunt aromata, vt venientes vngerent Iesum.

2 Et valde mane vna sabbathorum, veniunt ad monumentum, orto iam sole: & dicebant adinuicem.

3 Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti?

4 Et respicientes, viderunt reuolutũ lapidem: erat quippe magnus valde.

qui etiam senator honorabilis Rametha qui deisse Ioseph venit
אתא יוסף הו רמן רמתא מיקרא בולוטא אינא דאף
ad ingress. est & confidit Dei regnum expectab. ipse
ויוסבא הוא למלכותא דאלהא ואמרה ועל לור
si miratus est autē Pilatus Iesu corpus & petiit: Pilatus
פילטוס ושאל פנרה דישועו 44 פילטוס דין תמה דאן
ante ab si & interroga. eũ centurionem & vocauit mortu. esset
& emit Ioseph corpus eius dedit didici. & cum mortu. esset
דנא מיר: 45 וכר ילה יהב פנרה ליוסף: 46 וזבן
in sepulcro & posuit illum in eo & innoluit illũ & descendit illũ lineũ Ioseph
סל כתנא ואחתה, וכרכה ברה וסמה בקברא
sepulcri ostium ad saxum & aduoluit in rupe erat q. excisus
תקור הוא בשועא ועגל כאפא על תרעה דקברא:
vbi spectabāt Ioseph illa & Maria Magdalene verũ Maria
מרים דין מגדליתא ומרים הי ריוסא הוי אינא
poneretur
ואתתסיס

16 Capite

קפלאון יו

Iacobi & Maria Magdalene Maria sabbathũ prætriffes & Salome
וכר עברת שבתא מרים ומגדליתא וכרים דיעקוב
vngerent eum vt venientes aromata emerunt & Salome
סלום וזבני הרומא דנאתין נמשחניהו
resurrectionis in sabbatho vnus oblatio

קורבא כחד בשבא דקיסתא

oriatur eũ sepulcri addomum venerit in sabb. in vna autem in aurora
בשפרא דין כחד בשבא אתי לבית קבורא כד דנח
saxum nobis reuoluet verũ quis apud se erant & dicentes
משה: 1 ואמרן הוי בנפשחין מן דין עגל לן כאפא
lapis esset quod deuoluit vident & respic. sepulcri domus ostio d.
תרעה דבית קבורא: 4 וחרי הוי רמעגלא הי כאפא
valde enim erat magnus
נא הות ניר טב:

43 ἤλθεν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, βύρσομην βυβλιότης, ὃς καὶ αὐτὸς ᾤχετο ἐπιδοῦναι τὸ βασιλεὺς τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ Πιλάτος ἐξέθαυσε ὅτι ἦν ζῶν, καὶ ἐπελάσασα ἑσθλάθη παρὰ Ἰωσήφ, καὶ ἠπίσταντο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 45 καὶ ἐκείνη ἡμέρα ἦσαν τρεῖς γυναῖκες ἔχουσες ἀρώματα, ἡ μία Μαρία ἡ Μαγδαλὴν, καὶ ἡ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ Σαλωμὴ ἡ τῆς Ζωῆς. 46 καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐκάλυψαν αὐτὸν ἐν σινδῶνι, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐν τῷ μνημείῳ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ’ αὐτὸν τὸν λίθον. 47 καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαλὴν, καὶ ἡ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ ἡ Σαλωμὴ.

Κεφ. 16.

1 Καὶ μετὰ τὴν σάββατον, ἡ πρώτη τῆς ἑβδομάδος, ἦσαν τρεῖς γυναῖκες ἀρώματα ἔχουσες, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαλὴν, καὶ ἡ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ Σαλωμὴ ἡ τῆς Ζωῆς. 2 καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐκάλυψαν αὐτὸν ἐν σινδῶνι, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐν τῷ μνημείῳ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ’ αὐτὸν τὸν λίθον. 3 καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαλὴν, καὶ ἡ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ ἡ Σαλωμὴ.

dextera d qui sedebat adoleſcētē & viderūt ſepulcrū in domū & ingreſſe.
ועלין לבירת קבורא וחזי עלימא דיתבמן ימינא
 ne eis dixit verb ipſe & perculeſcūt candida ſtola & amictū erat
ועמיני אסטלא הורתא ותמהו : הו דיין אמר להון לא
 ſibi ſurrexite q. crucifixū eſt illū eſtis quæretes Nazarenū Ieſum timeatis
תרחלן לישווע נצריא בעין אנתין הו דאזדקף קם לה
 abeūtes ſed fuit poſtus vbi locus ecce hic eſt non
לא הוא תנן הא דוכתא איכא דסיס הוא : **7 אלא זלין**
 in Galilæam vobis præt. ecce & Cepha discipulis eius dicite
אמרון לתלמידוהי ולכאפא דהא קדם לכון לגלילא
 fugerūt audirent & eum vobis dixit ſicut eum videbitis illic
תמן תהוניהי איכננא דאמר לכון : **8 וכד טמעו ערקו**
 & tremor ſupor enim eas erat tenens ſepulcro de & exier.
ונפקי מן קברא אחיד הוא להון ניר תהרא ורתיתא
 in aurora enim erant timentes dicebant non quicquam & homini
ולאנש מרם לא אמרון דחילן הוין ניר : **9 כשפרא**
 Magdalenę Mariz primilm & apparuit ſurrexit in ſabbat. in vna verb
דין בחד בשבא קם ואתחזי לוקדם למרים מגדליתא
 nuntiauit profecta & ipſa ex ea fuerat eiiciēs demonia ex qua ſeptē illi
הי דשבנא שאדין אפק הוא מנה : **10 והי אולת סברת**
 eum & illi & ſebāt qui lugebant fuerant qui cum eo iis
להנן דעמרה הון דאבילין הון ובבין : **11 והנן כד**
 poſt eis crediderūt nō ſibi & apparuiſſet q. viner. q. dice. audirent
שמעו דאמרן דחי ואתחזי להון לא הימנו אנן : **12 בתר**
 ambularent cum alia in ſimilitudine ex ipſis duobus apparuit hæc
הלון אתהו לתרין מנהון בדמותא אחרתא כד מהלכין
 in villam & pſificer.
ואוליין לקריתא : **13 והנן אזלו אמרו לשרכא אי לא**
 aſcenſionis ad oblationem crediderūt illis
להנן הימנו : **דקורכא דסולקא**
 exigitatem & ex. p. br. diſcumb. e. cum ipſis duodecim apparuit autē poſtremū
14 אחרית דין אתהו לתרעסר כד סמיכין וחסד לזעורות
 q. ſurrexiſſ. qui vidirent ipſū quia iis cordis ipſorū & duritiam ſidei eorum
הימנותהון ולקשיית לבחון דלהנן דאחזאוהי דקם
 credidiſſent nō
לא הימנו :

5 Et introentes in monu-
 mentum, viderunt iuuenem
 ſedentem in dextris, coopertum
 ſtola candida : & obſtu-
 puerunt.
 6 Qui dixit illis, Nolite ex-
 pavelcere : Ieſum quæritis
 Nazarenum crucifixum, ſur-
 rexit, non eſt hic: ecce locus
 vbi poſuerunt eum.
 7 Sed ite, dicite diſcipulis
 eius & Petro, quia præcedet
 vos in Galilæam. ibi eum vi-
 debitis, ſicut dixit vobis.
 8 At ille exeuntes, fugerūt
 de monumento. inuaferat en-
 nim eas tremor & pauor: &
 nemini quicquam dixerunt:
 timebant enim.
 9 Surgens autem Ieſus ma-
 ne prima ſabbathi, apparuit
 primò Marię Magdalenę, de
 qua eiecerat ſeptem dæmo-
 nia.
 10 Illa vadens nuntiauit hiſ
 qui cum eo fuerant, lugentibus
 & ſtentibus.
 11 Et illi incredentes quia vi-
 uerent, & viſus eſſet ab ea, non
 crediderunt.
 12 Poſt hæc autem duobus
 ex hiſ ambulantiſus oſten-
 ſus eſt in alia eſſigie, cuncti-
 bus in villam.
 13 Et illi cunctes nuntiaue-
 runt ceteris: nec illis credide-
 runt.
 14 Nouiſſimè autem recum-
 bentibus illis vndecim appa-
 ruit, & exprobrauit increduli-
 tatem eorum, & duritiam
 cordis, quia iis qui viderant
 eum reſurrexiſſe, non credi-
 derunt.

5 και εισελθοντες εις τον μνημιον, ειδον νεανισκον καθισμενον εν τω δεξιω, περιβεβημενον στολα λευκα, και
 δεξασμενην αυτους. 6 ο δε λεγει αυτοις, μη σταθμεσητε. Ιησους ζητειτε τον Ναζαρηλιν τον εσταυρωμενον·
 η ανεστη, ουκ εστιν οδε. Ιδω ο ποτε οπου εδικησαν αυτους. 7 δεη υπουλητε, ειπατε τωι μαθηταις αυτου, και τωι Πέ-
 τρω, οτι οπισθεν αυτων εις τω Γαλιλαιαν· εκει αυτου οφθαλμοι, και οσες εστιν υμιν. 8 και δεξασμενην, εφουρνε-
 σαν τον μνημιον· εις δε αυτους λεγος και ετακτος, και υδωρι υδωρι ετοιμα· εσθουσι τον καρπον. 9 ημας δε ο Ιησους
 αποστολως του θεου, εφωνησεν τον Μαρια την Μαγδαληνην, απο ης εκεβληται επτα δαιμονια.
 10 και τον πορρωθεντα απο ης ηλθε τωι μαθηται αυτοις, πινεν τον και κρασιστον. 11 και κεινοι ανεστειλαν τον
 οπην και ετακτος αυτους, ηπιστησαν. 12 μετ δε τωι ποτε δε αυτου εσθλα τα ποτε εφωνησεν αυτους εν ετις
 μεση η παραβοησισ εις αβνη. 13 και κεινοι απελθοντες απησειλαν τωι λαοι τοις· ουδ εκεινοι επιστησαν.
 14 υστερον δε ακαινομενοι αυτους τωι εσθλα εφωνησεν αυτους, και ανεστειλαν αυτους αυτου, και σκληρα καρδιας, οτι
 τωι κατασκαμμενοι αυτου εχρηματισθησαν οτι επιστησαν.
 z ij

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

15 Et dixit eis, Eūtes in mū-
dum vniuersum, prædicare
Euangelium omni creaturæ.
16 Qui crediderit, & bap-
tizatus fuerit, saluus erit: qui
verò non crediderit, condē-
nabitur.
17 Signa autem eos qui cre-
diderint, hæc sequentur, In
nomine meo dæmonia eici-
ent, linguis loquetur nouis:
18 Serpentes tollent. Et si
mortifeiū quid biberint, nõ
eis nocebit: Super egros ma-
nus imponent, & bene habe-
bunt.
19 Et Dominus quidem Ie-
sus, postquam locutus est eis,
assumptus est in cælum, &
fedet à dextris Dei.
20 Illi autem profeciā præ-
dicauerunt vbique Domi-
no cooperante, & sermonem
confirmante sequentibus si-
gnis.

in omnes euang. meū & prædicare vniuersum in mundū ite illis & sic
ואמר להון זלו לעלמא כלה ואכרוז סברתי בכלה
quia non & is viuet & bap. fuerit qui crediderit is
בריתא: אינא דמחיקן ועמד חיה ואינא דלי
hec qui crediderint eos autem signa condēnabitur credide
מדימן מתחייב: 17 אתותא דין לאילין דמהימנין הלין
loquentur nouis & linguis eicient dæmonia in noie meo
נקפן בשמי שאדמ נפקון ובלשנא חדתא נמללון:
nocebit non biberint mortis venenum est tollent & serpenter
הווחתא נשקלון ואן סמא דמותא נשתון למ נהר
Iesus & sanabuntur egrotos super imponent & manus Iesu
און ואידיהון נסימון על כריה ונתחלמון: 19 ישוע
& fedet ascendit in cælum cum eis locutus est postquā Dñs nosstra
ין מרמן בתר דמלל עמהון לשמינא סלק ויתבמן
loco in omni & prædicarūt exierunt verò illi
שנא דאלהמ: 20 הנון דין נפקו ואכרוז בכל דוכא
per signa sermones eorum & cõfirmabat eos erat adiuuus & Dñs eorum
ומן מעדר הומ להון ומשר מליהון באחותמ
erant quæ faciunt
ועבדין הון:

Romę Romanę & annūcia. q locut' est Marci nuntium sacrosanctum Euangelii absoluti d
סלס אונגליון קרישא סברתא דמרקוס דמלל וסבר רהומאית ברהומא:

15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πρὸς πάντας τοὺς κόσμους ἀπαγγέλου τὸ εὐαγγέλιον παντὶ τῷ κτίσῃ. 16 ὁ πιστεύων
καὶ ὁ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπισθῆσας κατακριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τῶν πιστευσάντων, ταῦτα ἔσονται· ἐν ὀνόματι μου ἐκίσει δαιμόνια καὶ λαλοῦσιν ἑαυτοῖς ἑνὶ ἑκάστῳ ἑνὶ ἑσώτῳ· καὶ ὅταν ἔπιον ἀπὸ τοῦ θανάτου, οὐ βλάψουσιν αὐτούς· ἐάν τις πίνοι θανάτου, οὐ βλάψουσιν αὐτόν· ἐάν τις ἐπιτίθει τὸ χεῖρ ἐπὶ τὸν ἀσθενῆ, ἰαθήσεται· καὶ ἐάν τις ἐπιτίθει τὸ χεῖρ ἐπὶ τὸν κενὸν, ἰαθήσεται· καὶ ἐάν τις ἐπιτίθει τὸ χεῖρ ἐπὶ τὸν κενὸν, ἰαθήσεται· καὶ ἐάν τις ἐπιτίθει τὸ χεῖρ ἐπὶ τὸν κενὸν, ἰαθήσεται.

Iuz nuntium sacrosanctum Euangelium sigillamus Christi Iesu & Dei nostri Dñi nostri in nob
נשם מרן ואלהן ישוע משיחא חתמינן אונגליון קרישא סברתא דלוקוס
magna in Alexandria Græcè & annūcia. q locut' est Euangelii
סברתא דמלל וסבר יונאית כאלכסנדריא רבתא:

SANCTVM IESV
Christi Euangelium se-
cundum Lucam.
CAP. I.

1 Caput
קפלאון א
Zacharię annunciationis matutinis lectio
קרינא דצפרא דסוכרה דזכריא:
earum actionum narrationes scribere voluerunt multi quoniam
מלל דסניאא צבו דנכתבון תשעיתא דסוערנא אילין
in illis persuasi sum' de qd' est
דחנן מפסינן בהון:

QVONIAM quidem
multi conati sunt ordi-
nate narrationes, quæ in no-
bis completæ sunt rerum:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Κεφ. Α.
Επειδὴ πολλοὶ ἐπιχειροῦσιν ἀρατάξασθαι τὴν ἱστορίαν ταύτην ὡς ἔλαβον ἀπὸ τῶν προφητῶν ἐν ἡμῖν παρεμύθηται·

